

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035

2025 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli	3
Podstawowe informacje o opracowaniu.....	4
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	6
1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Sabnie.....	6
1.1 Sytuacja społeczna.....	7
1.2 Sytuacja gospodarcza	18
1.3 Sytuacja przestrzenna	24
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa	49
1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego	511
1.6 Wnioski z diagnozy	62
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej	65
2.1 Analiza SWOT	65
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy	68
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	688
3 Wizja, misja i cele Strategii	688
3.1 Wizja i misja.....	688
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	72
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym	77
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny	92
4 Założenia wdrożeniowe	1077
4.1 Planowane przedsięwzięcia	1077
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania.....	1088
4.3 System realizacji Strategii	1099
Podsumowanie.....	1122

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

1.	COVID-19	–	choroba zakaźna wywoływana przez wirusa SARS-CoV-2
2.	Dz.U.	–	Dziennik Ustaw
3.	EBI	–	Europejski Bank Inwestycyjny
4.	EBOR	–	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
5.	EOG	–	Europejski Obszar Gospodarczy
6.	Gmina	–	Gmina Sabnie
7.	GOPS	–	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach
8.	GPZ	–	Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
9.	JCWP	–	Jednolita Część Wód Podziemnych
10.	JCWPD	–	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
11.	Mg	–	megagram
12.	NOChK	–	Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu
13.	PKD	–	Polska Klasyfikacja Działalności
14.	REGON	–	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
15.	S.A.	–	spółka akcyjna
16.	SN	–	linia elektroenergetyczna o średnim napięciu
17.	SOŻ	–	Strategiczny Obszar Żywicielski
18.	Sp. z o.o.	–	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
19.	SWOT	–	analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
20.	UE	–	Unia Europejska
21.	WN	–	linia elektroenergetyczna o wysokim napięciu
21.	zł	–	złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono na lata 2025-2035, wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie wszystkich zakładanych celów oraz realizację przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 3 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą oraz sferę przestrzenną (w tym środowiska i infrastruktury technicznej). W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035 to jeden z najważniejszych dokumentów, który jest podstawą określenia wizji rozwoju gminy na najbliższe lata. Gmina Sabnie będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń.

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025–2035 odpowiada na najważniejsze potrzeby mieszkańców oraz długofalowe cele rozwojowe gminy. W dokumencie szczególnie zaakcentowano cztery kluczowe obszary, które będą wyznaczać kierunek działań w nadchodzących latach.

W obszarze rozwoju społecznego priorytetem jest poprawa jakości usług publicznych, aktywizacja rodzin, seniorów oraz osób ze szczególnymi potrzebami, a także integracja społeczności lokalnej i wzmacnianie bezpieczeństwa. W zakresie rozwoju gospodarczego strategia koncentruje się na promocji gospodarczej gminy, wsparciu lokalnych przedsiębiorstw, zwiększeniu konkurencyjności rolnictwa, rozwoju infrastruktury turystycznej oraz budowie nowoczesnej i efektywnej administracji samorządowej.

Zrównoważony rozwój przestrzenny i infrastrukturalny obejmuje działania na rzecz poprawy jakości i dostępności infrastruktury transportowej i technicznej, rozwoju planowania przestrzennego oraz wspierania ładu przestrzennego w całej gminie. W obszarze ochrony środowiska i klimatu Gmina Sabnie stawia na adaptację do zmian klimatycznych, zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wdrażanie proekologicznych i innowacyjnych technologii.

Priorytety te przenikają wszystkie cele i działania strategii, nadając jej wyraźnie lokalny, prospołeczny i zrównoważony charakter.

Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznych i operacyjnych) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2035 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Sabnie

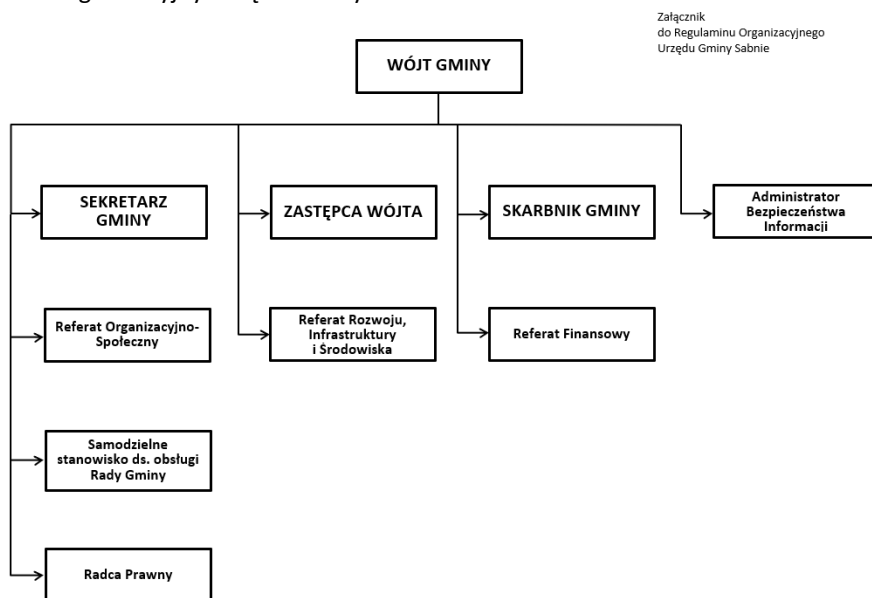
Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania działania Gminy Sabnie.

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach rady gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy). Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy Sabnie. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień. Poniżej schemat organizacyjny Urzędu Gminy Sabnie.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Sabnie

Źródło: Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Sabnie

Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sabniach

- Zespół Szkół w Sabniach
- Gminny Klub Dziecięcy w Sabniach

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Sabnie. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Sabnie w latach 2018-2024.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	3 697	3 636	3 574	3 494	3 328	3 441	3 200

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2024 spadła o 497 osób. Trend ten nie jest spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2018-2024 w poniższej tabeli.

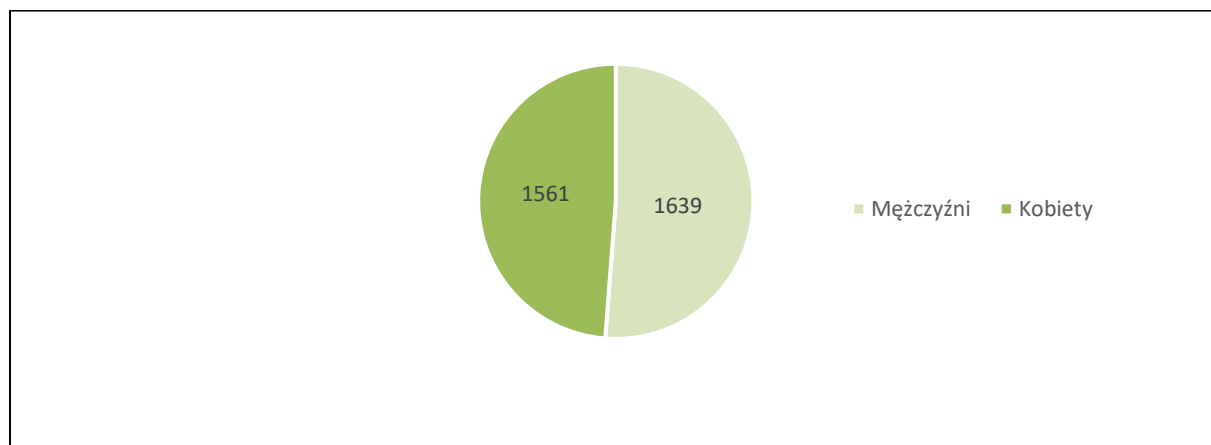
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji	-17	-35	-6	-34	-36	-25	-23

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Sabnie w podziale na płeć.

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Sabnie w podziale na płeć w 2024 r.

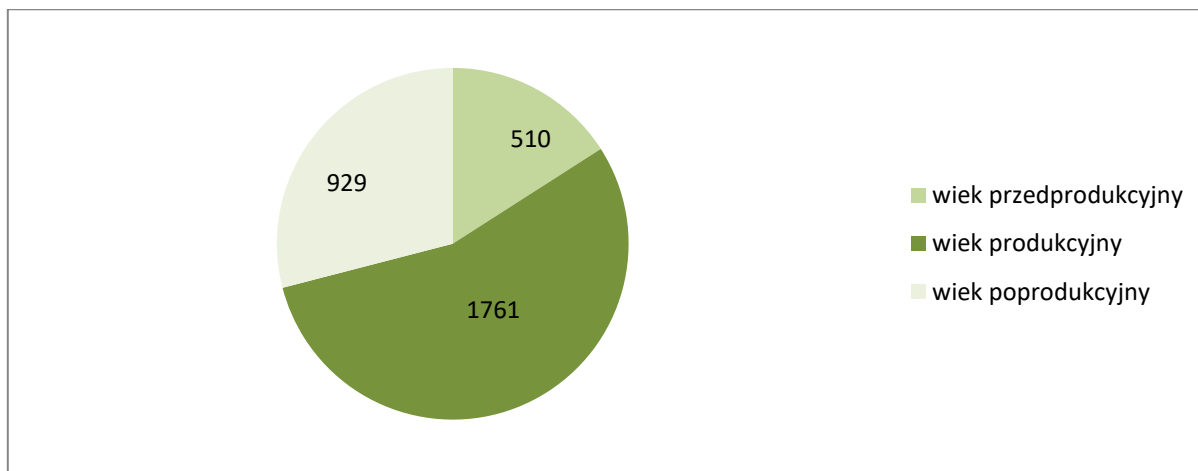

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sabnie na koniec 2024 r. występowała niewielka różnica w liczbie kobiet (48,80%) i mężczyzn (51,20%) w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Sabnie w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2024 r.).

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Sabnie w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

- wiek przedprodukcyjny: 15,94%,
- wiek produkcyjny: 55,03%,
- wiek poprodukcyjny: 29,03%.

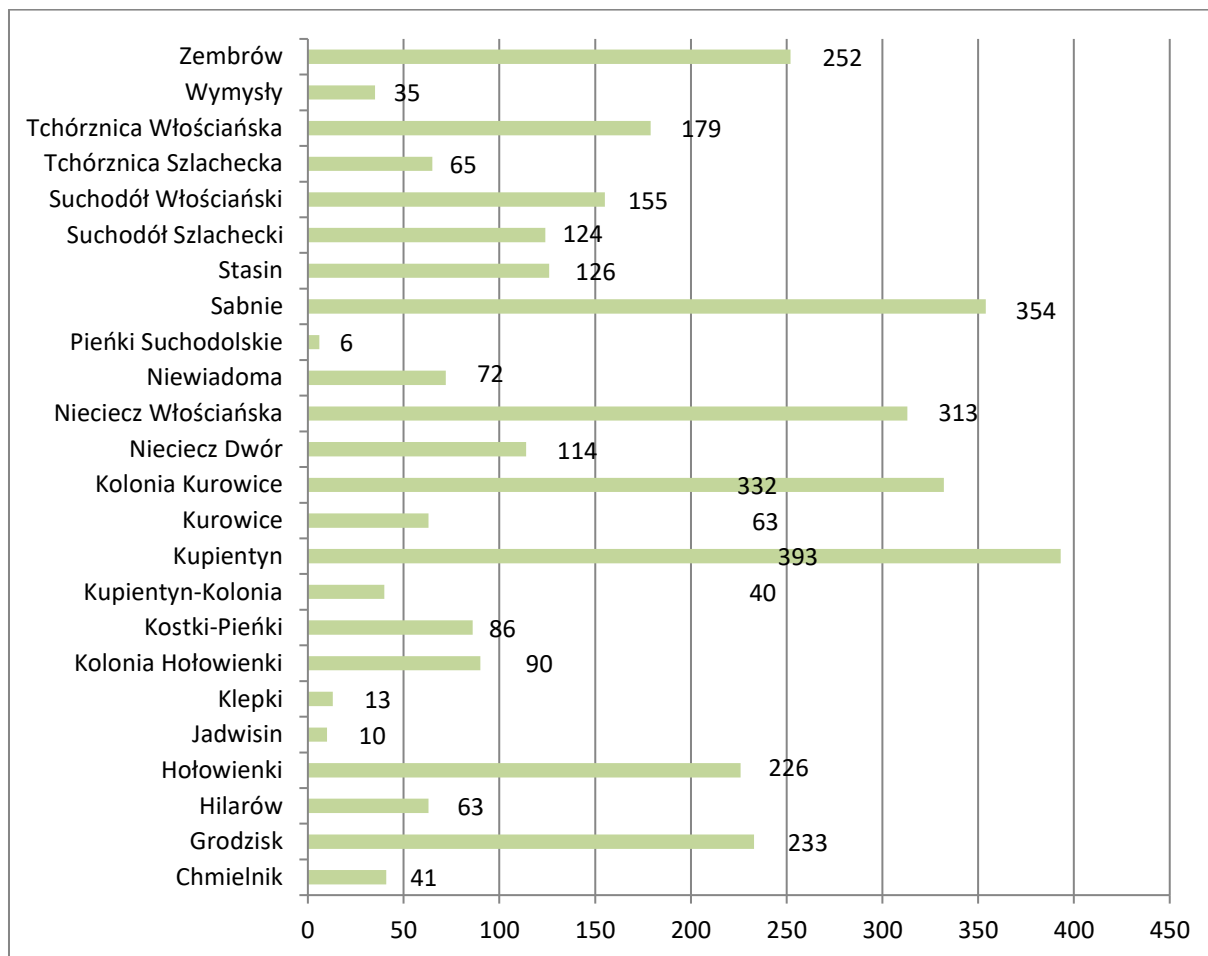
Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik opisuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Sabnie wynosi 27,3% co jest wartością wyższą niż współczynnik dla Polski (38,24%) i dla województwa mazowieckiego (36,23%) za 2024 r. Wskaźnik potwierdza, że społeczeństwo gminy Sabnie jest społeczeństwem starzejącym się.

Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Sabnie wynosi 66,94%, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (69,04%) i wyższą niż dla województwa mazowieckiego (63,19%) za 2024 r.

Pod względem administracyjnym gmina Sabnie składa się z 20 sołectw: Chmielnik, Grodzisk, Hilarów, Hołowienki, Kolonia Hołowienki, Kostki-Pieńki (Kostki-Pieńki, Pieński Suchodolskie), Kupientyn-Kolonia, Kupientyn, Kurowice, Kolonia Kurowice, Nieciecz-Dwór, Nieciecz Włociańska, Niewiadoma, Sabnie, Stasin, Suchodół (Suchodół, Klepki), Tchorznica Szlachecka, Tchorznica Włociańska, Wymysły, Zembrów.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący zasiedlenie poszczególnych miejscowości gminy Sabnie.

Wykres 3 Liczba mieszkańców miejscowości w gminie Sabnie

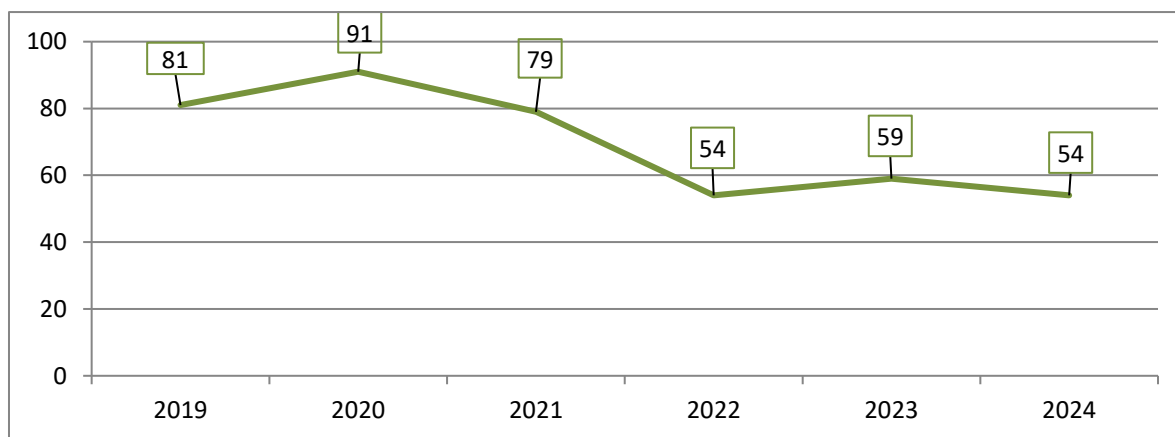
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Sabnie za 2024 rok

Z powyższego wykresu wynika, że najbardziej zaludnione są jednostki zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej nr 63 (Sabnie, Kurowice, Kupientyn).

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Sabnie w latach 2018-2024

Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Sabnie w latach 2018-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie zmalała jednak od 2018 r. widoczne są jedynie małe wahania trendu. Poniżej przedstawiono dane dotyczące bezrobocia w gminie Sabnie w porównaniu do innych gmin powiatu sokołowskiego (stan na 31.12.2024 r.).

Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego – stan na 31.12.2024 r.

GMINA	LICZBA BEZROBOTNYCH
miejska Sokołów Podlaski	439
Ceranów	46
wiejska Sokołów Podlaski	158
Sabnie	54
Kosów Lacki	103
Sterdyń	59
Jabłonna Lacki	60
Bielany	51
Repki	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wskaźnik procentowy udziału liczby osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Sabnie kształtuje się w granicach charakterystycznych dla pozostałych gmin powiatu sokołowskiego.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

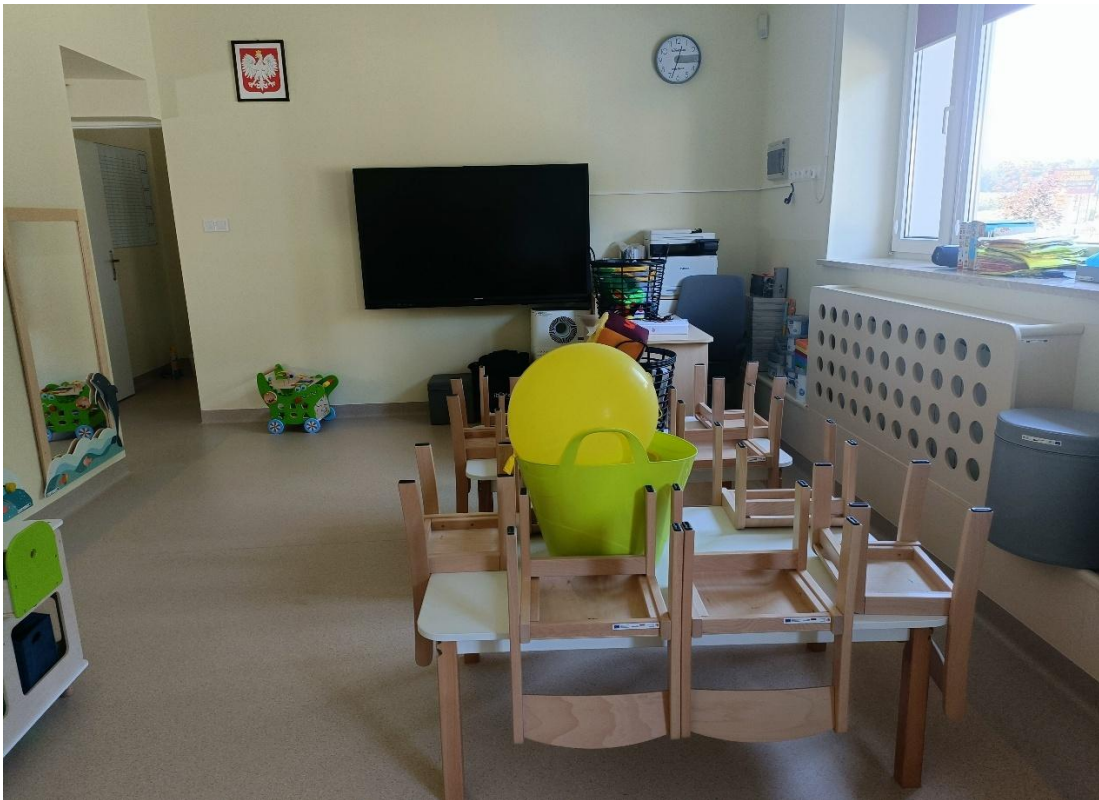
Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkół w Sabniach (Szkoła Podstawowa im. Heleny Mniszek w Sabniach oraz Gminne Przedszkole w Sabniach z filiami w Kupientynie i Zembrowie), Gminny Klub Dziecięcy w Sabniach. Zadania oświatowe realizowane są również przez Niepubliczną Szkołę Podstawową im. Armii Krajowej w Niecieczy oraz Niepubliczne Przedszkole w Niecieczy, których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Niecieczy.

Zdjęcie 1 Zdjęcie Zespołu Szkół w Sabniach

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 2 Zdjęcie Gminny Klub Dziecięcy w Sabniach

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 3 Zdjęcie Gminny Klub Dziecięcy w Sabniach

Źródło: www.sabnie.pl

Obiekt Zespołu Szkół w Sabniach dysponuje salami przedszkolnymi z dostępem do łazienek dostosowanych zgodnie z wymaganiami, salami lekcyjnymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne, pracowniami komputerowymi wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Obiekty posiadają także sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, stołówkę, świetlicę. Placówki oświatowe dysponują sprzętem komputerowym i narzędziami informatycznymi niezbędnymi do prowadzenia działalności edukacyjnej. Zauważalna jest jednak konieczność doposażenia Zespołu Szkół. Do dyspozycji uczniów jest hala sportowa.

Zdjęcie 4 hala sportowa Zespołu Szkół w Sabniach

Źródło: www.sabnie.pl

Organizacja

Organizacja pracy szkół i przedszkoli opiera się na arkuszach organizacji zatwierdzonych przez Wójta Gminy Sabnie. Placówki oświatowe realizowały podstawy programowe kształcenia ogólnego oraz zajęcia edukacyjne obowiązkowe i dodatkowe zgodnie z obowiązującymi ramowymi planami nauczania. W rozwoju szkolnictwa zasadniczą rolę odgrywają umiejętności zawodowe nauczycieli. Dobór kadry pedagogicznej to przede wszystkim zadanie dyrektorów placówek oświatowych.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Sabnie na oświatę i wychowanie w latach 2018-2024.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Sabnie na oświatę i wychowanie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki na oświatę	4 436 824,03	5 056 039,23	5 018 768,21	4 669 747,77	4 687 651,84	5 189 044,45	6 552 043,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki z budżetu gminy Sabnie na oświatę i wychowanie wzrosły w 2024 r. w porównaniu do 2018 r. Zmiany te spowodowane są zmniejszającą się liczbą uczniów, a co za tym idzie mniejszymi subwencjami z budżetu państwa. Gmina pozyskuje środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

Poziom edukacji

Ocenianie zewnętrzne pozwala dyrektorowi szkoły na diagnozowanie osiągnięć uczniów, monitorowanie poziomu nauczania w szkole a także dostarcza obiektywnych i porównywalnych informacji na temat jakości kształcenia. Osiągnięcia uczniów są wynikiem nauczania i uczenia się. W znacznym stopniu zależą od zdolności i aspiracji, ale także od środowiska rodzinnego. Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Poniżej przedstawiono średnie wyniki egzaminu ósmoklasistów w roku szkolnym 2024/2025 uzyskane w Szkole Podstawowej im. Heleny Mniszek w Sabniach i dla powiatu sokołowskiego.

Tabela 5 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie i dla powiatu sokołowskiego w roku szkolnym 2024/2025

	j. polski	matematyka	j. angielski	j. rosyjski
Szkoła w Sabniach	63,24 %	40,72 %	54,38 %	- (3 osoby zdające)
Powiat sokołowski	62,18 %	44,60 %	61,33 %	27,23%

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>.

Powyższe dane pokazują, że wyniki egzaminu ósmoklasistów w roku szkolnym 2024/2025 uczniów Szkoły Podstawowej w Sabniach były porównywalne do wyników odnotowane dla powiatu sokołowskiego.

Ochrona zdrowia

W Gminie Sabnie funkcjonuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Sabniach. Ośrodek prowadzony jest przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokołowie Podlaskim. Gminny Ośrodek Zdrowia w Sabniach zapewnia podstawową opiekę zdrowotną oraz opiekę domową. Komórki SPZOZ w jednostce to:

- gabinet pielęgniarstwa środowiskowej/rodzinnej,
 - poradnia (gabinet) lekarza,
 - gabinet rehabilitacyjny.
- Wszystkie dzieci i młodzież szkolna objęte są podstawową opieką zdrowotną lekarską (obejmującą również szczepienia) w ośrodku zdrowia, ponieważ szkoły nie posiadają gabinetów lekarskich. Natomiast w szkołach objęte są opieką pielęgniarstwa w zakresie higieny szkolnej i profilaktyki. Pacjenci wymagający specjalistycznego leczenia kierowani są do Sokołowa Podlaskiego. W Sabniach w budynku Ośrodka Zdrowia znajduje się również punkt apteczny.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby zgonów w gminie Sabnie w latach 2018-2024

Tabela 6 Liczba zgonów w gminie Sabnie na 1000 ludności w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgonów	7,60	15,27	21,62	20,65	17,33	18,52	14,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Sabnie. Wzrost zgonów w 2020 r. powiązany jest z pandemią COVID-19. Po zakończeniu pandemii można zauważyć znaczny spadek liczby zgonów.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach. Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

- rozpoznanie i rzetelna ocena potrzeb osób i rodzin wymagających interwencji socjalnej, jak również działań profilaktyczno-terapeutycznych,
- zabezpieczenie potrzeb umożliwiającym osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych dających możliwości samodzielnej egzystencji życiowej w środowisku,
- koordynowanie działań na rzecz zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających szeroko rozumianej pomocy socjalnej,
- inicjowanie działań i współpracy na rzecz rodziny wszystkich podmiotów w tym: instytucji państwowych, organizacji samorządowych, stowarzyszeń, związków wyznaniowych w celu łagodzenia skutków negatywnego oddziaływania patologicznych zjawisk społecznych na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, prowadzenie szeroko pojętej pracy socjalnej mającej na celu przywracanie zdolności do prawidłowego funkcjonowania osoby i rodziny do uczestniczenia w życiu społecznym.

Zauważalna jest konieczność doposażenia instytucji.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Sabnie w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2018-2024

Tabela 7 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. Ludności	420	352	265	218	293	304	352

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwowany jest spadek wartości analizowanego wskaźnika do roku 2021. W latach 2021 – 2024 zauważamy wzrost wskaźnika.

Obserwowany jest spadek wskaźnika liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci oraz ogólnej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zgodnie z danymi w poniższych tabelach.

Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	121	103	86	67	50	43	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Trend spowodowany jest skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sabniach i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura

Na terenie gminy nie funkcjonuje dom kultury. Ważną funkcję ośrodka kulturalnego pełni szkoła i Gminna Biblioteka Publiczna w Sabniach. W ciągu roku organizowane są na terenie szkoły różne uroczystości i spotkania dla mieszkańców gminy. Tematyka dotyczy tradycji obchodzenia świąt, historii regionu, obchodów wielu wydarzeń, ważnych dla mieszkańców gminy. Szkoła organizuje szereg imprez, zawodów sportowych i wycieczek. Dzieci mają możliwość rywalizować nie tylko z rówieśnikami z terenu gminy, ale również z sąsiednich gmin powiatu. Aktywność kulturalna ma miejsce również w świetlicach wiejskich.

Zdjęcie 5 Gminna Biblioteka Publiczna w Sabniach

Źródło: www.sabnie.pl

Zauważalna jest konieczność doposażenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Sabniach.

Organizacje pozarządowe

Społeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Sabnie.

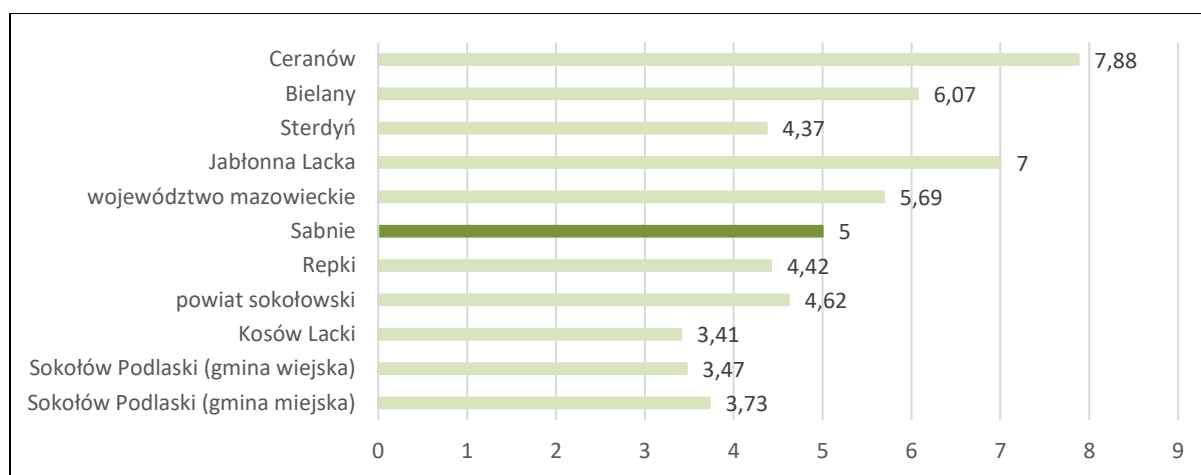
Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	4,06	4,40	4,61	4,72	4,72	5,23	5,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalna jest rosnąca tendencja w analizowanym okresie. Poniżej przedstawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Sabnie z innymi gminami powiatu sokołowskiego, powiatem sokołowskim i województwem mazowieckim.

Wykres 5 Wskaźnik fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa mazowieckiego, powiatu sokołowskiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższego wykresu wynika, że gmina Sabnie charakteryzuje się 4. najwyższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu sokołowskiego i wskaźnikiem wyższym niż dla powiatu sokołowskiego oraz nieznacznie niższym niż dla województwa mazowieckiego.

Na terenie gminy działają:

- Ochotnicze Straże Pożarne w Kupientynie, Sabniach, Niecieczy, Grodzisku, Niewiadomej, Tchórznicy, Hołowienkach, Suchodole,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Sabnie,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Niecieczy,
- Fundacja „Defensor”,
- Stowarzyszenie „Zielony Zakątek nad Cetynią”,
- Fundacja „Antonówka”,
- Stowarzyszenie „My dla Grodziska”.

Problemy społeczne

W gminie Sabnie można zaobserwować typowe problemy społeczne dla gmin o podobnej charakterystyce – mowa tu w szczególności o ubóstwie, bezrobociu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności czy wykluczeniu społecznym. Część z problemów

społecznych jest rozwiązywania lub łagodzona poprzez działalności GOPS w Sabniach. Gmina posiada aktualny zatwierdzony program rozwiązywania problemów społecznych – data obowiązywania 31.12.2025 r.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Sabnie odpowiada Posterunek Policji w Sterdyni oraz ochotnicze straże pożarne. W powiecie sokołowskim wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (75,6%) jest wyższy niż w przypadku województwa mazowieckiego (62,6%) i Polski (75,6%).

Zdjęcie 6 Wóz strażacki OSP w Niecieczy

Źródło: materiały OSP w Niecieczy

Wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych jest sukcesywnie ulepszane.

Dostęp do usług publicznych

Celem Ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 ze zm.) jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Zgodnie z Ustawą sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej – zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich m.in. osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych, osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi piesze w budynku),
- dostępności cyfrowej – została kompleksowo uregulowana w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej – zapewnienie informacji na temat tego, jakie zadania wykonuje dany podmiot w postaci nagrania w polskim języku migowym dla osób niesłyszących, informacji w tekście łatwym do czytania (ETR) - m.in. dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, czy pliku odczytywalnego maszynowo, dzięki któremu taką informację może udzielić osoba niewidoma – dostępność w tym zakresie to także umożliwienie komunikacji z podmiotem w taki sposób, jaki jest dogodny dla osoby ze szczególnymi potrzebami np. poprzez SMS czy przy użyciu usługi tłumaczenia migowego online.

W instytucjach publicznych w gminie Sabnie coraz większą uwagę przykładą się do dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej usług publicznych. Dotyczy to infrastruktury budynków publicznych, udogodnień, które mogą ułatwić komunikację osobom ze szczególnymi potrzebami i narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie ze stron internetowych. W Gminie brak jest jednak m.in. platformy elektronicznej, dzięki której można załatwiać sprawy w Urzędzie Gminy Sabnie przez Internet bez konieczności fizycznej obecności w Urzędzie. Nie mniej część spraw można załatwić przez E-puap czy (od niedawna) przez e-doręczenia.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze społecznej należy zaliczyć wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego mimo występujących problemów społecznych, spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej, opiekę zdrowotną w skali adekwatnej do potrzeb mieszkańców oraz rosnącą aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych.

Jako niezadowalającą należy ocenić sytuację demograficzną gminy (malejąca liczba mieszkańców, utrzymujące się bezrobocie wyższe niż w większości innych gmin powiatu, starzejące się społeczeństwo), wzrastające wydatki na oświatę i wychowanie obciążające budżet gminny, niewystarczającą bazę sportowo-rekreacyjną, brak centrum/domu kultury, niski poziom edukacji oraz niski poziom cyfryzacji usług publicznych.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Sabnie. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Charakter gospodarczy gminy

Głównym źródłem dochodów ludności jest rolnictwo. Gmina posiada dobre warunki naturalne do rozwoju tego sektora gospodarki. Gmina Sabnie jest gminą typowo rolniczą. Rolnicze formy użytkowania ziemi są podstawową formą korzystania z zasobów naturalnych na terenie gminy.

Najpoważniejszą barierą jest rozdrobnienie gospodarstw. Przeciętna wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego, którego użytkownik zamieszkuje na terenie gminy, wynosi około 9,5 ha.

Większość areatów rolnych przeznaczona jest pod produkcję rolną – głównie pod uprawy zbóż. Dominujące aktualnie kierunki oraz słaba opłacalność produkcji rolnej mobilizuje rolników do szukania nowych kierunków produkcji i obniżania kosztów poprzez np. zmniejszanie ilości stosowanych środków ochrony roślin. Produkcja rolnicza rozwija się tu w wielu kierunkach. Głównymi uprawami są zboża i ziemniaki. Od kilku lat obserwuje się wzrost areatu uprawy kukurydzy, która ze względu na większą opłacalność staje się bardziej atrakcyjna dla rolników. Ponadto dodatkowym atutem jest możliwość jej uprawy przez wiele lat bez zmiany płodozmianu.

W produkcji zwierzęcej na terenie gminy Sabnie dominuje produkcja bydła i trzody chlewnej. Rozwija się również produkcja drobiu. Szansą na utrzymanie produkcji mleka jest bliskość dużych zakładów mleczarskich w Kosowie Lackim i Węgrowie, a na utrzymanie produkcji trzody chlewnej, zakład przetwórstwa mięsnego należącego do Grupy „Sokołów” S.A. W gminie Sabnie hodzi się również konie, a ponieważ coraz bardziej popularne staje się utrzymanie koni dla celów rekreacyjnych, dlatego obsada tych zwierząt może się zwiększyć w najbliższych latach. Z innych zwierząt w gminie hodzi się króliki, drób oraz pszczoły. Rozszerzenie produkcji królików i pszczół pozwoliłoby zwiększyć dochody małych gospodarstw i mogłoby stanowić doskonałe źródło dodatkowych dochodów dla gospodarstwa. Szansą jest tu zaktywizowanie się koła pszczelarzy. Miałoby to bardzo duże znaczenie dla przyszłości produkcji rolniczej przyjaznej środowisku naturalnemu. W Gminie Sabnie natomiast dyżur pełni doradca Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, którego jednym z zadań jest prowadzenie doradztwa i organizowanie szkoleń m.in. obejmujące ekologię i ochronę środowiska, w tym programy rolnośrodowiskowe.

Oprócz rolnictwa widoczna jest m.in. działalność związana z transportem, handlem, usługami rzemieślniczymi, budownictwem i sektorem drzewnym. Potencjalnie duże znaczenie dla rozwoju gminy może mieć turystyka. Północo-wschodnia część gminy Sabnie stanowi fragment Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar Gminy Sabnie to teren niezwykle malowniczy, a bogata fauna i flora stają się elementem uatrakcyjniającym krajobraz lokalny. Niewątpliwie atutem turystycznym gminy jest Zalew w Niewiadomej – zbiornik o dużym potencjale rekreacyjno-sportowym. Działania z zakresu tworzenia infrastruktury okołoturystycznej poprzez zagospodarowanie Zbiornika Niewiadoma jako atrakcji gminy Sabnie i powiatu sokołowskiego dla wczasowiczów oraz wędkarzy i zagospodarowanie przestrzeni publicznej czy też wsparcie dla powstawania gospodarstw agroturystycznych, pozwoli na uatrakcyjnienie Gminy Sabnie w oparciu o wykorzystanie jej potencjału turystycznego. Nadmienić należy, że na obszarze gminy występują braki w infrastrukturze turystycznej. Słabo rozwinięta jest też sfera usług okołoturystycznych, tj. usługi noclegowe i gastronomiczne. Do najważniejszych kierunków rozwoju gospodarki gminy należy przede wszystkim zaliczyć:

- rozwój i intensyfikację współpracy między podmiotami publicznymi i prywatnymi,
- rozwój sektora usług rynkowych,
- rozwój i poprawa stanu infrastruktury, w tym m.in. drogowej,
- wykorzystanie środków z funduszy zewnętrznych na projekty istotne z punktu widzenia rozwoju lub pobudzenia gospodarki lokalnej,
- prowadzenie przyjaznej polityki dla inwestorów oraz pozyskanie dużych inwestorów,
- tworzenie warunków dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- inwestowanie w rozwój kapitału ludzkiego i zwiększanie zatrudnienia,
- działania promujące gminę jako obszar przyjazny przedsiębiorcom,
- zwiększenie znaczenia turystyki i rekreacji,

- prowadzenie gospodarki finansowej umożliwiającej wzrost budżetowych wydatków inwestycyjnych,
- rozwój edukacji na każdym poziomie oraz kształcenia przez całe życie.

Działalność gospodarcza w gminie

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Sabnie zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2020-2024.

Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Sabnie w latach 2020-2024

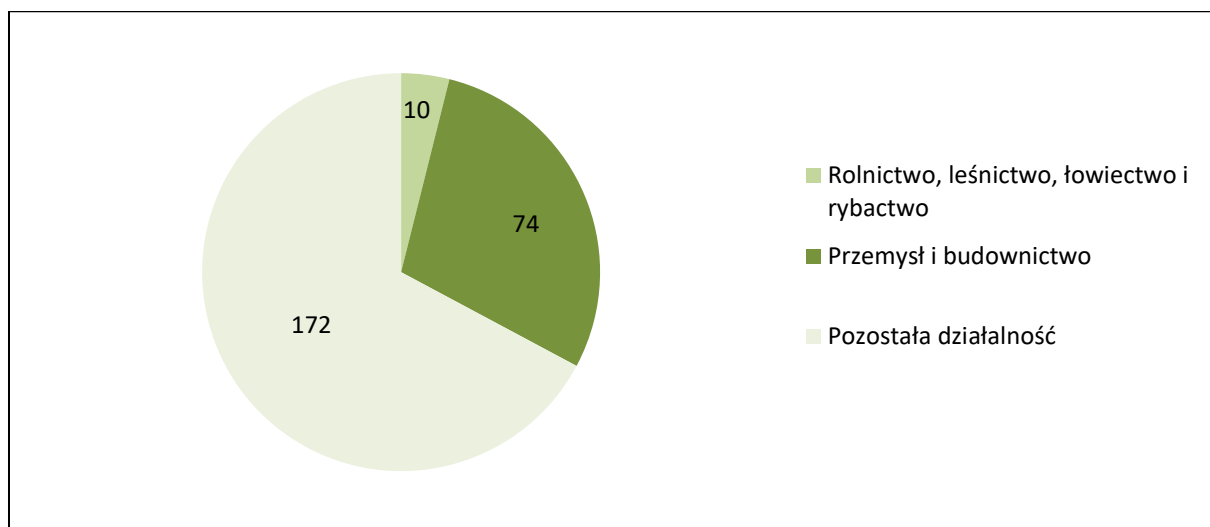
SEKCJA PKD	2020	2021	2022	2023	2024
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11	11	11	10	10
B: Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	1	2
C: Przetwórstwo przemysłowe	22	22	22	26	26
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	0
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	0
F: Budownictwo	40	42	45	46	46
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	50	47	42	41	45
H: Transport i gospodarka magazynowa	31	32	34	35	36
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	3	3	3	4
J: Informacja i komunikacja	6	6	6	6	6
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	3	2	2	2
L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	1	1	1	1
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14	9	10	12	12
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	8	7	6	7
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	9	9	9	9
P: Edukacja	6	7	6	6	5
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	10	9	9	9
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	2	0	0	0
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	25	26	26	26	26
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższych danych wynika, że w obrazie gospodarczym dominuje działalność z sekcji C, F, G, H oraz S i T.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Sabnie.

Wykres 6 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2024 r.

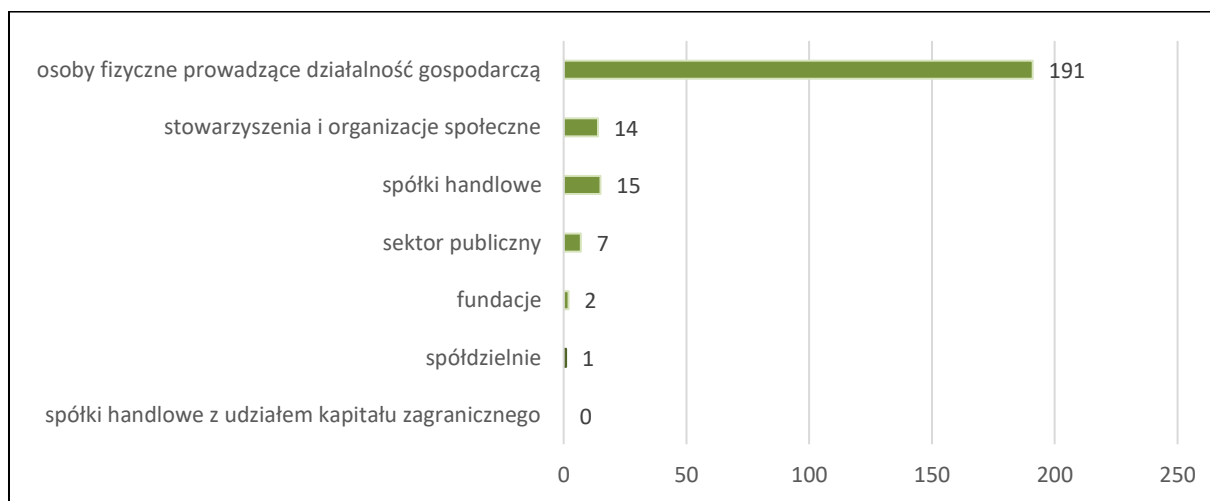

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres ten pokazuje, że zdecydowaną większość udziału w profilu gospodarczym gminy stanowi działalność inna niż przemysł i budownictwo oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Sabnie w podziale na sektory własnościowe w 2024 r.

Wykres 7 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Sabnie (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wyraźnie wskazuje, że gospodarka w gminie Sabnie oparta jest w szczególności o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Sabnie.

Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	64	66	68	70	71	75	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	50	51	52	53	54	57	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	185	184	181	181	181	188	191

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane w powyższych tabelach jednoznacznie wskazują na rosnącą liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni lat 2018-2024. Na rozwój podmiotów gospodarczych w gminie ma również wpływ dostępność środków od zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie i rozwój. Poniżej przedstawiono jak wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtuje się dla gminy Sabnie na tle innych gmin powiatu sokołowskiego, średniej dla powiatu sokołowskiego i województwa mazowieckiego.

Główne podmioty gospodarcze

Do największych pracodawców na terenie gminy należą:

- Przedsiębiorstwo Handlowe „JACEK” Jacek Kobyliński,
- Zakład Stolarski Sylwester Jabłoński,
- Tartak Nieciecz Piotr Osiński,
- Usługi Transportowe Paweł Kozłowski,
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowo – Mostowych "MIKST" Sp. z o.o.,
- Budir System Centrum Budowlane,

Ponadto należy wymienić również gminne jednostki organizacyjne: Urząd Gminy Sabnie, Zespół Szkół w Sabniach, Gminny Klub Dziecięcy w Sabniach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach i Gminną Bibliotekę Publiczną w Sabniach.

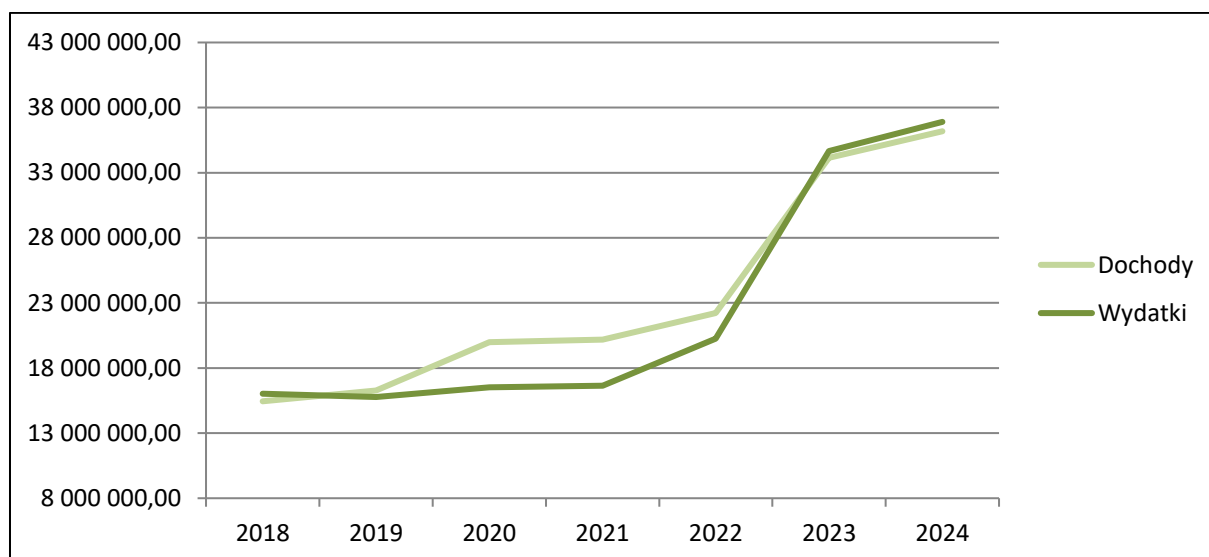
Przemysł jako dział gospodarki w gminie Sabnie nie zajmuje znaczącej pozycji. Brak jest na omawianym terenie średnich i dużych przedsiębiorstw. Większość firm zarejestrowanych w gminie ma charakter rodzinny i zatrudnia do 9 pracowników, jednak tworzą one miejsca pracy dla niewielkiej liczby ogółu

zatrudnionych. W przestrzeni gminy widoczny jest brak zakładów zajmujących się działalnością mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko naturalne (np. zakłady chemiczne, utylizacja azbestu, przetwarzanie odpadów).

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Sabnie w latach 2018-2024.

Wykres 8 Dochody i wydatki ogółem gminy Sabnie w latach 2018-2024 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres wskazuje, że w latach 2019-2022 dochody gminy Sabnie przewyższały wydatki z budżetu. Od 2019 r. widać wyraźnie większą przewagę dochodów nad wydatkami. W latach 2023-2024 widać niewielką przewagę wydatków nad dochodami gminy.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2024 oraz porównanie wartości za 2024 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu sokołowskiego.

Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sabnie w latach 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	4 193,94	4 435,23	5 521,36	5 697,61	6 639,34	10 365,52	11 219,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W powyższej tabeli zaobserwować można ciągły wzrost wysokości dochodów gminy Sabnie w przeliczeniu na 1 mieszkańca od 2018 r.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sabnie w 2024 w porównaniu do gmin powiatu sokołowskiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Bielany	11 840,45
Jabłonna Lacka	12 568,23
Sterdyń	12 339,07
Sokołów Podlaski (gmina wiejska)	8 367,81
Ceranów	8 059,99
Repki	9 028,62
Sokołów Podlaski (gmina miejska)	10 443,05
Kosów Lacki	10 427,14
Sabnie	11 219,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Sabnie jest jednostką jako czwarta z gmin o najwyższych dochodach w przeliczeniu na 1 mieszkańca spośród wszystkich gmin powiatu sokołowskiego.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze gospodarczej należy zaliczyć możliwość rozwoju agroturystyki, korzystny bilans finansów gminy oraz przychylność władz lokalnych do potencjalnych inwestorów. Jako niezadowolające należy ocenić brak dużych zakładów pracy na terenie gminy, nierosnącą liczbę podmiotów gospodarczych w gminie. Rozdrobnienie gospodarstw może ograniczać rozwój rolnictwa. Przedsiębiorczość w gminie wzrasta, ale jej poziom jest wciąż niższy niż wskaźniki przedsiębiorczości dla powiatu sokołowskiego czy województwa mazowieckiego. Niezbędne jest zintensyfikowanie działań na rzecz zwiększenia działalności gospodarczej również w sektorze rolniczym.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Sabnie. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, środowiska naturalnego, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacja

Gmina Sabnie zlokalizowana jest we wschodniej części województwa mazowieckiego w powiecie sokołowskim.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Sabnie na planie województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Sabnie zlokalizowana jest w centralnej części powiatu sokołowskiego. Sąsiaduje z gminami Kosów Lacki, Sterdyń, Jabłonna Lacka, Repki i wiejską Sokołów Podlaski.

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Sabnie na planie powiatu sokołowskiego

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono materiał zdjęciowy przedstawiający charakter gminy Sabnie.

Zdjęcie 7, 8 Zdjęcia terenów gminy Sabnie

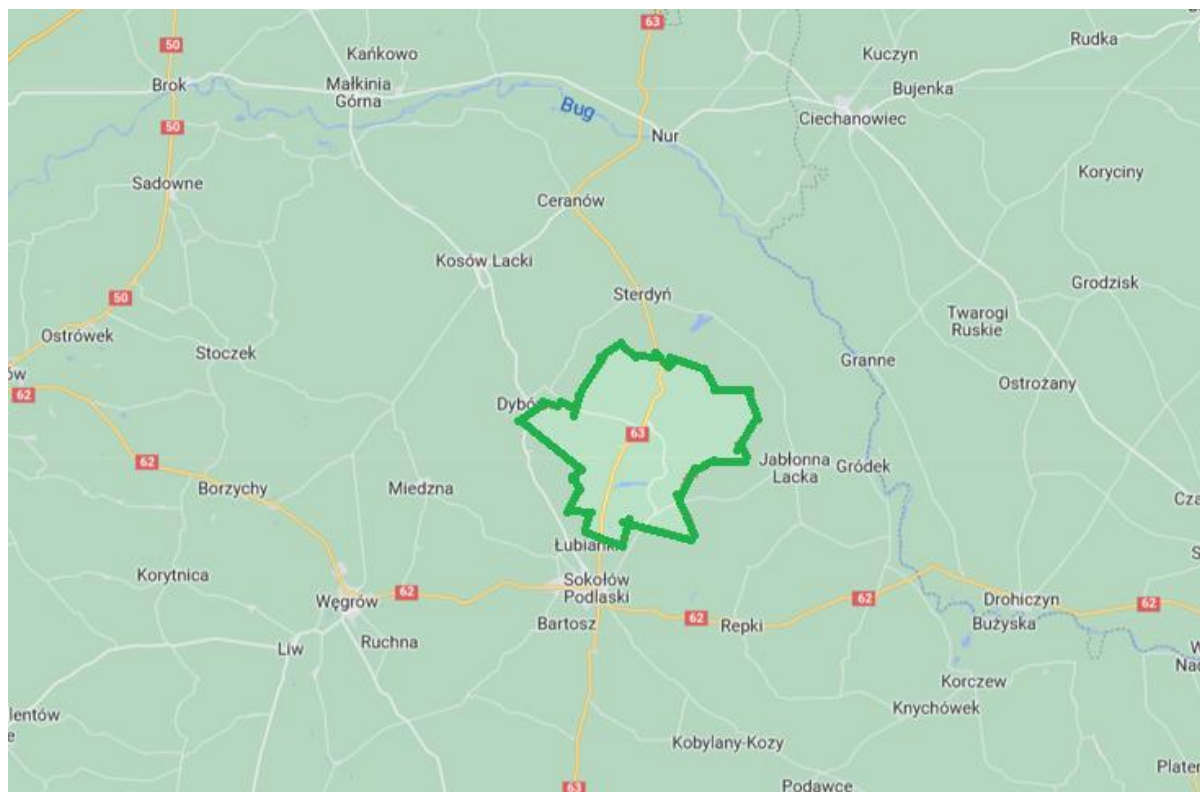

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.sabnie.pl

Gmina pod względem krajobrazu ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie i miejscowości o luźnej zabudowie.

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Sabnie.

Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Sabnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Przez gminę Sabnie przebiega droga krajowa nr 63. Pozostałą część dróg stanowią drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne. W sąsiedztwie gminy przebiega droga krajowa nr 62.

System drogowy odgrywa najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy. Sieć dróg o układzie promienistym jest dobrze rozwinięta i zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Siedlcami, Warszawą.

Drogi wymagają przebudowy do pełnych parametrów wymaganych dla danej kategorii dróg. Podstawowy układ komunikacyjny gminy stanowią drogi powiatowe i lokalne gminne. Ponadto w gminie występuje sieć dróg wewnętrznych gospodarczych stanowiących dojazd do pól.

Środowisko naturalne

Gleby

W gminie dominują gleby kwaśne i lekko kwaśne. Gleby bardzo kwaśne występują w zachodniej części gminy. Gleby obojętne i zasadowe mają niewielki zasięg występowania. Gmina Sabnie posiada dobre gleby rolne – potwierdza to wskaźnik bonitacyjny gleb. Wskaźnik bonitacyjny gminy Sabnie wynosi 0,98 i – w porównaniu do innych gmin powiatu sokołowskiego – jest jedynie słabszy od wskaźników gmin Sterdyn i Repki a równy wskaźnikowi dla gleb Sokołowa Podlaskiego.

Łąki są położone na glebach przeważnie mineralnych, choć ich część jest położona na glebach płytkich torfowych i murszowych. Rzeka Cetynia jest nieuregulowana, stąd w okresie roztopów i większych

opadów letnich są zalewane użytki zielone. Użytki rolne stanowią 74% powierzchni gminy, natomiast obszary leśne stanowią obecnie 21% powierzchni gminy Sabnie.

Wody

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Sabnie w całości położony jest w zlewni Środkowej Wisły w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie. Przez gminę Sabnie z południa na północ płynie rzeka Cetynia, która jest lewobrzeżnym dopływem Bugu. Sieć rzeczną tworzą jej dopływy: Dopływ z Niecieczy, Dopływ spod Bujal-Mikoszy, Okno, Dopływ spod Chmielnika, Dopływ spod Kolonii Hołowienki. Poniżej przedstawiono informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP) w gminie Sabnie.

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035

Tabela 16 Informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych w gminie Sabnie

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan ogólny JCWP	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodno-środowiskowym kraju
PLRW2000172667126	Dopływ spod Bujat-Mikoszy	naturalna	zły	umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: – kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Działania uzupełniające: – dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych – przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMS. – ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
PLRW2000242667129	Cetynia od Okna do ujścia	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: – realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych – rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. – działania renaturyzacyjne – kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie Działania uzupełniające: – ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
PLRW2000232667329	Buczynka	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: – realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Działania uzupełniające: – analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych
PLRW20001726671249	Cetynia od źródeł do Okna	naturalna	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników przedstawionych kolumnie 51 - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	Działania podstawowe: – modernizacja sieci kanalizacyjnej w ul. Polna-Sadowa; Lipowa-Krzywa; Magistracka-Kościuszki-Lipowa; Oleksiaka Wichury do oczyszczalni ścieków; od ul. Wolności do ul. Lipowej; – rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Sokotów Podlaski w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków – działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035

					Działania uzupełniające: – promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne). Promocja działań wynikających z „Kodeksu doradczego dobrej praktyki rolniczej dotyczącej ograniczenia emisji amoniaku”; działania doradcze ukierunkowane są na: doradztwo technologiczne, pomoc rolnikom w ubieganiu się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych; – aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP; obejmuje uwzględnienie w opracowywanych i aktualizowanych planach (na wszystkich poziomach JST) zagadnień związanych z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczynić się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych
PLRW2000172665989	Turna	naturalna	Brak danych	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: – realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
PLRW2000232665992	Dopływ spod Dzierzb Włociańskich	naturalna	Brak danych	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: – realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych – rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta Działania uzupełniające: – dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych – przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie bazy danych IIaPGW

Zagospodarowanie wód

Przeprowadzone melioracje odwadniające zmniejszają możliwości naturalnej retencji wody na terenach podmokłych oraz na terenach leśnych. Zdolność retencji wody oraz przeciwdziałania powodzi posiadają wybudowane zbiorniki „Niewiadoma” i „Kupientyn”.

Zdjęcia 9, 10 Zbiornik „Niewiadoma”

Źródło: materiały własne

Wody podziemne

Obszar gminy Sabnie w całości położony jest w zlewni Środkowej Wisły w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie. Gmina Sabnie leży w granicach jednej jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) numer 55 i kodzie GW200055. Poniżej przedstawiono dane dot. ww. JCWPd, cele środowiskowe przypisane do nich oraz działania niezbędne do osiągnięcia tych celów.

Tabela 17 Opis Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 55 PLGW200055

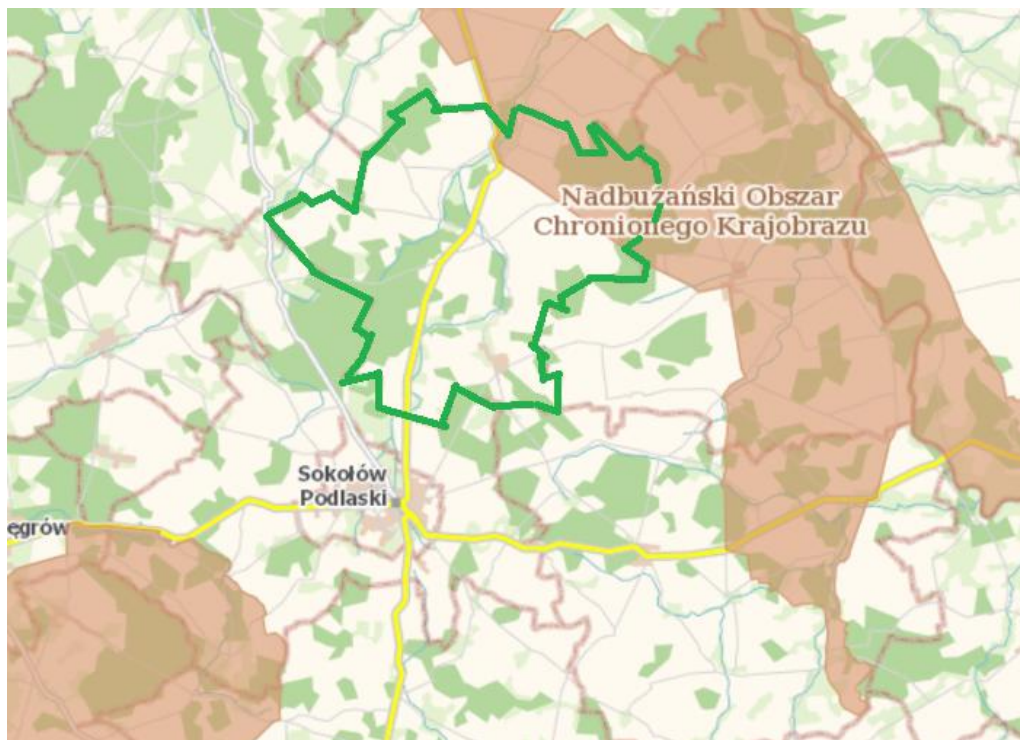
Kod JCWPd	Numer JCWPd	Stan ogólny JCWPd	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodno-środowiskowym kraju
PLGW200055	55	dobry	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: reambulacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych głównego zbiornika wód podziemnych

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie bazy danych IIaPGW

Formy ochrony

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Północny-wschód gminy Sabnie stanowi fragment Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOChK) o numerze PL.ZIPOP.1393.OCHK.109, ustanowiony Uchwałą Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. NOChK obejmuje szerokim pasem południowo-wschodnią część doliny Bugu. Po powiększeniu Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi jego otulinę. Najcenniejsze walory przyrodnicze weszły w skład rezerwatów „Sterdyń”, „Dębniak”, „Kaliniak” oraz „Przekop” i w nowe granice parku krajobrazowego. Ponadto znajduje się tu 2 pomniki przyrody. Krajobraz doliny Bugu ma charakter rolniczy.

Rysunek 5 Położenie gminy Sabnie względem Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

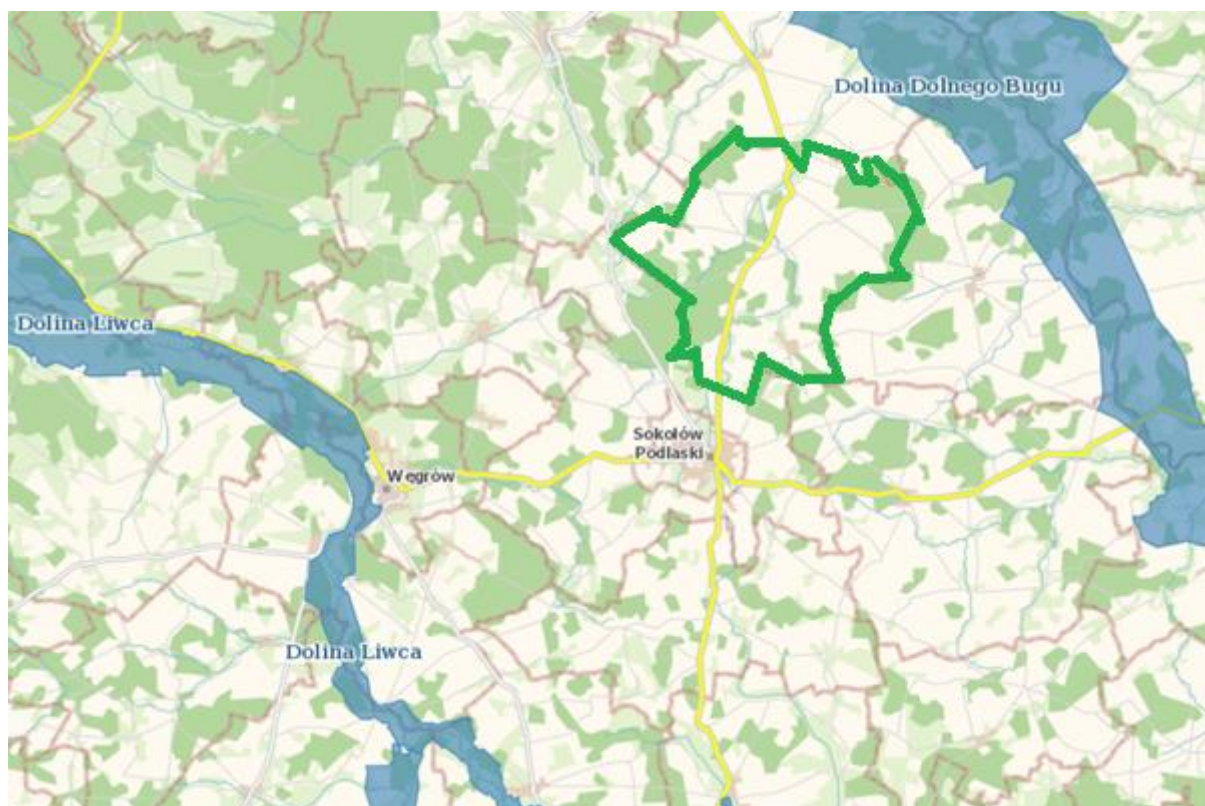
W gminie istnieją dwa pomniki przyrody ożywionej (dąb szypułkowy i sosna zwyczajna). Pomniki ustanowiono Rozporządzeniem Nr 6 Wojewody Mazowieckiego z dnia 02 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu sokołowskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. 2009.36.860).

W gminie Sabnie istnieją 4 użytki ekologiczne:

- użytk ekologiczny „Derkacz” - fragment ekstensywnie użytkowanych łąk torfowiskowych o powierzchni 3,46 ha w dolinie rzeki Cetynia, położony we wsi Sabnie; użytk cechuje duża bioróżnorodność,
- użytk ekologiczny „Kierz” - o powierzchni 1,36 ha, znajdujący się na terenie wsi Grodzisk, będący zbiornikiem wodnym oraz przylegającym do niego nieużytkiem; użytk stanowi ostoję płazów i ptaków wodno-błotnych,
- użytk ekologiczny będący śródleśnym bagnem – o powierzchni 0,36 ha z ciekawą roślinnością wodną, bagienną i bogatą fauną, położony na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa Sokołów,
- użytk ekologiczny będący śródleśnym bagnem – o powierzchni 0,88 ha z ciekawą roślinnością wodną, bagienną i bogatą fauną, położony na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa Sokołów.

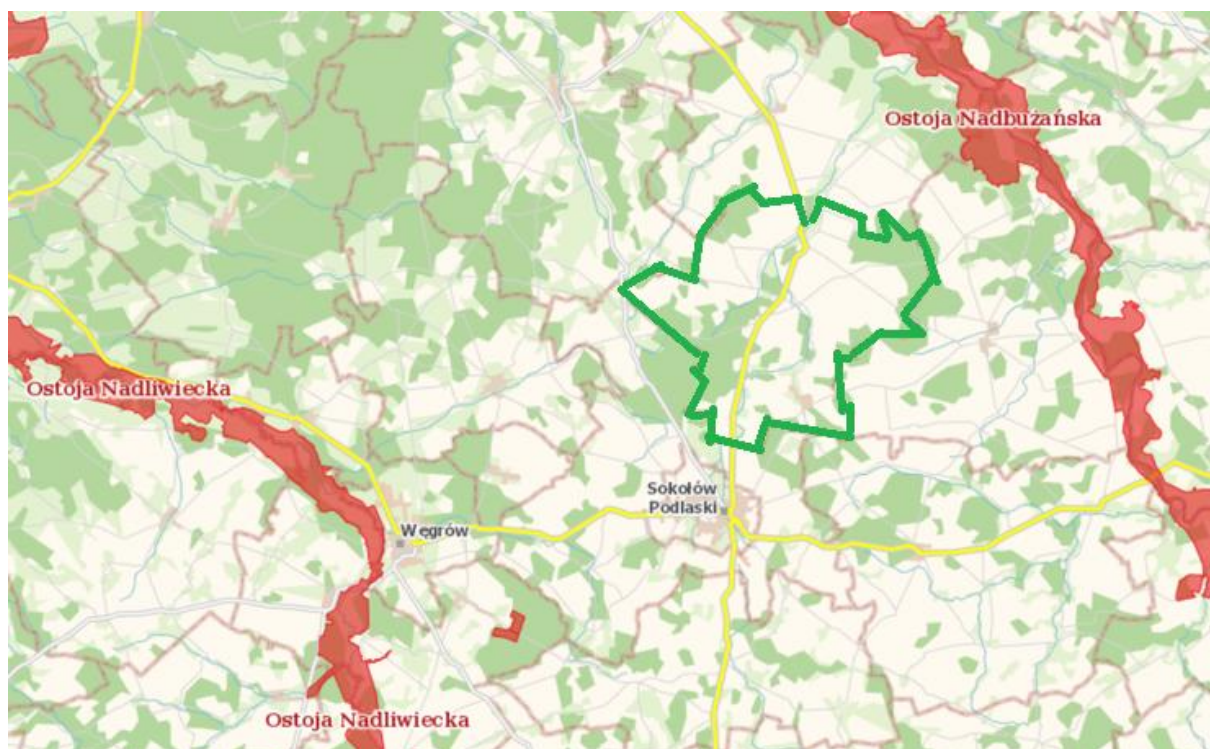
Gmina Sabnie znajduje się poza obszarami chronionymi w europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 i krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL.

Rysunek 6 Położenie gminy Sabnie względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 7 Położenie gminy Sabnie względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000

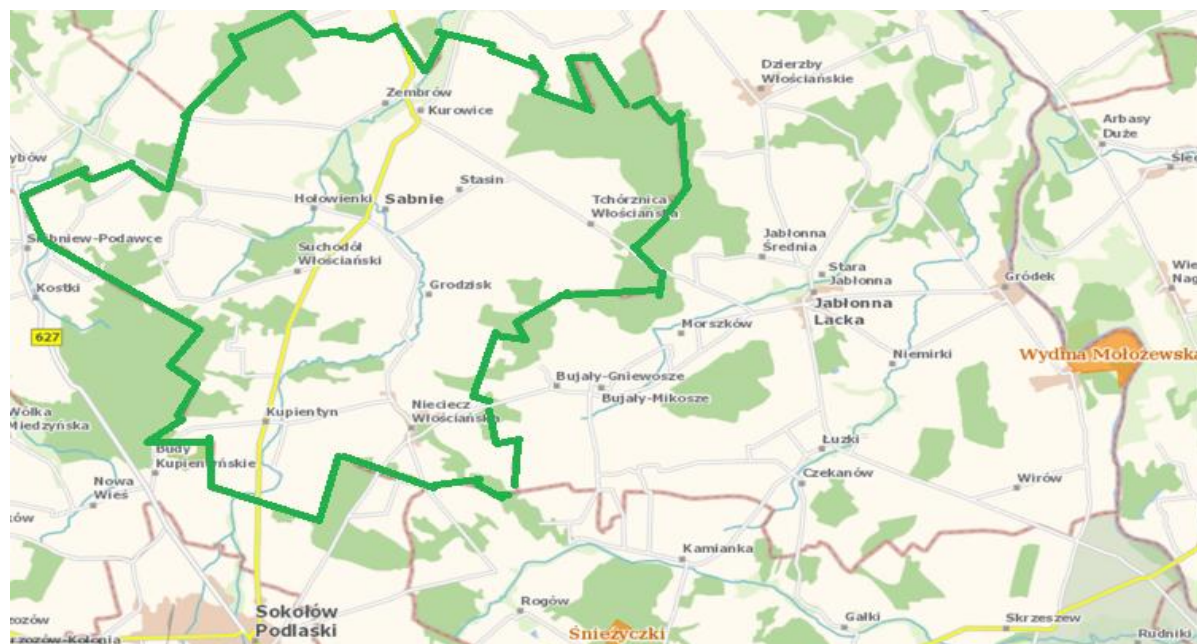

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja Nadbużańska” (PLH140011) i obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu” leżą ok. 3,0 km na wschód od granic gminy.

Najbliżej położony rezerwat przyrody „Wydma Mołozewska” położony jest w gminie Jabłonna Lacka ok. 5 km od wschodnich granic gminy, a rezerwat „Śnieżyczki” znajduje się w gminie Repki około 1 km od południowej granicy gminy.

Rysunek 8 Położenie gminy Sabnie względem rezerwatów przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Na terenie gminy nie występują inne formy ochrony przyrody.

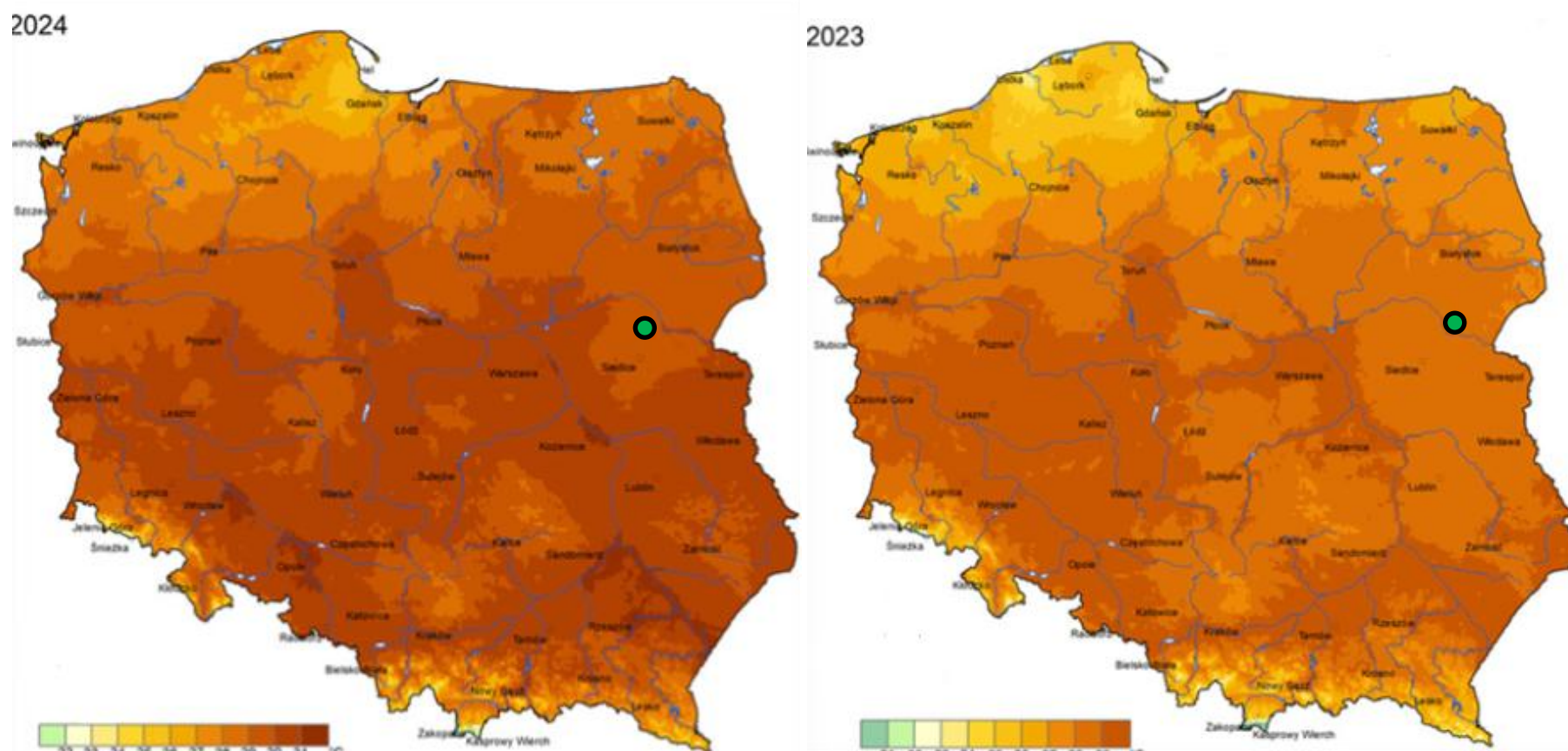
Powietrze

Największym zanieczyszczeniem powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Sytuacja ta nasila się szczególnie w sezonie grzewczym i powoduje wyraźne okresowe pogorszenia stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Kolejnym znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest transport drogowy.

Warunki klimatyczne

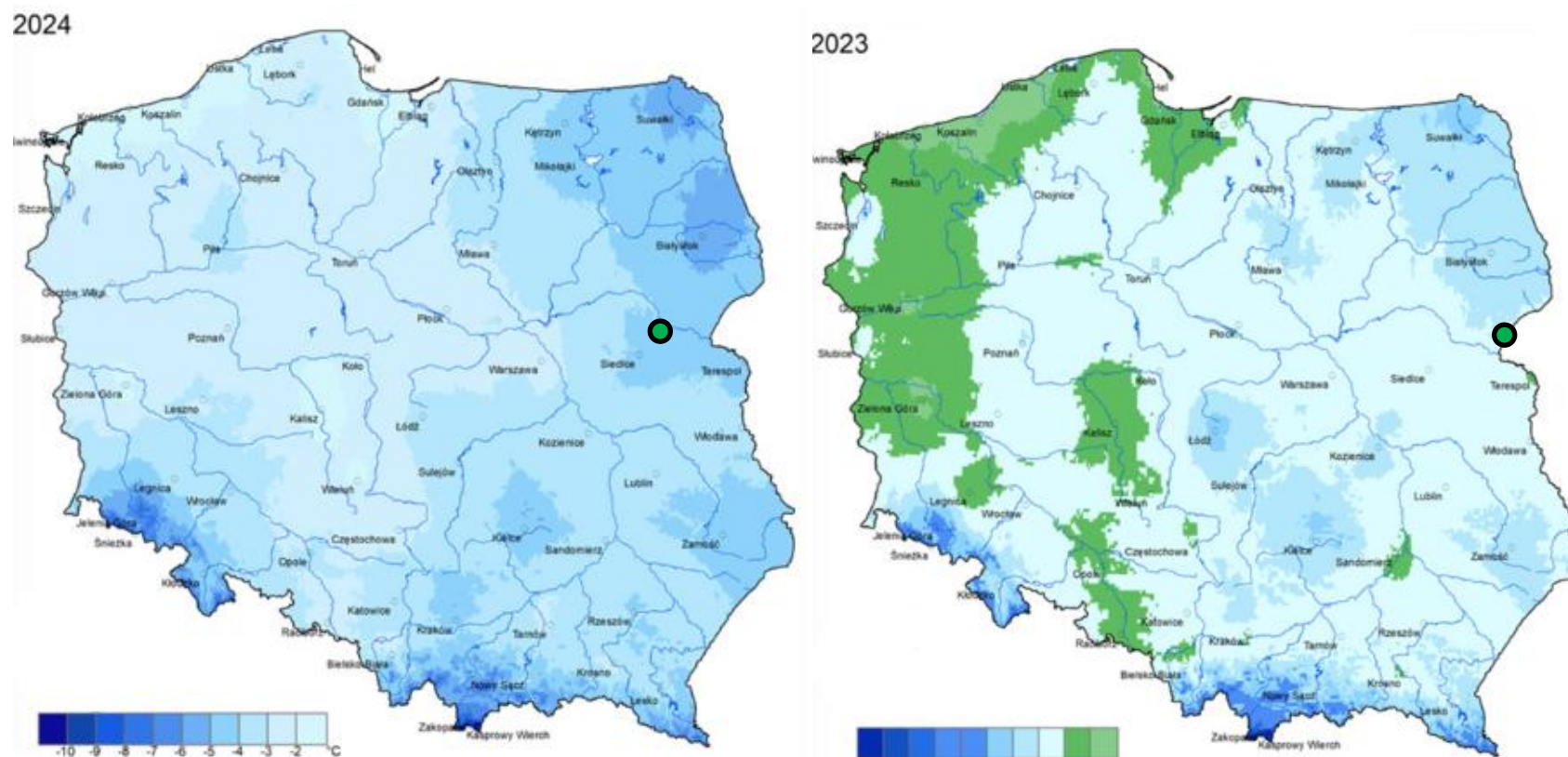
Poniżej zaprezentowano graficznie dane dla wielolecia 2023-2024 r. i zaznaczono lokalizację gminy Sabnie.

Rysunek 9 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

Rysunek 10 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 2023-2024 r.

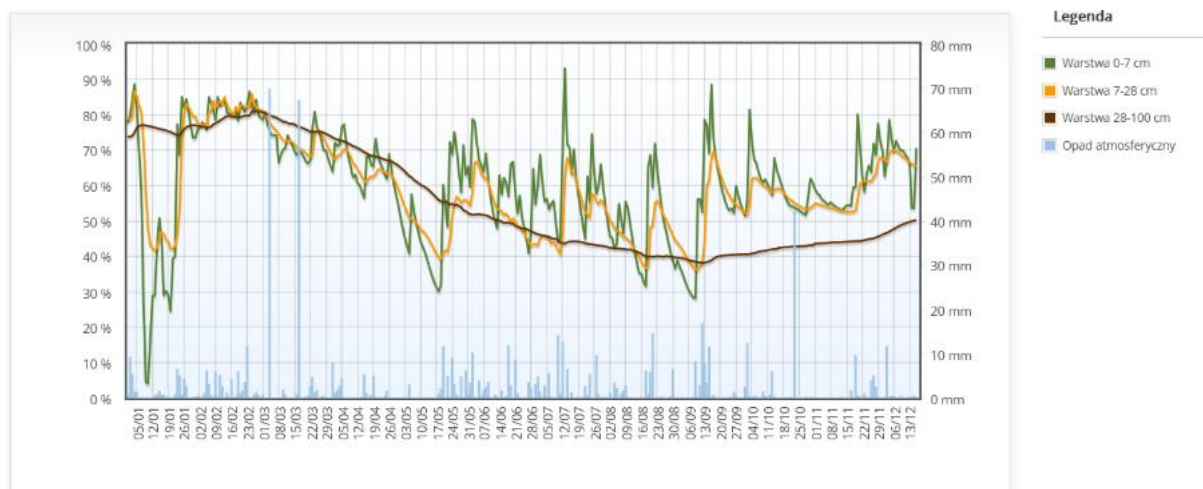

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Sabnie nie odnotowuje się ekstremalnych wartości temperatury, usłonecznienia i opadów w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Jednym z istotnych zagrożeń klimatycznych dla gminy Sabnie jest występowanie susz. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik wilgotności gleby dla powiatu sokołowskiego.

Wykres 9 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu sokołowskiego (2024 r.)

Źródło: www.agrometeo.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać, że wskaźnik wilgotności gleby w analizowanym okresie jedynie styczniu i lutym spadł poniżej poziomu 40%, co wskazywało na deficyt wody w strefie korzeniowej.

Dobra kulturowe

Gmina posiada bogate zasoby dóbr kulturowych, zabytków czy obszarów zabytkowych. Wśród charakterystycznych i szczególnie istotnych dla identyfikacji kulturowej gminy są następujące obiekty:

- dwór w Kupientynie z XIX w. – klasycystyczny, murowany w stylu nawiązującym do włoskiego renesansu,
- zespół dworski z XIX wieku w Grodzisku – drewniany dwór z końca XIX lub początków XX w., parterowy, kryty dwuspadowym dachem, z otwartą werandą poprzedzającą wejście,
- zespół dworski z połowy XIX w. w Kurowicach – klasycystyczny, parterowy dwór, kryty czterospadowym dachem,
- kościół w Grodzisku – drewniany w stylu bazyliki rzymskiej z 1778 roku, na otynkowanej podmurówce z kamienia powstał na miejscu XVI wiecznego również drewnianego kościoła,
- neogotycki kościół murowany w Zembrowie z początków XX w. – wybudowany z kamieni granitowych i cegły,
- kaplica grobowa rodziny Trębickich wybudowana pod koniec XIX w.,
- groby rodziny Mniszek-Tchórznickich z drugiej połowy XIX w. i początków XX w.,
- cmentarze w Grodzisku i Niecieczy Włościańskiej powstałe na w XIX i XX w.,
- zespół dworski z parkiem w Wymysłach z początków XX w.,
- park podworski w miejscowości Grodzisk.

Poniżej zaprezentowano zdjęcia poszczególnych obiektów z terenu gminy Sabnie o dużej wartości kulturowej.

Zdjęcie 11 Dwór w Kupientynie

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 12 Kościół w Grodzisku

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 13 Kościół murowany w Zembrowie

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 14 Kościół murowany w Niecieczy Włociańskiej

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 15 Zespół dworski w Kurowicach

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 16 Zespół dworski w Grodzisku

Źródło: www.sabnie.pl

Zdjęcie 17 Zespół dworski w Wymysłach

Źródło: www.sabnie.pl

Na uwagę zasługują też liczne zabytkowe kapliczki, figury na cokołach i krzyże rozsiane na terenie całej gminy. Część zabytków na terenie gminy Sabnie znajduje się w złym stanie materialnym i wymaga przeprowadzenia prac konserwatorsko-remontowych.

Zabytki, których właścicielami są osoby prywatne są przez nie zabezpieczane we własnym zakresie (właściciele zabytków mają możliwości uzyskania dofinansowania na renowację od Mazowieckiego Konserwatora Zabytków).

Gospodarka odpadami

Odbiorem transportem i zagospodarowaniem odpadów odebranych od mieszkańców gminy Sabnie zajmuje się przedsiębiorca wybierany corocznie w przetargu nieograniczonym.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sabnie objęto wyłącznie nieruchomości zamieszkałe. Odpady komunalne z terenu Gminy Sabnie odbierane są w systemie pojemnikowo-workowym. W dniu zbiórki odpadów wynikającej z Harmonogramu właściciele nieruchomości wystawiają worki lub pojemniki z odpadami przy granicy nieruchomości skąd przedsiębiorca-wykonawca usługi ma obowiązek ich odebrania.

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sabnie opiera się na podjętych przez Radę gminy uchwałach. Główną uchwałą stanowiącą akt prawa miejscowego jest Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sabnie oraz uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowanie tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości

poprzez prowadzenie selektywnego zbierania i przekazywania odpadów komunalnych z podziałem na:

- 1) odpady zbierane w sposób selektywny, w tym: papier, metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło, bioodpady, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, które powstały w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady tekstyliów i odzieży, odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych, popiół,
- 2) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Bioodpady stanowiące odpady komunalne mogą być gromadzone w przydomowych kompostownikach na terenie nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi.

Na terenie Gminy Sabnie obowiązują następujące kolory worków i pojemników do selektywnej zbiórki odpadów:

- 1) żółte - z przeznaczeniem na tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- 2) niebieskie - z przeznaczeniem na papier i tekturę,
- 3) zielone - z przeznaczeniem na szkło
- 4) brązowe - z przeznaczeniem na bioodpady,
- 5) szare - z przeznaczeniem na popiół z palenisk domowych.
- 6) czarne - z przeznaczeniem na pozostałości z segregacji tj. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne

Właściciele nieruchomości zabudowanych jednorodzinnym budynkiem mieszkalnym korzystających ze zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, zwalnia się w całości z obowiązku posiadania pojemnika lub worka na te odpady.

Odpady komunalne na terenie Gminy Sabnie odbierane są z następującymi częstotliwościami:

- a) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - jeden raz na miesiąc,
- b) bioodpady – jeden raz na miesiąc,
- c) odpady segregowane (papier i tektura, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, metale) - jeden raz na miesiąc,
- d) szkło - jeden raz na kwartał,
- e) przeterminowane leki – z pojemników znajdujących się w aptece w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Sabniach oraz Urzędzie Gminy, w miarę potrzeb „na zgłoszenie” nie dopuszczając do przepełnienia pojemników i zagrożenia sanitarnego,
- f) zużyte baterie – z pojemników znajdujących się w Urzędzie Gminy oraz szkołach w miarę potrzeb „na zgłoszenie” nie dopuszczając do przepełnienia pojemników i zagrożenia sanitarnego,
- g) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony i chemikalia - jeden raz w roku, „wystawka” bezpośrednio sprzed posesji,
- h) popiół z palenisk domowych – dwa razy w okresie od 1 października do 30 kwietnia.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych prowadzona jest również w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych to specjalnie zorganizowane dla mieszkańców gminy miejsce, w którym mogą oni pozostawić odpady komunalne problemowe i niebezpieczne.

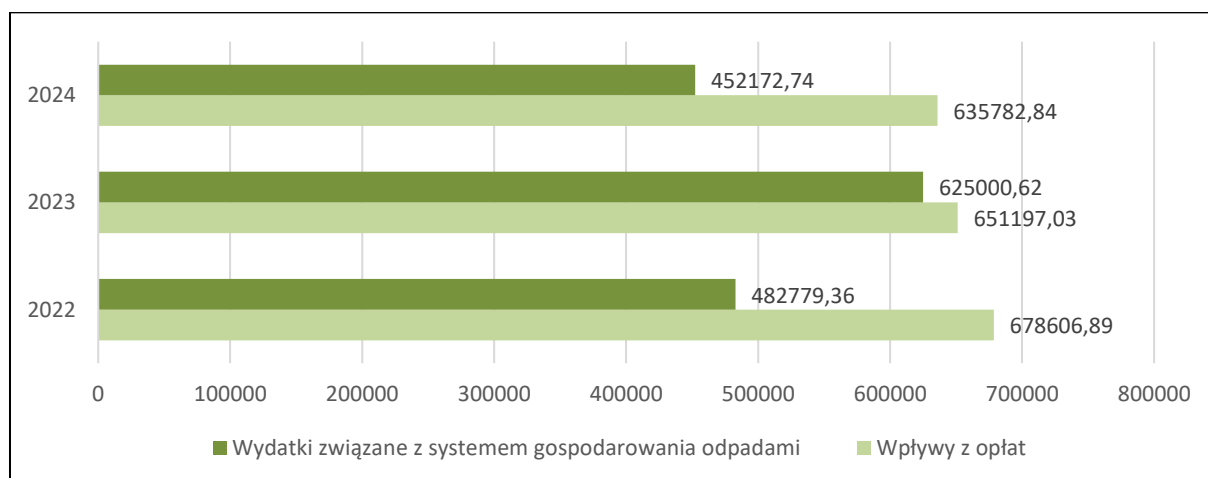
W PSZOK-u, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami, przyjmowane są selektywnie zebrane odpady komunalne, dostarczone na własny koszt przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych ujętych w ewidencji prowadzonej przez Urząd Gminy Sabnie.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych dla mieszkańców Gminy Sabnie zlokalizowany jest w Sabniach, ul. Główna 80, 08-331 Sabnie i czynny w wyznaczonych dniach. Funkcję PSZOK-u pełni mobilny kontener (kontenery) na odpady komunalne z podziałem na odpowiednie frakcje odpadów komunalnych.

W Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych od właścicieli nieruchomości odbierane będą następujące frakcje odpadów komunalnych zebrane selektywnie: papier, metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło, bioodpady, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, które powstały w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony z samochodów osobowych do 3,5 tony, odpady tekstyliów i odzieży, odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych.

Za okres 2020 - 2024 gmina Sabnie uzyskiwała wymagany przepisami prawa poziom: przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, zwanym dalej „poziomem składowania”, oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Wykres 10 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Sabnie w latach 2022-2024 (w zł)

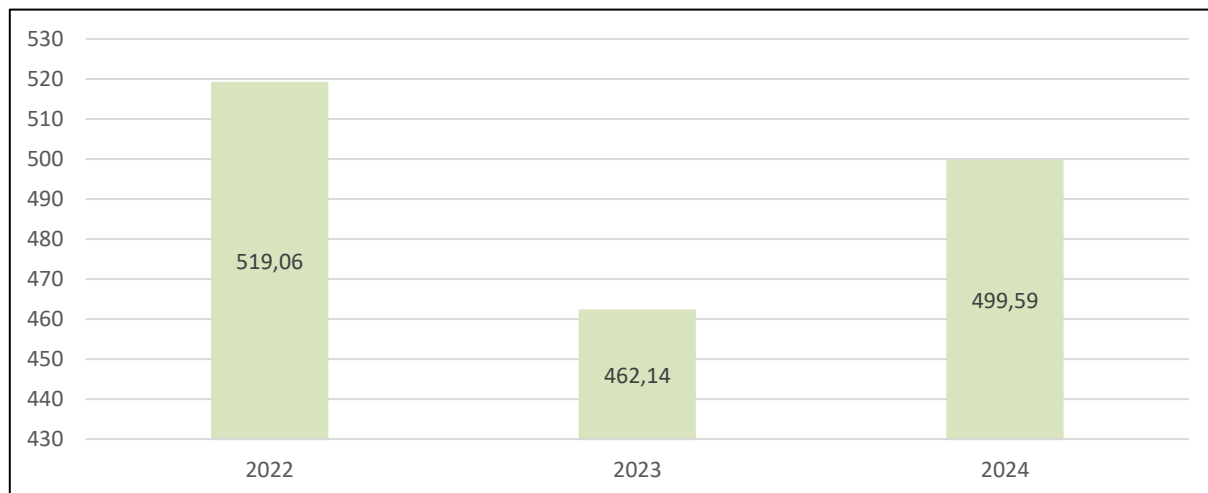

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sabnie

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Sabnie od 2020 r. kształtują się na niższym poziomie niż wpływy.

Poniżej zaprezentowano łączny ładunek odebranych odpadów komunalnych w gminie Sabnie w latach 2022-2024

Wykres 11 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Sabnie w latach 2022-2024 (Mg)

2022 – 519,06 Mg

2023 – 462,14 Mg

2024 – 499,59 Mg

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sabnie za 2022 r., Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sabnie za 2023 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sabnie za 2024 r.

Masa odebranych odpadów komunalnych waha się w każdym roku, nie zaobserwowano jednej stałej tendencji.

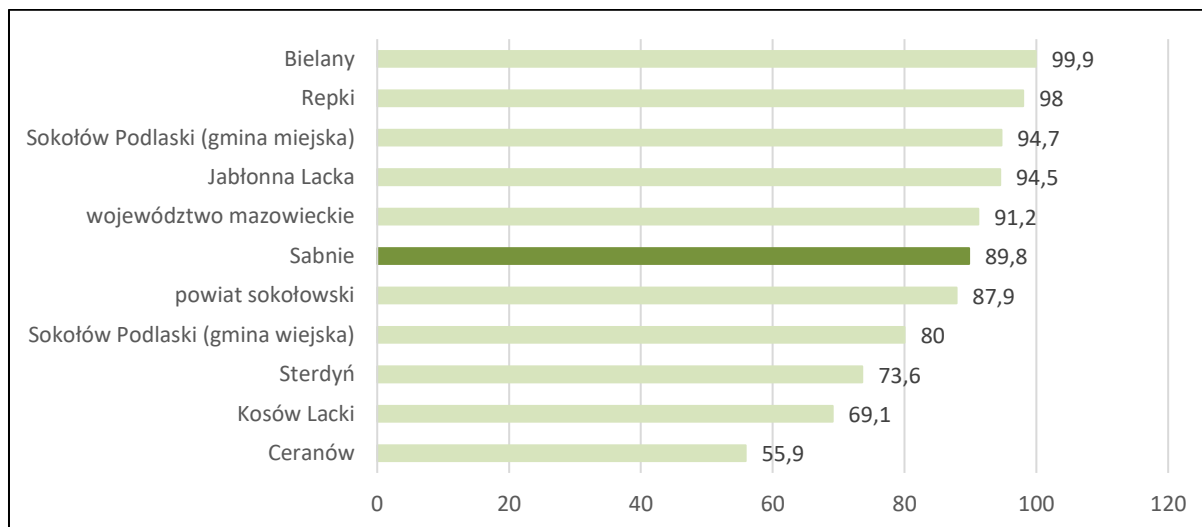
Infrastruktura techniczna

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Wskaźnik mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w gminie Sabnie wynosi 89,10%. Wszystkie sołectwa położone na obszarze gminy zaopatrywane są w wodę z istniejących systemów wodociągowych (wodociągi w większości wymagają modernizacji). W gminie Sabnie są dwa ujęcia wody w Sabniach i Kurowicach. Ponadto na obszarze gminy znajduje się kilka studni głębinowych. Ujęcie w Sabniach nie jest w pełni wykorzystane. W miejscach braku sieci wodociągowej, mieszkańcy korzystają z wodociągów zagrodowych oraz studni kopanych i wierconych. SUW Kurowice została zmodernizowana i oddana do użytku w 2025 roku.

Długość sieci wodociągowej (stan na grudzień 2024) wyniosła 74,94 km.

Wykres 12 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego (2023 r.)

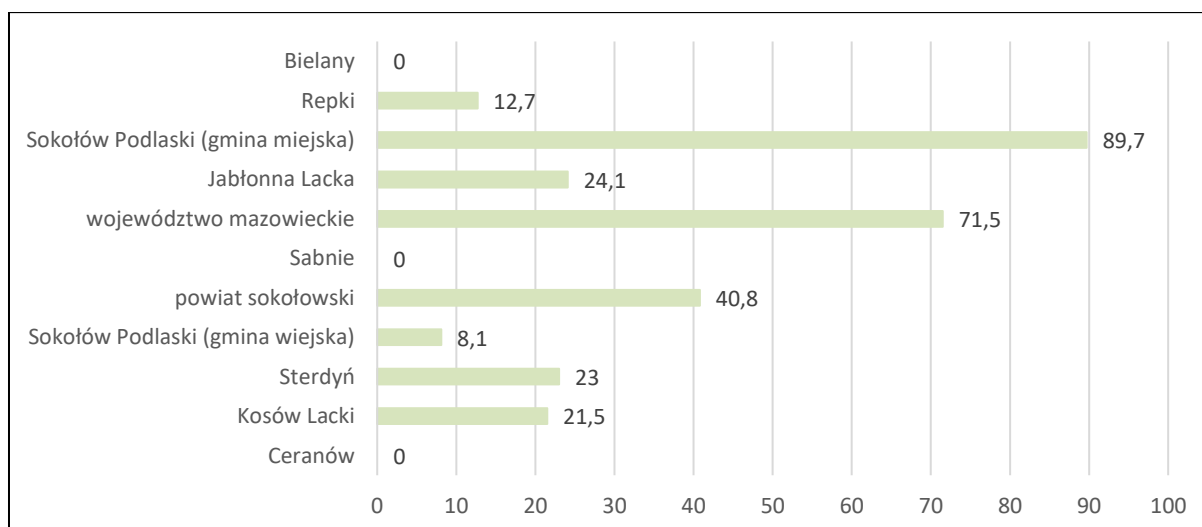
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dla gminy Sabnie odnotowano 6 najwyższy analizowany wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu sokołowskiego i wyższy niż wskaźnik dla powiatu sokołowskiego.

Na terenie gminy Sabnie nie ma sieci kanalizacyjnej i gminnej oczyszczalni ścieków natomiast funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków w Sabniach o wydajności 4,5 m³/dobę, w Zembrowie przy szkole podstawowej o wydajności 4,5 m³/dobę i w Niecieczy o wydajności 3 m³/dobę. Mieszkańcy odprowadzają ścieki do szamb asenizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy Sabnie została wybudowana oczyszczalnia ścieków w m. Kupientyn – Kolonia. W dwóch miejscowościach Kupientyn oraz Kupientyn – Kolonia jest budowana sieć kanalizacyjna do oczyszczalni ścieków. Gmina Sabnie w ramach zadania zakupi wóz asenizacyjny do wywozu nieczystości ciekłych.

Wykres 13 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwuje się inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, środków unijnych oraz środków własnych).

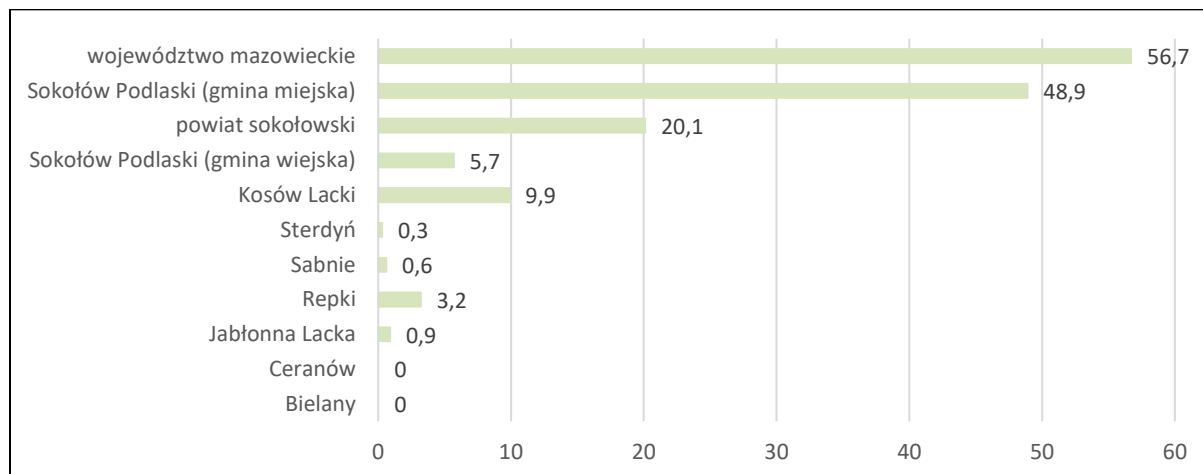
Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy Sabnie nie ma zorganizowanych systemów ciepłowniczych. W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem. Większe źródła ciepła istnieją w budynkach użyteczności publicznej.

Sieć gazowa

Na terenie gminy Sabnie nie ma sieci gazowej. Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu sokołowskiego, powiatu sokołowskiego i województwa mazowieckiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2023 r.

Wykres 14 Osoby korzystające z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Sabnie jest jedną z gmin powiatu sokołowskiego, które mają najmniejszy procent sieci gazowej.

Aktualnie powstaje sieć gazowa od strony Niecieczy Włościańskiej, przez Nieciecz Włościańską i Nieciecz-Dwór.

Sieć elektroenergetyczna

Obszar gminy obsługiwany jest w zakresie elektroenergetyki przez PGE Dystrybucja S.A., Oddział Warszawa, Punkt Obsługi Klienta Dystrybucyjnego Sokołów Podlaski. Długość sieci rozdzielczej wynosi 74,9 km. Gmina nie posiada na swym terenie linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia oraz stacji transformująco-rozdzielczej 110/15 kV, nie jest też planowana ich budowa. Na terenie gminy przebiegają linie średniego napięcia 15 kV, ponadto zlokalizowane są wieże telekomunikacji bezprzewodowej operatorów sieci GSM.

Wszystkie miejscowości włączone są do sieci elektroenergetycznej. Występują jeszcze miejscowości, w których odbiorcy otrzymują energię elektryczną o zaniżonych parametrach napięciowych, które wymagają reelektryfikacji tj. dobudowy stacji transformatorowych, sieci średniego i niskiego napięcia w celu poprawy warunków zasilania.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność mieszkańców gminy Sabnie do infrastruktury telekomunikacyjnej systematycznie się poprawia. Dzieje się tak za sprawą rozwoju telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej. Rozwija się również rynek usług informatycznych, tj. transmisja danych i dostęp do sieci internetowej. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie gminy będzie uzależniony od ograniczenia bariery ekonomicznej w dostępie do Internetu oraz od efektywnego informatyzowania administracji publicznej na poziomie gminy. Procesowi temu powinny towarzyszyć działania związane z uświadamianiem i edukacją mieszkańców jak korzystać z usług i technologii informacyjnych, zwłaszcza w grupie wiekowej osób 50+. Dzięki inwestycjom Państwa ze środków KPO na terenie całej gminy realizowana jest rozbudowa sieci szerokopasmowych na obszarach tzw. Białych plam.

Zagospodarowanie przestrzenne

Obecnie na terenie gminy Sabnie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie przyjęte Nr L/264/2023 z dnia 30 maja 2023 w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sabnie.

Gmina Sabnie posiada następujące aktualne plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Sabnie powiat sokołowski Zbiornik Retencyjny „Niewiadoma” - Uchwała Nr XXV/115/2001 z dnia 13 sierpnia 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 187 poz. 3115 z dnia 8 września 2011 r.)
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie w obrębie geodezyjnym Suchodół Włociański - Uchwała Rady Gminy w Sabniach Nr XXXVI/198/2013 z dnia 21 sierpnia 2013r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 10346 z dnia 21 sierpnia 2013 r.)
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru powiązanego ze zbiornikiem Głównym Niewiadoma w miejscowościach: Kupientyn, Kupientyn – Kolonia, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma - Uchwała Rady Gminy Sabnie Nr XIX/86/2016 z dnia 03 marca 2016r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 4065 z dnia 25 kwietnia 2016r.) /obejmuje część obrębu: Kupientyn, Kupientyn-Kolonia, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma/.
4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru powiązanego ze zbiornikiem Głównym Niewiadoma w miejscowościach: Kupientyn, Kupientyn – Kolonia, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma – wybrane fragmenty - Uchwała Rady Gminy Sabnie Nr L/265/2023 z dnia 30 maja 2023 r. Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8436 z dnia 17 lipca 2023 r. /obejmuje część obrębu: Kupientyn, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma/.
5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla elektrowni wiatrowej zlokalizowanej w obrębie geodezyjnym Nieciecz Włociańska w gminie Sabnie wraz z otoczeniem – Uchwała Nr XII/41/2025 Rady Gminy Sabnie z dnia 30 stycznia 2025 r.
6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów położonych w obrębach geodezyjnych: Kupientyn, Kupientyn – Kolonia, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma w gminie Sabnie – Uchwała Nr XII/42/2025 Rady Gminy Sabnie z dnia 30 stycznia 2025 r.

W 2023 roku Rada Gminy Sabnie przystąpiła do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów położonych w obrębach geodezyjnych: Niewiadoma i Tchorznica Włociańska w gminie Sabnie.

Gmina Sabnie w 2024 roku przystąpiła również do opracowania Planu Ogólnego.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze przestrzennej należy zaliczyć skomunikowanie z wojewódzką siecią drogową, stosunkowo wysoki stopień zwodociągowania gminy, istniejące rozwiązania retencyjne, bogate zasoby kulturowe jak na tak małą gminę oraz uregulowaną gospodarkę odpadami.

Jako niezadowalające należy wskazać zanieczyszczenie powietrza, brak rozwiązań retencyjnych, przestrzeń publiczną wymagającą rewitalizacji, brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenu całej gminy.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji klimatyczno-środowiskowej Gminy Sabnie.

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Gmina Sabnie położona jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sokołowskim. Teren gminy ma charakter rolniczy i stosunkowo płaski, z dominacją pól uprawnych, łąk oraz obszarów leśnych, które stanowią 22,90% powierzchni gminy. Gleby gminy są w większości kwaśne i lekko kwaśne, przy czym gleby bardzo kwaśne występują w zachodniej części gminy. Wskaźnik bonitacyjny gleb w Gminie Sabnie wynosi 0,98, co plasuje ją wśród gmin o dobrych warunkach glebowych, tylko nieznacznie ustępując gminom Sterdyń i Repki. Użytki rolne zajmują 8044 ha powierzchni, natomiast lasy i grunty leśne – 2446 ha. Cechą charakterystyczną jest również obecność nieuregulowanej rzeki Cetynia, która wpływa na zalewanie użytków zielonych podczas roztopów i intensywnych opadów.

Wody powierzchniowe

Gmina Sabnie leży w całości w zlewni Środkowej Wisły, a głównym ciekim wodnym jest rzeka Cetynia oraz jej dopływy. Na terenie gminy występuje kilka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), których stan ogólny oceniony został jako zły. Dla przykładu, JCWP „Dopływ spod Bujał-Mikoszy” (PLRW2000172667126) ma status naturalny, ale zły stan ogólny, z umiarkowanym stanem ekologicznym. Z kolei JCWP „Cetynia od Okna do ujścia” (PLRW2000242667129) to silnie zmieniona część wód ze złym stanem ogólnym i dobrym potencjałem ekologicznym. Główne działania przypisane JCWP obejmują m.in. kontrole w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia związkami biogennymi oraz modernizację infrastruktury kanalizacyjnej.

Wody podziemne

Obszar Gminy Sabnie znajduje się w granicach jednej Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze 55 (PLGW200055). Jej stan ogólny oceniony został jako dobry. Działania środowiskowe dla tego obszaru koncentrują się m.in. na ograniczeniu presji chemicznej, promocji dobrych praktyk rolniczych, doradztwie i aktualizacji lokalnych programów ochrony środowiska.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy znajduje się fragment Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOChK). Niemniej jednak, powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody w Gminie Sabnie jest niewielka w porównaniu do innych gmin regionu. Brakuje parków narodowych, rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000. Obszar NOChK posiada jednak potencjał dla rozwoju zrównoważonej turystyki i edukacji przyrodniczej.

Powietrze i jakość środowiska

Jednym z najpoważniejszych problemów środowiskowych w Gminie Sabnie jest tzw. „niska emisja”, czyli emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z indywidualnych źródeł ciepła (piece węglowe) oraz transportu samochodowego. Zanieczyszczenie powietrza wzrasta szczególnie w sezonie grzewczym, a sytuację pogarsza stosowanie niskiej jakości paliw. W gminie nie funkcjonuje monitoring jakości powietrza, co ogranicza możliwość bieżącej diagnozy stanu środowiska.

Klimat i warunki pogodowe

Gmina Sabnie nie jest obszarem szczególnie narażonym na ekstremalne zjawiska pogodowe. W ostatnich latach nie odnotowano anomalii temperaturowych, uśnieźnienia ani nadmiernych opadów w skali kraju. Z drugiej strony, występujący sezonowo deficyt wilgotności gleby może wpływać negatywnie na rolnictwo, zwłaszcza w okresach suszy. Obserwowane są wahania wilgotności gleby, które w miesiącach letnich mogą spadać poniżej optymalnych wartości.

Odnawialne źródła energii

W Gminie Sabnie obserwuje się rosnące zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Przeważają mikroinstalacje fotowoltaiczne instalowane na potrzeby indywidualnych gospodarstw domowych. Taki kierunek wspierany jest przez lokalne władze i znajduje odzwierciedlenie w działaniach strategicznych gminy.

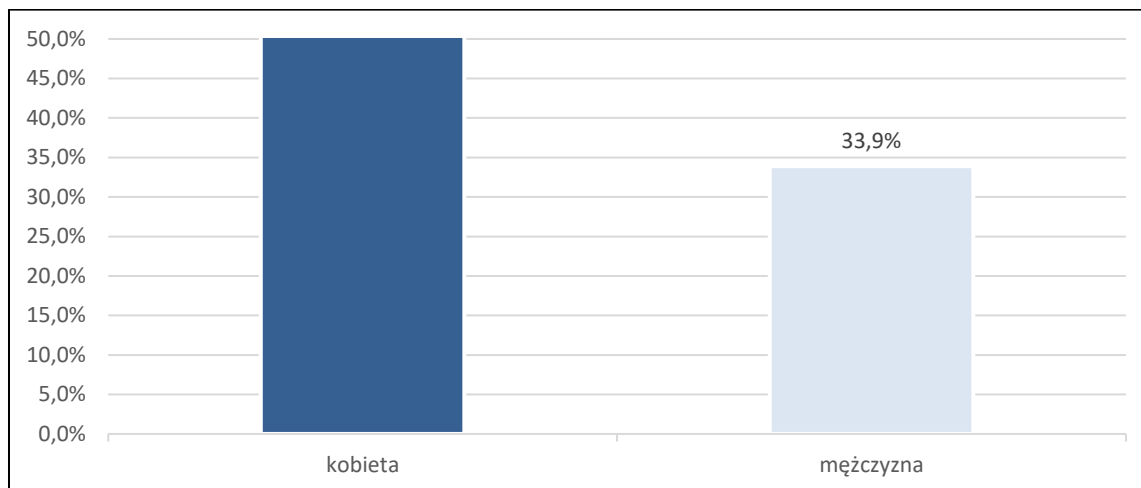
DIAGNOZA

Do głównych atutów Gminy Sabnie należy zaliczyć dobre parametry glebowe sprzyjające produkcji rolnej, rozwiniętą sieć rzeczną oraz potencjał wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Na pozytywną ocenę zasługuje również stabilny stan wód podziemnych. Z drugiej strony, istotnymi wyzwaniami środowiskowymi pozostają zły stan wód powierzchniowych, niewielka powierzchnia terenów objętych ochroną przyrody oraz problem niskiej emisji. Potrzebne są dalsze działania w zakresie modernizacji systemów grzewczych, edukacji ekologicznej oraz rozwoju systemów monitoringu środowiskowego.

1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego

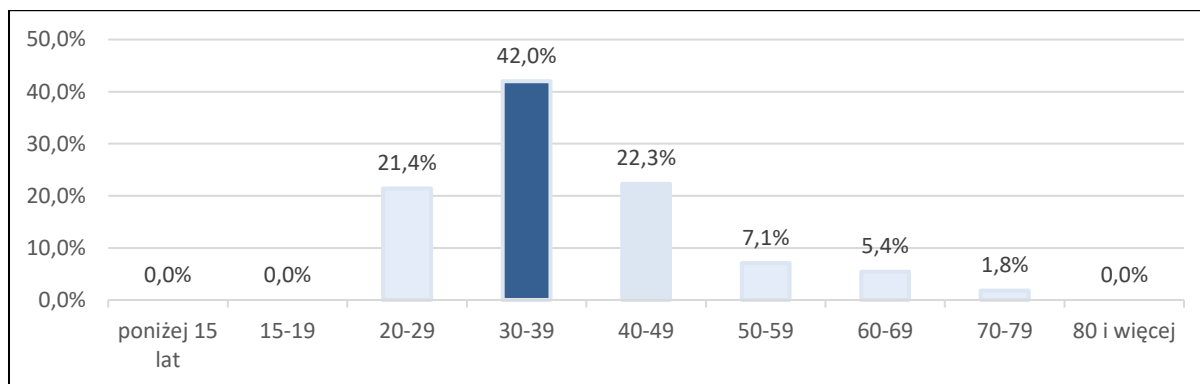
Poniżej przedstawiono dane (% odpowiedzi) w podziale na wiek, wykształcenie i status na rynku pracy ankietowanych osób. W badaniu uczestniczyło 112 osób

Wykres 15 Liczba ankietowanych w podziale na płeć

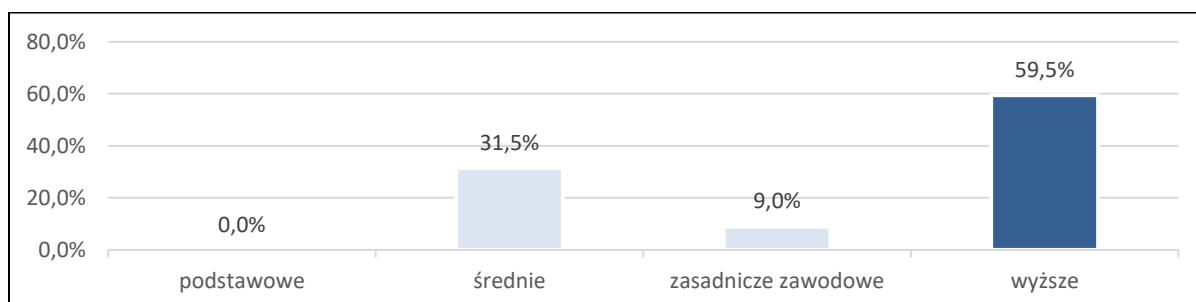
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 16 Liczba ankietowanych w podziale na wiek

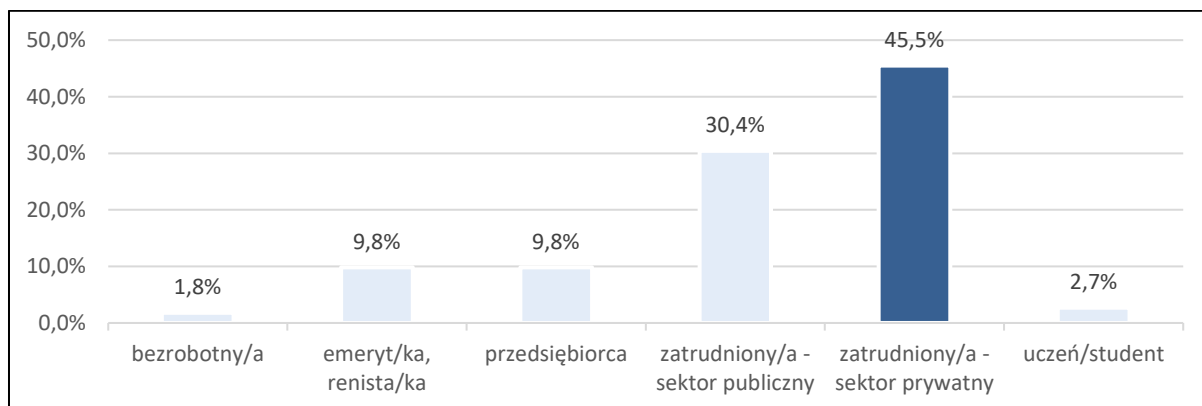
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 17 Liczba ankietowanych w podziale na wykształcenie

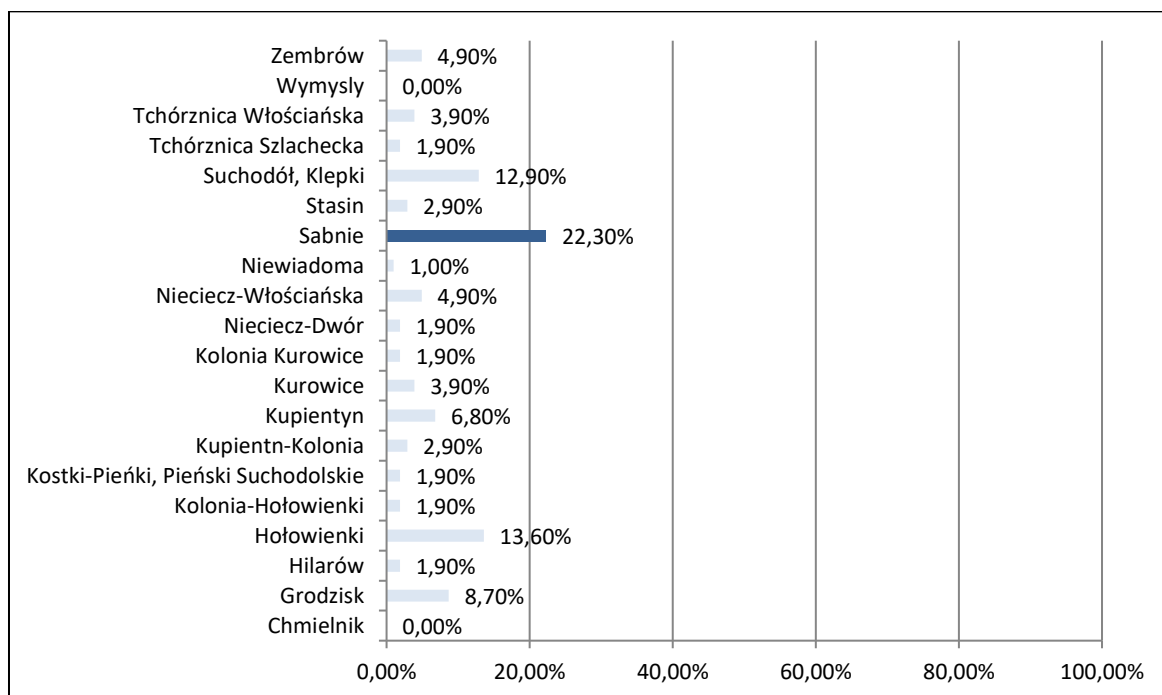
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 18 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 19 Ankietowani według miejsca zamieszkania

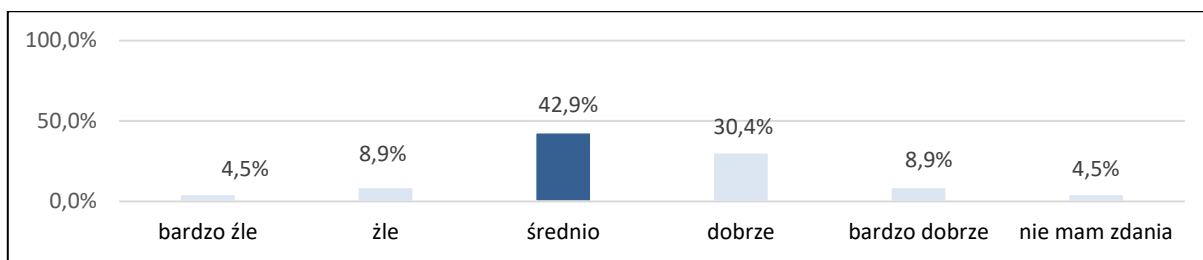

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wśród ankietowanych przeważały osoby w wieku 30-49 lat, z wykształceniem wyższym i zatrudnione w sektorze publicznym i prywatnym.

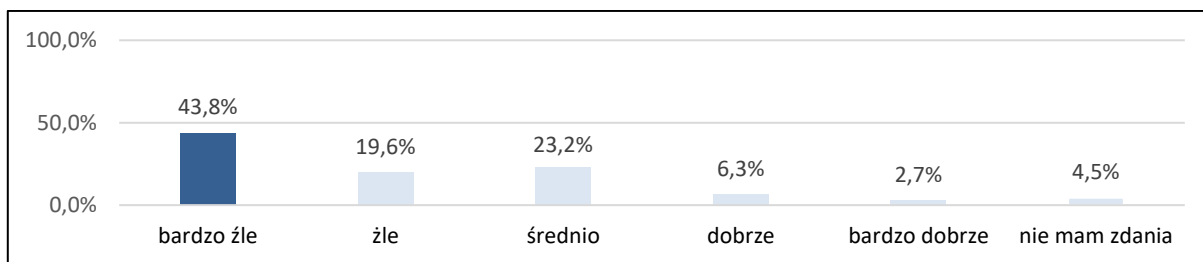
Poniżej przedstawiono graficzne podsumowanie badania ankietowego (kolorem ■ oznaczono najczęstsze odpowiedzi).

Wykres 20 Ogólny standard życia

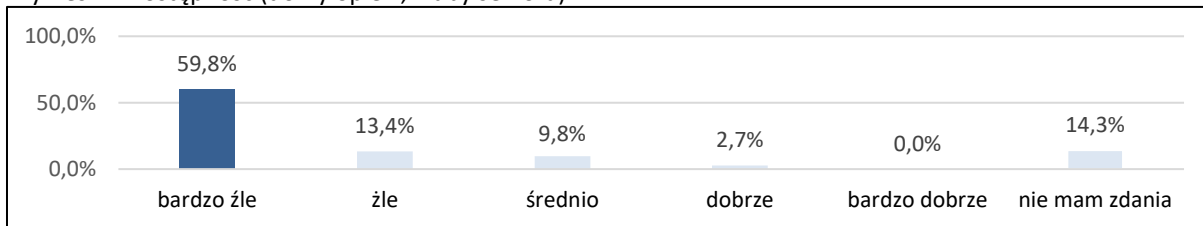
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 21 Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)

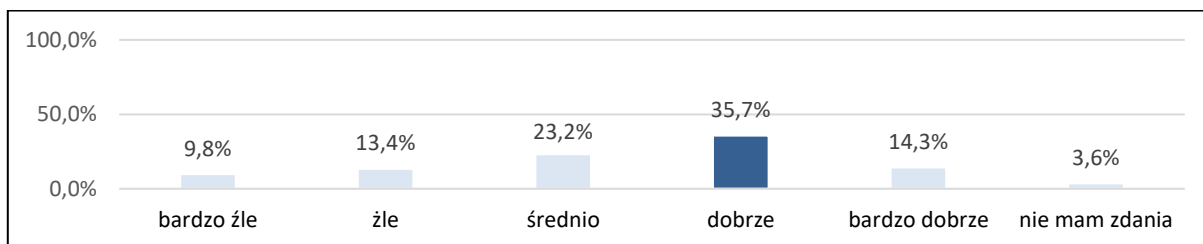
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 22 Dostępność (domy opieki, kluby seniora)

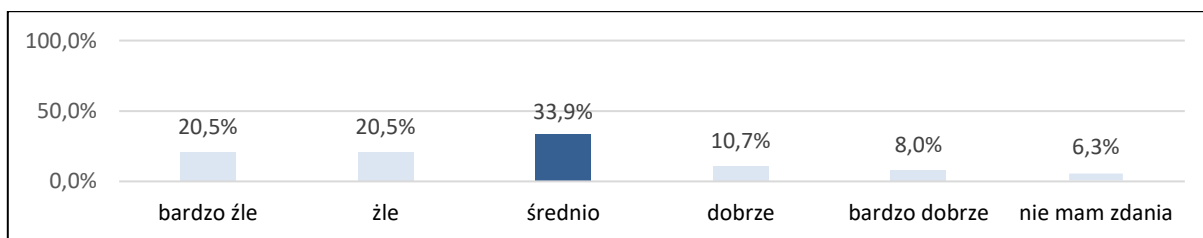
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 23 Poziom bezpieczeństwa publicznego

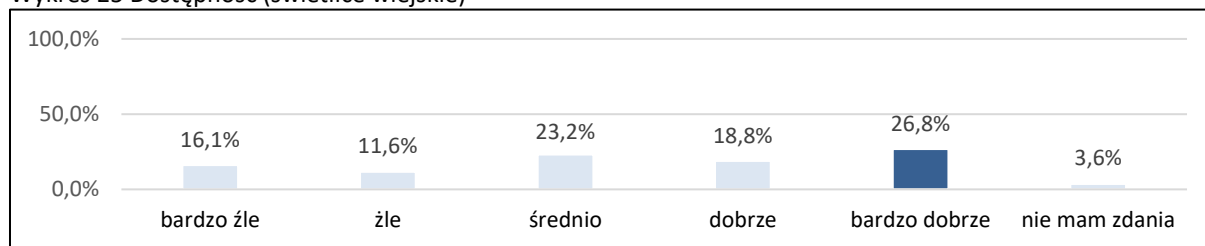
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 24 Atrakcyjność oferty kulturalnej

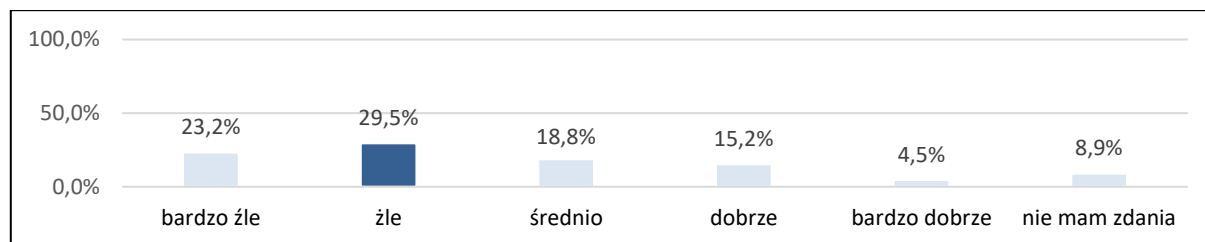
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 25 Dostępność (świetlice wiejskie)

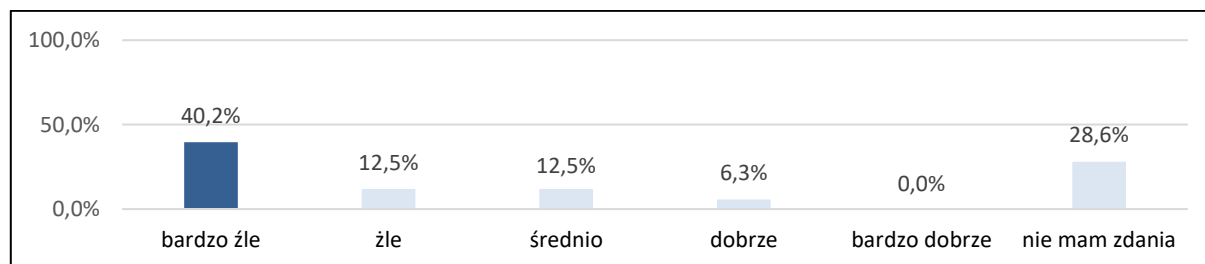
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 26 Oferta sportowo – rozrywkowa

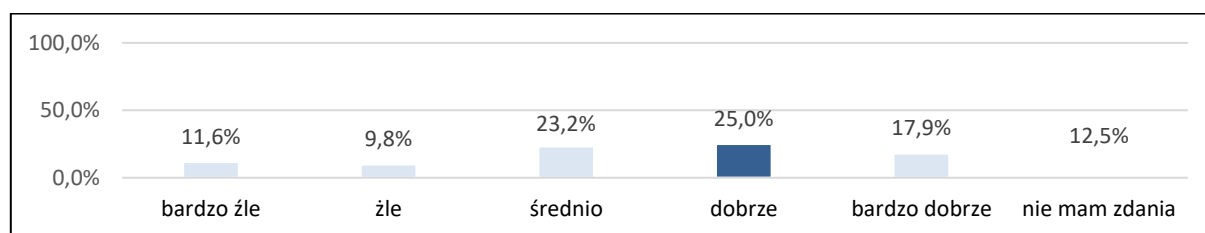
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 27 Dostępność mieszkań

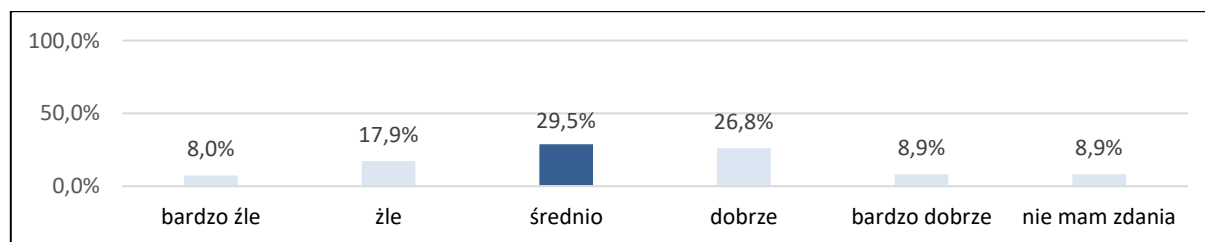
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 28 Dostępność (żłobki, przedszkola)

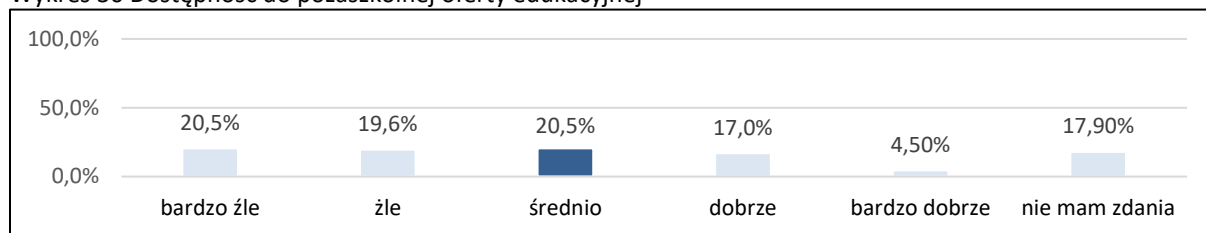
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 29 Poziom edukacji

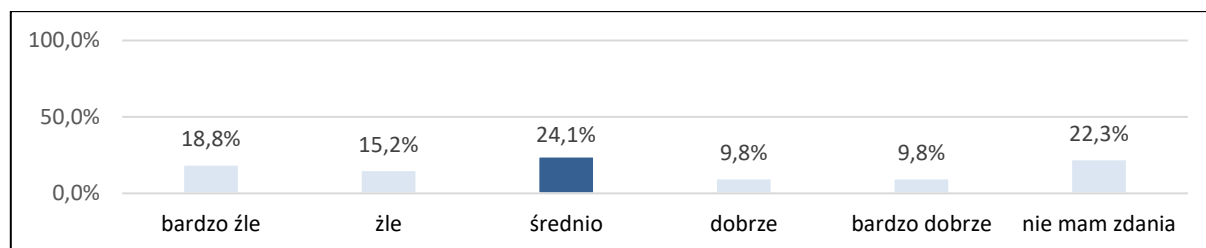
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 30 Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej

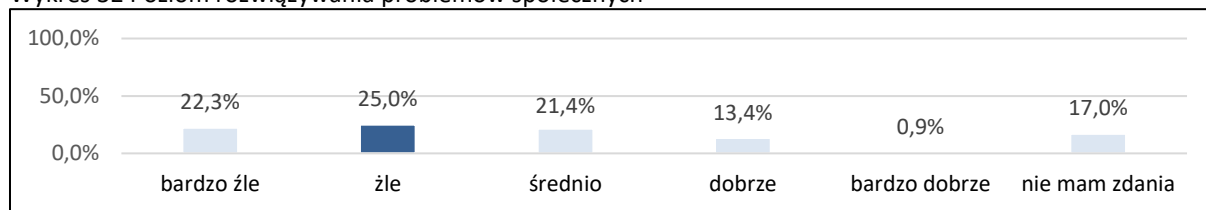
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 31 Poziom usług pomocy społecznej

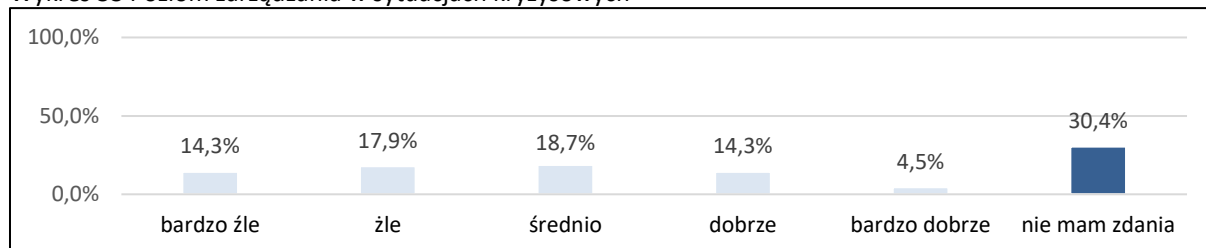
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 32 Poziom rozwiązywania problemów społecznych

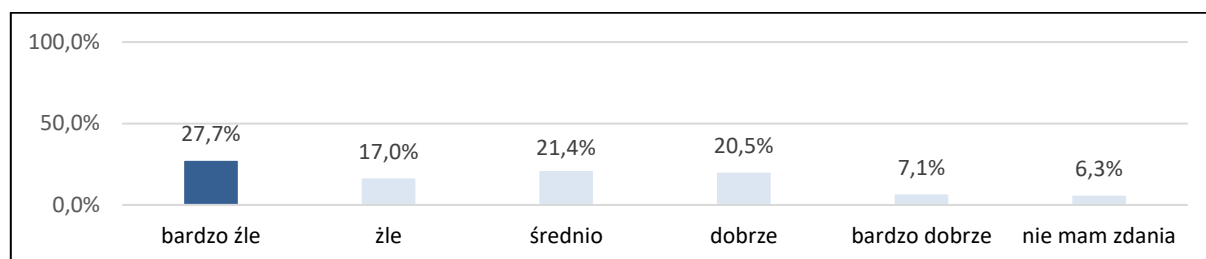
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 33 Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych

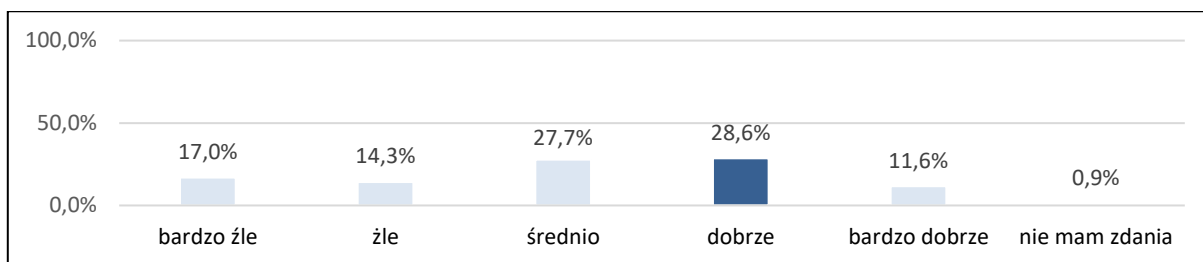
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Dostępność komunikacyjna gminy

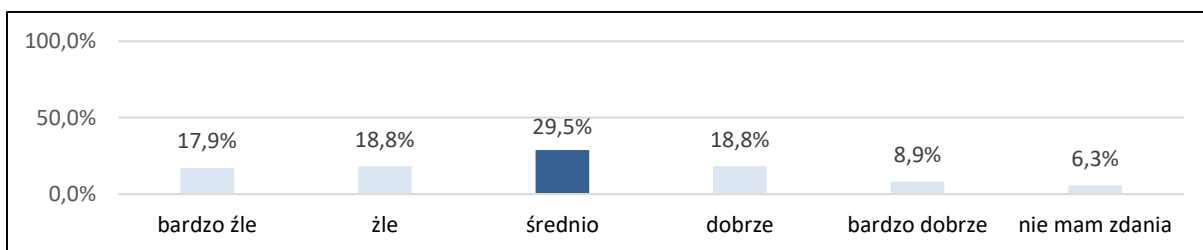
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 35 Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)

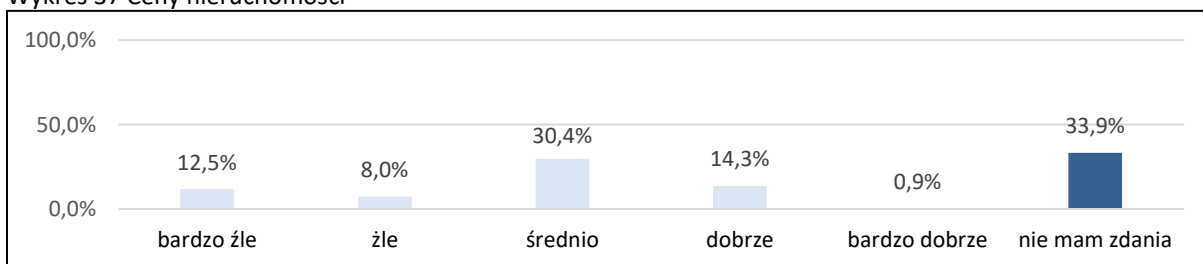
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 36 Dostępność i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)

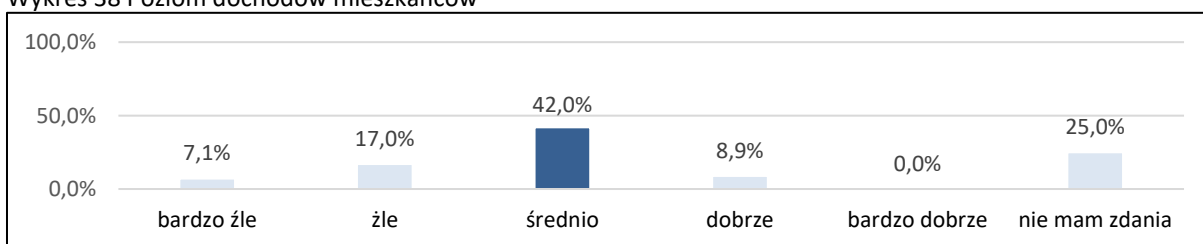
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 37 Ceny nieruchomości

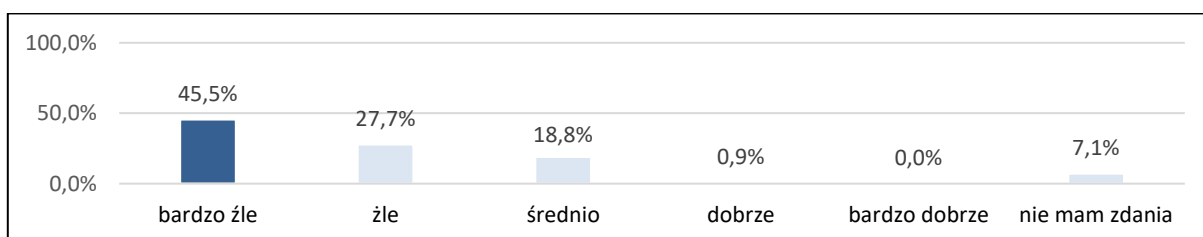
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 38 Poziom dochodów mieszkańców

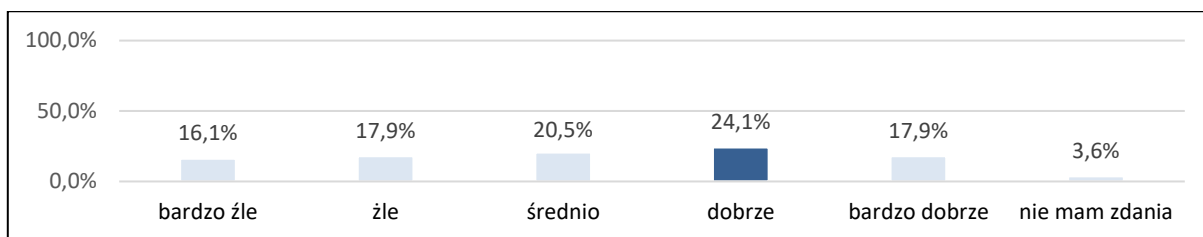
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 39 Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy

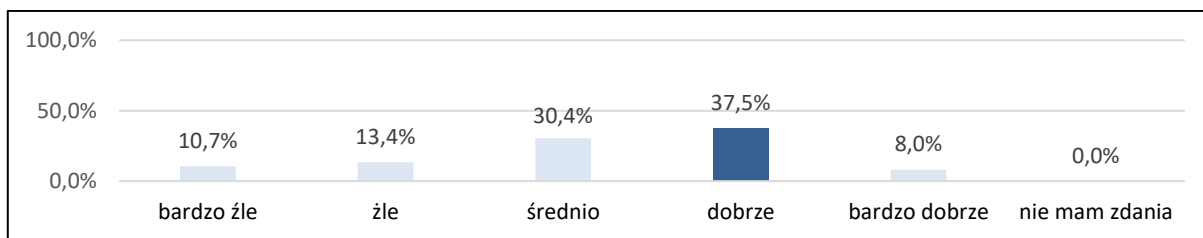
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 40 Dostępność do nowoczesnych technologii (Internet)

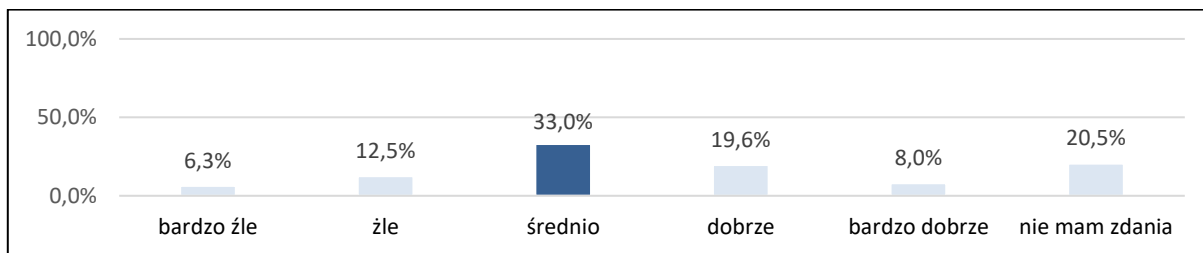
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 41 Czystość, porządek, estetyka gminy

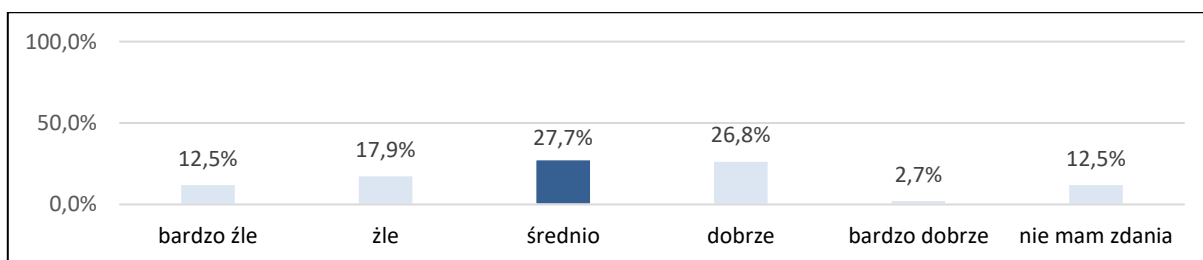
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 42 Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców

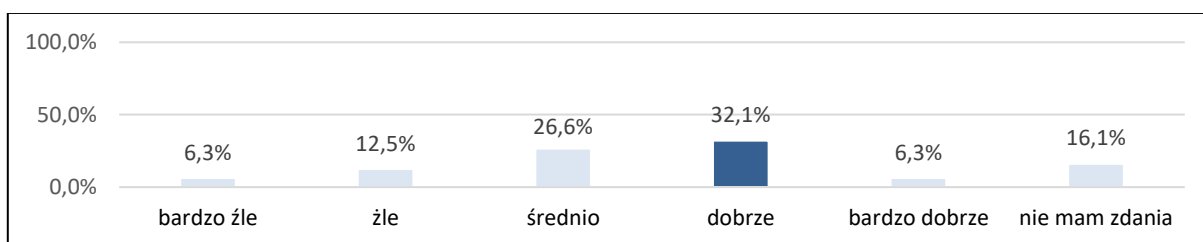
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 43 Poziom aktywności społecznej

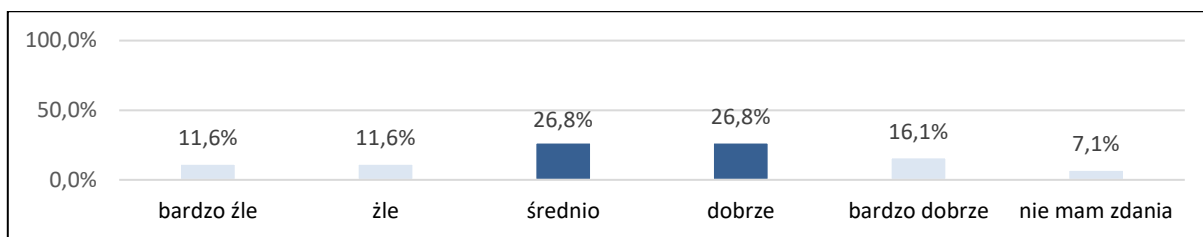
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 44 Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia

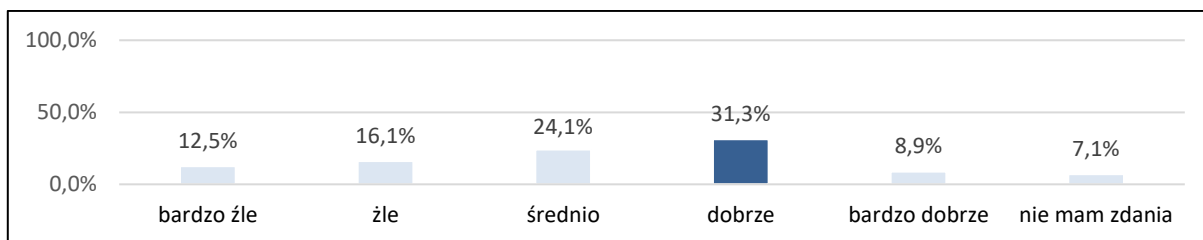
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 45 Jakość usług administracji publicznej

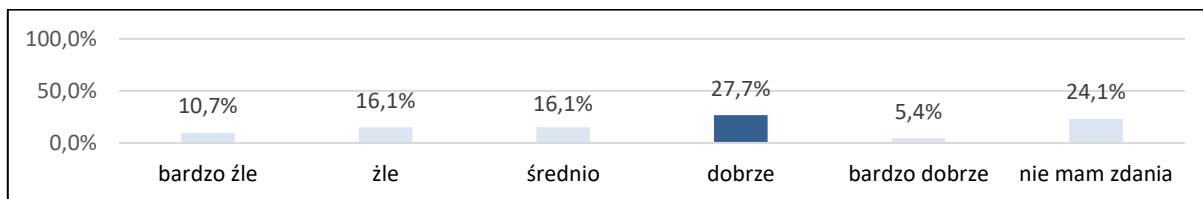
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 46 Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców

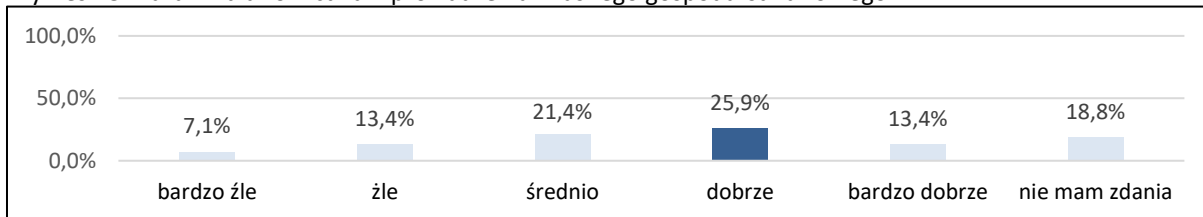
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 47 Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej

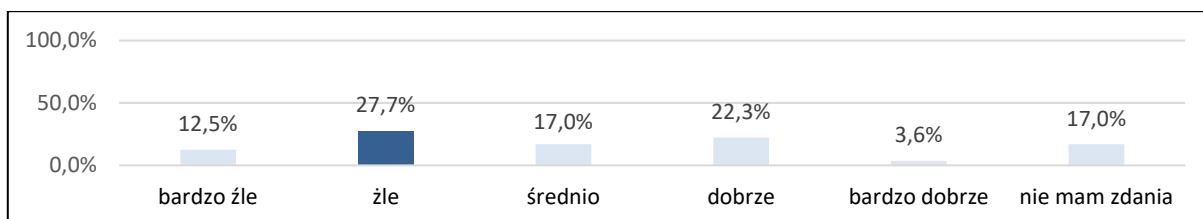
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 48 Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego

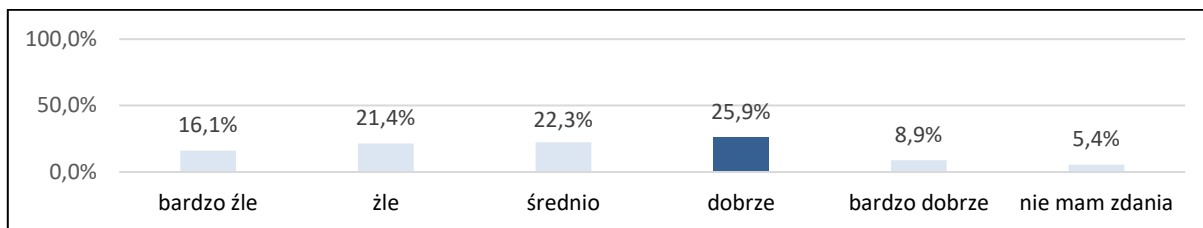
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 49 Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)

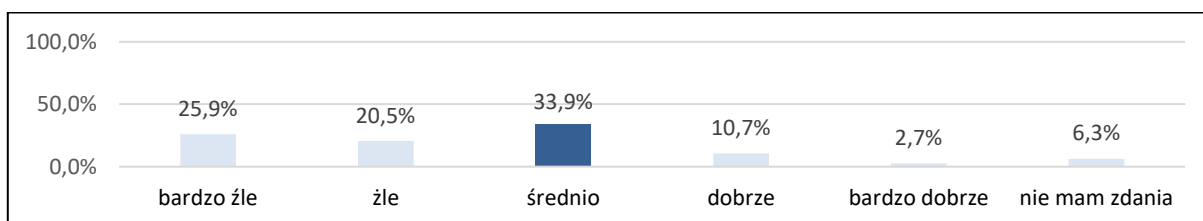
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 50 Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki)

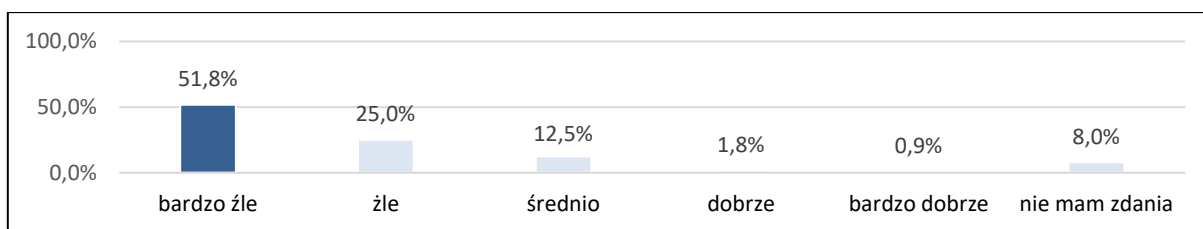
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 51 Jakość terenów rekreacyjnych (parki, mała architektura)

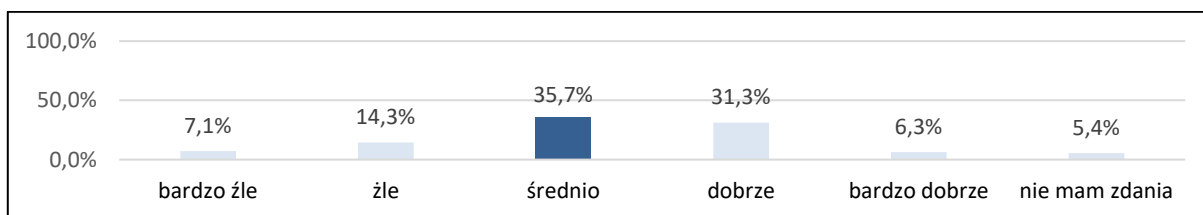
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 52 Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe)

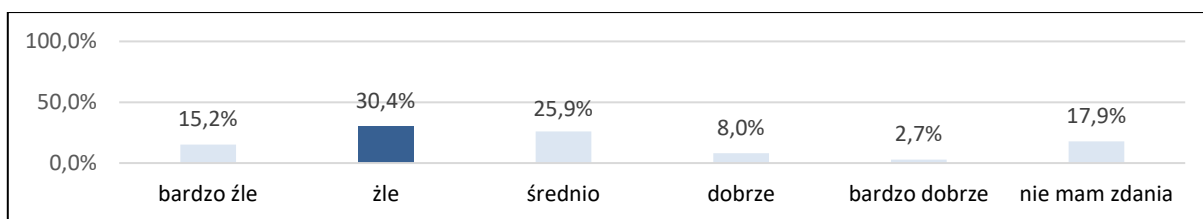
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 53 Stan środowiska naturalnego

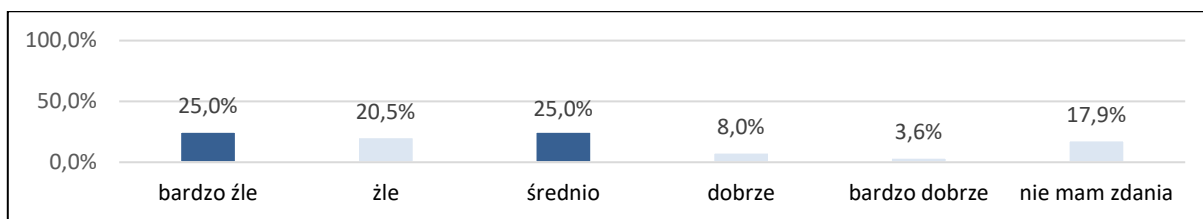
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 54 Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy

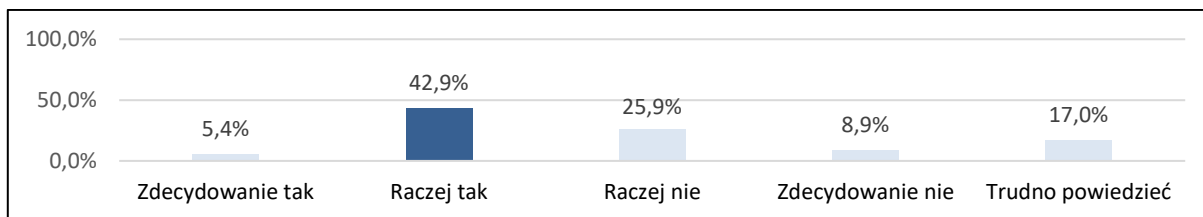
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 55 Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 56 Czy Gmina Sabnie jest Pani/a zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Poniżej przedstawiono podsumowanie ocen z badania ankietowego wskazując najczęstsze odpowiedzi w poszczególnych obszarach tematycznych.

Tabela 18 Podsumowanie ocen z badania ankietowego

PRZEDMIOT OCENY	NAJCZĘSTSZA OCENA
Dostępność komunikacyjna gminy	bardzo źle
Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	bardzo źle
Dostępność (domy opieki, kluby seniora)	bardzo źle
Dostępność mieszkań	bardzo źle
Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe)	bardzo źle
Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	bardzo źle
Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy	bardzo źle
Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)	bardzo źle
Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej	bardzo źle/średnio
Oferta sportowo-rekreacyjna	źle
Poziom rozwiązywania problemów społecznych	źle
Atrakcyjność oferty kulturalnej	średnio
Poziom usług pomocy społecznej	średnio
Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)	średnio
Poziom dochodów mieszkańców	średnio
Dostępność (żłobki, przedszkola)	średnio
Poziom edukacji	średnio
Ogólny standard życia	średnio
Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców	średnio
Poziom Aktywności Społecznej	średnio
Jakość terenów rekreacyjnych (parki, mała architektura)	średnio
Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana	średnio
Stan środowiska naturalnego	średnio
Jakość usług administracji publicznej	średnio/dobrze
Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)	dobrze
Dostęp do nowoczesnych technologii (Internet)	dobrze

Czystość, porządek, estetyka gminy	dobrze
Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców	dobrze
Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	dobrze
Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	dobrze
Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki)	dobrze
Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	dobrze
Poziom bezpieczeństwa publicznego	dobrze
Dostępność (świetlice wiejskie)	bardzo dobrze
Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych	nie mam zdania
Ceny nieruchomości	nie mam zdania

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

„Źle” lub „bardzo źle” było najczęstszą oceną w kwestiach dostępności komunikacji gminy, usług zdrowotnych, domów opieki i klubów seniora, mieszkań, oferty pozaszkolnej oraz pozaszkolnej oferty edukacyjnej i sportowej. A także poziomu bazy turystycznej i wypoczynkowej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz poziomu rozwiązywania problemów społecznych.

Stan infrastruktury technicznej, czystość, porządek i estetyka gminy, poczucie życzliwości społecznej, możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, warunki dla rolnictwa, poziom turystyki, lokalny patriotyzm oraz poziom bezpieczeństwa publicznego to kwestie, przy których najczęstszą odpowiedzią była ocena „DOBRE”. W pozostałych kwestiach najczęstszą oceną była ocena „ŚREDNIO” lub w połączeniu z pozostałymi ocenami.

W ankiecie zapytano również jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w gminie w pierwszej kolejności, aby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców do pozostania w gminie lub do powrotu do gminy. Poniżej przedstawiono podsumowanie odpowiedzi.

Tabela 19 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej

PRZEDSIĘWZIĘCIE	% ODPOWIEDZI
Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)	26,8%
Tworzenie nowych miejsc pracy	58,9%
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia	39,9%
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa)	24,1%
Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	42%
Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	21,4%
Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek (przedszkola, żłobki, itp.)	26,8%
Podniesienie jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (czystość, woda, odpady komunalne, itp.)	33,9%
Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego	35,7%

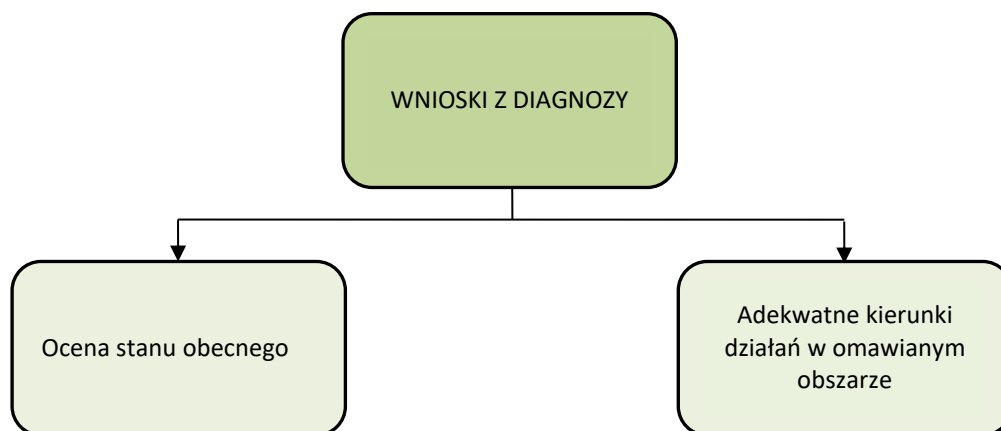
Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury: chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe	39,3%
Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, itd.	24,1%
Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej	50%
Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń	39,3%
Budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości	24,1%
Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)	22,3%
Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego	39,3%
Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	32,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

1.6 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sabnie w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sabnie

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Sabnie zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Na zielono zaznaczono pozytywne oceny stanu obecnego.

Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Sabnie

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Malejąca liczba mieszkańców	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Zmniejszające się bezrobocie	Utrzymanie trendu, pozyskiwanie nowych inwestorów

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035

Edukacja oparta na Zespole Szkół w Sabniach	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Wzrost wydatków na oświatę i wychowanie	Pozyskiwanie środków zewnętrznych, działania zmierzające do uzyskania wyższych subwencji z budżetu państwa
Opieka zdrowotna adekwatna do potrzeb gminy	Dalsza działalność Gminnego Ośrodka Zdrowia i punktu aptecznego
Spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej	Utrzymanie skutecznej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sabniach
Aktywna działalność mieszkańców w organizacjach pozarządowych	Dalsza aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw	Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa
Działalność kulturalna oparta o Zespół Szkół w Sabniach i świetlice wiejskie	Aktywizacja kulturalna mieszkańców m.in. poprzez stymulowanie działalności organizacji pozarządowych w tym zakresie (np. współpraca Gminy z organizacjami, realizacja programów grantowych), docelowe utworzenie jednostki pełniącej funkcję centrum kultury
Baza sportowa oparta na infrastrukturze szkolnej	Dalsza rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej o strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, małe boiska) na terenie gminy
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych
Niewystarczający poziom cyfryzacji usług publicznych	Komputeryzacja i cyfryzacja Zespołu Szkół w Sabniach, cyfryzacja działalności Urzędu Gminy Sabnie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Sabnie

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Możliwość rozwoju branży agroturystycznej	Dalsze działania mające na celu przejście mieszkańców do działalności pozarolniczej, stworzenie oferty turystycznej gminy, zagospodarowanie okolicy zbiornika „Niewiadoma”
Niska opłacalność działalności rolniczej, rozdrobnienie gospodarstw	Podejmowanie działań w celu zwiększenia odsetka osób prowadzących działalność gospodarczą niezwiązaną bezpośrednio z rolnictwem
Nierosnąca liczba podmiotów gospodarczych	Podejmowanie działań przyjaznych prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy
Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do ogółu mieszkańców gminy niższy niż średnia dla powiatu i województwa	Podejmowanie działań przyjaznych prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy, aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Dochody gminy przewyższające wydatki z budżetu	Kontynuacja racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi
Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca najniższe spośród wszystkich gmin powiatu sokołowskiego	Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów, aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Przychylność władz lokalnych względem potencjalnych inwestorów	Kontynuacja działań w celu pozyskania inwestorów, stworzenie marki/wyróżnika gminy Sabnie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Sabnie

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Jakość dróg wymagająca poprawy	Modernizacja istniejących dróg gminnych i dróg dojazdowych do pól
Istnienie zbiornika retencyjnego	Utrzymanie zbiornika w jego funkcji
Przestrzeń publiczna wymagająca rewitalizacji	rewitalizacja miejscowości w gminie
Ograniczony zasięg szerokopasmowego Internetu	Rozbudowa szerokopasmowego Internetu
Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców) oraz realizacja działań wskazanych w II aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły
Zasoby kulturowe (zabytki) o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego – ogrzewanie lokali z indywidualnych źródeł ciepła	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne
Stosunkowo wysoki stopień zwodociągowania gminy	Modernizacja sieci wodociągowej i jej ewentualna rozbudowa
System gospodarowania odpadami oparty na działalności PSZOK i na odbiorze odpadów przez podmiot zewnętrzny	Edukacja ekologiczna mieszkańców w celu odpowiedniego poziomu segregacji śmieci i recyklingu
Wysoki stopień zelektryfikowania gminy – część sołectw podłączona do sieci o niższych parametrach	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Sabnie

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Występujący problem tzw. „niskiej emisji”	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych	Rozwój gospodarstw rolnych
Zbiorniki wodne	Wykorzystanie zasobów wodnych do celów turystycznych
Wzrost wykorzystania OZE w gminie	Zachęcanie mieszkańców i przedsiębiorców do korzystania z OZE
Uregulowana gospodarka odpadami	Modernizacja PSZOK
Mała powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody	Działania pielęgnacyjne terenów, starania na rzecz objęcia nowych terenów formami ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sabnie stanowiły podstawę do analizy SWOT i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Sabnie pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 4 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna,
- strefa klimatyczno-środowiskowa.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Sabnie w sferze społecznej.

Tabela 24 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze społecznej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
– działalność mieszkańców w organizacjach pozarządowych (lokalna grupa działania, koła gospodyń wiejskich itp.) – spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – wysoki poziom bezpieczeństwa – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych	– starzejące się społeczeństwo – spadek liczby mieszkańców – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – brak organizacji zajmujących się wspieraniem przedsiębiorczości – występujące problemy społeczne – brak placówki pełniącej rolę centrum kultury – niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna – niewystarczający poziom cyfryzacji usług publicznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi, cyfryzację usług publicznych	– złe prognozy demograficzne (dalszy odpływ mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z poziomem bezpieczeństwa, usługami zdrowotnymi, widocznym trendem zmniejszania bezrobocia i działalnością organizacji pozarządowych. Słabe strony dotyczą niekorzystnej sytuacji demograficznej, braku wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości, występowania problemów społecznych, braku placówki pełniącej rolę centrum kultury i poziomu cyfryzacji usług publicznych. Jako szanse należy wskazać możliwość pozyskania dofinansowania, a jako zagrożenie definiowane są niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Sabnie w sferze gospodarczej.

Tabela 25 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
– stabilna sytuacja finansowa gminy – dostępne tereny inwestycyjne – walory środowiskowe odpowiednie dla rozwoju agroturystyki – przychylność władz samorządowych dla inwestorów	– odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – brak organizacji zajmujących się wspieraniem przedsiębiorczości – ograniczenia w rozwoju rolnictwa stanowiącego do tej pory istotny filar gospodarki gminy – nierosnąca liczba podmiotów gospodarczych – aktywność gospodarcza niższa niż średnia dla powiatu sokołowskiego
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwości zmiany profilu działalności rolniczej na przemysłową i usługową – perspektywy rozwoju agroturystyki, która staje się coraz popularniejszą formą turystyki – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – proinwestycyjne nastawienie władz gminnych – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych	– złe prognozy demograficzne (dalszy odpływ siły roboczej) – niska rozpoznawalność turystyczna gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z dobrą sytuacją finansów gminy, dostępnymi terenami inwestycyjnymi i walorami środowiskowymi odpowiednimi dla rozwoju agroturystyki. Szansą dla gminy w omawianej sferze są możliwości rozwoju działalności przemysłowej i usługowej, agroturystyki oraz możliwość pozyskania dofinansowania zewnętrznego. Jako słabe strony zdefiniowano niekorzystną sytuację demograficzną, brak wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości, niską zamożność mieszkańców oraz niską aktywność gospodarczą gminy. Zagrożenia to głównie niekorzystne prognozy demograficzne, brak wyróżnika turystycznego gminy i niestabilność przepisów prawa.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Sabnie w sferze przestrzennej.

Tabela 26 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
– stosunkowo duże zwodociągowanie gminy – uregulowana gospodarka odpadami – dostępne tereny inwestycyjne	– brak systemu ciepłowniczego – część sołectw z dostępem do sieci elektroenergetycznej o niskich parametrach

– walory środowiskowe odpowiednie dla rozwoju agroturystyki – dobra dostępność komunikacyjna (bliskość dróg wojewódzkich) – atrakcyjne zasoby kulturowe – istniejące rozwiązania retencyjne – brak zakładów (m.in. zakładów chemicznych, utylizacji azbestu czy zagospodarowania odpadów), które mogą znacząco wpływać na stan środowiska naturalnego	– zanieczyszczenie powietrza pochodzące głównie z indywidualnych źródeł ciepła
SZANSE	ZAGROŻENIA
– perspektywy rozwoju dla odnawialnych źródeł energii – warunki do rozwoju agroturystyki, która staje się coraz popularniejszą formą turystyki – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne (m.in. uzbrojenie terenów inwestycyjnych) – pozyskiwanie inwestorów	– niska świadomość ekologiczna mieszkańców – brak środków finansowych na uregulowanie gospodarki ściekowej, poprawę jakości dróg

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą dużego stopnia zwodociągowania gminy, uregulowania gospodarki odpadami, dobrej dostępności komunikacyjnej, dostępności terenów inwestycyjnych czy walorów środowiskowych i kulturowych oraz istniejących rozwiązań retencyjnych. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano perspektywy wykorzystania OZE, warunki do rozwoju agroturystyki i możliwość pozyskania dofinansowania. Jako słabe strony zdefiniowano problem niskiej emisji, brak sieci ciepłowniczej. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz brak środków finansowych na inwestycje w infrastrukturę komunalną i energetyczną.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-środowiskowa

Poniżej analiza SWOT gminy Sabnie w sferze klimatyczno-środowiskowej.

Tabela 27 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze klimatyczno-środowiskowej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
– gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – zbiorniki wodne – wzrost wykorzystania OZE w gminie – uregulowana gospodarka odpadami	– występujący problem tzw. „niskiej emisji” – niewielka powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody – brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenu całej gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów – rozwój turystyki	– niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Mocne strony gminy to rosnące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, korzystne warunki glebowe oraz dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna. Szanse rozwojowe wiążą się przede wszystkim z dostępem do funduszy zewnętrznych oraz możliwością przyciągania inwestorów. Do słabych stron zaliczono występowanie zjawiska niskiej emisji oraz ograniczoną powierzchnię terenów objętych formami ochrony przyrody. Zagrożeniem dla dalszego rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Sabnie. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Gmina posiada **walory przyrodnicze właściwe do rozwoju usług agroturystycznych**. Jednym z głównych trendów charakteryzujących współczesną turystykę jest rozwój turystyki alternatywnej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej naturalne walory dziedzictwa kulturowego i różnorodności przyrodniczej. Funkcję taką pełni z pewnością agroturystyka, będąca jedną z form turystyki wiejskiej. W gminie Sabnie widoczne jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych, co sprzyja rozwojowi tego typu usług. Walory przyrodnicze gminy również pozwalają na rozwój agroturystyki. Usługi agroturystyczne mogą stanowić jeden ze sposobów przejścia mieszkańców do działalności pozarolniczej. Podstawą do rozwoju turystyki może stanowić **stan środowiska naturalnego w gminie, atrakcyjność zbiornika „Niewiadoma” i atrakcyjne zasoby kulturowe**. Niezbędne wydają się dalsze prace nad ofertą inwestycyjną gminy. Największym hamulcem w rozwoju gminy mogą okazać się znaczące braki w infrastrukturze komunalnej i niekorzystana sytuacja demograficzna gminy.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Sabnie oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie.

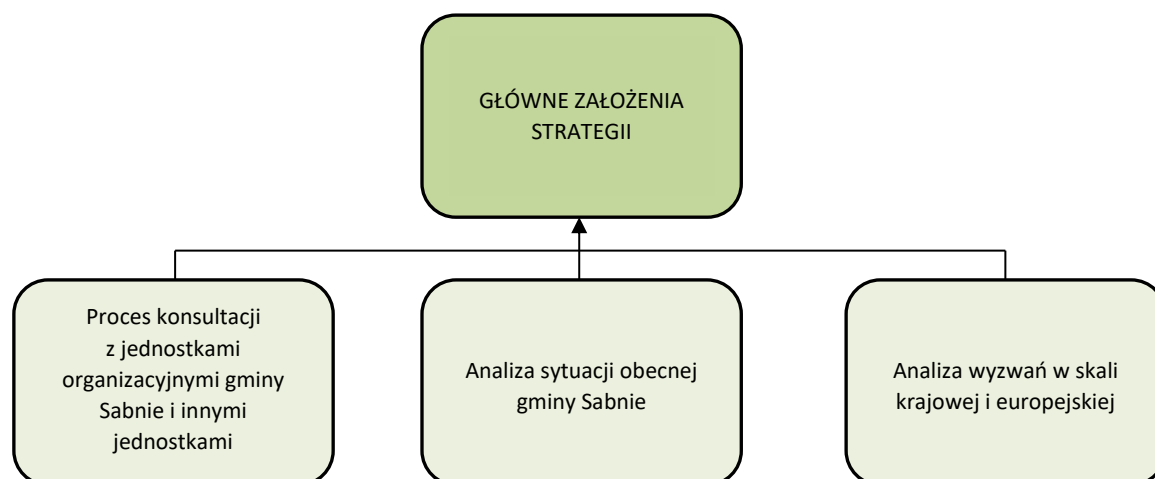
Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi gminy Sabnie i innymi jednostkami. Poniżej wymieniono jednostki zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii:

- Gmina Bielany,
- Gmina Ceranów,
- Gmina Jabłonna Lacka,

- Gmina Kosów Lacki,
- Gmina Repki,
- Gmina Sokołów Podlaski (gmina wiejska),
- Gmina Sokołów Podlaski (gmina miejska),
- Gmina Sterdyń,
- Powiat Sokołowski,
- Województwo Mazowieckie,
- Zespół Szkół w Sabniach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach,
- organizacje pozarządowe z terenu gminy Sabnie,
- mieszkańcy gminy,
- Lokalna Grupa Działania „Tygiel Doliny Bugu”,
- Dyrektor Regionalny Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia “wizja gminy” uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne zróżnicowania strukturalne,

- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Principia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Principia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne różnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź różnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria różnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Różnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanymi napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajzeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Sabnie:

Gmina Sabnie rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku, estetycznej i przyjaznej przestrzeni publicznej oraz zapewnione czyste środowisko

i poczucie bezpieczeństwa publicznego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno-gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych – akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej postannictwo,
- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje?
- do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać?
- jakie potrzeby zaspakajać?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspokajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego” społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki do realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Sabnie:

Gmina Sabnie jako istotna część rozwoju powiatu sokołowskiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej oraz regionalnej tożsamości i kultury, a także będący miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW
1 Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych	1.1 Poprawa jakości oraz dostępu do usług publicznych o charakterze społecznym	- modernizacja i doposażenie sal lekcyjnych - modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej - modernizacja i doposażenie świetlic wiejskich - rozwój infrastruktury kulturalnej m.in. poprzez utworzenie centrum kultury i modernizację obiektów kultury	- powierzchnia zmodernizowanych i doposażonych sal lekcyjnych - liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych - powierzchnia zmodernizowanych i doposażonych świetlic wiejskich - liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych
	1.2 Doposażenie podmiotów organizacji społecznych	wyposażenie ochotniczych straży pożarnych w nowoczesny sprzęt	liczba ochotniczych straży pożarnych wyposażonych w nowy sprzęt
	1.3 Wzrost aktywności zawodowej, poziomu wykształcenia i kompetencji mieszkańców gminy	- promowanie różnych form edukacji pozaszkolnej, w tym kształcenia ustawicznego osób starszych - wspieranie aktywności zawodowej - doradztwo zawodowe	- liczba osób korzystających z edukacji pozaszkolnej - liczba udzielonych porad zawodowych - liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych
2. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa	2.1 Wsparcie sektora rolniczego	- tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności i specjalizacji gospodarstw rolnych - wzmacnianie systemu doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców (spółdzielnie, grupy producenckie, powiązania kooperacyjne) - wspieranie rozwoju i promocja ekologicznego rolnictwa - wspieranie edukacji rolników na temat opłacalności produkcji rolnej oraz nowoczesnego rolnictwa - pomoc w zakresie pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw rolnych	- liczba zmodernizowanych gospodarstw rolnych - liczba nawiązanych współprac rolników i mieszkańców - liczba rolników, którzy podnieśli swoją wiedzę na temat opłacalności produkcji rolnej oraz nowoczesnego rolnictwa
	2.2 Wsparcie przedsiębiorczości	- aktywne wspieranie rozwoju i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców - doradztwo zawodowe - efektywne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej na rozwój przedsiębiorczości - wyznaczanie terenów pod inwestycje oraz ich uzbrajanie - promowanie przedsiębiorczych postaw na etapie edukacji szkolnej - wspieranie podejmowania oraz prowadzenia pozarolniczych form działalności gospodarczej	- liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji - liczba zainstalowanych systemów solarnych i fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej - liczba działań wspierających zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii - liczba zmodernizowanych systemów grzewczych - liczba akcji promujących wykorzystanie alternatywnych źródeł energii
3 Kształtowanie przestrzeni gminy jako terenu funkcjonalnego i przyjaznego środowisku	3.1 Poprawa stanu i rozwój infrastruktury technicznej	- budowa, rozbudowa lub modernizacja dróg - budowa sieci kanalizacyjnej - wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni cieków - budowa oczyszczalni ścieków - modernizacja i rozbudowa systemu energooszczędnego oświetlenia drogowego - budowa lub modernizacja chodników i parkingów - modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej - modernizacja sieci elektroenergetycznej - zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego - rozwój odnawialnych źródeł energii kosztem nie ekologicznych źródeł ciepła - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - promowanie i wspieranie retencji krajobrazowej oraz zagospodarowania wód opadowo-roztopowych	- długość wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg - długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej - liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków - długość zmodernizowanej i rozbudowanej sieci wodociągowej - długość zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej - liczba użytkowników Internetu szerokopasmowego - ilość energii wytworzonej z OZE - liczba zlikwidowanych nie ekologicznych źródeł ciepła - powierzchnia budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji - powierzchnia wybudowanych i zmodernizowanych chodników i parkingów - długość zmodernizowanej melioracji - liczba powstałych systemów do gromadzenia wód opadowo-roztopowych
	3.2 Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność sportowo-rekreacyjną gminy	- współpraca z gminami ościennymi w zakresie stworzenia kompleksowej oferty agroturystycznej - promocja agroturystyki jako nowej formy działalności gospodarczej - promocja produktów lokalnych - odpowiednie wyeksponowanie atrakcji turystycznych i walorów przyrodniczych - budowa lub doposażenie boisk, stref aktywności lub placów zabaw - rozwój infrastruktury turystycznej w miejscach potencjalnie atrakcyjnych turystycznie (zbiornik Niewiadoma) - urządzanie przestrzeni w miejscowościach na potrzeby ogólnodostępnych miejsc do rozwoju kultury, rekreacji lub wypoczynku - podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	- liczba nowopowstałych podmiotów agroturystycznych - liczba wypromowanych produktów lokalnych - liczba wybudowanych lub doposażonych boisk, stref aktywności i placów zabaw - liczba miejscowości, w których przestrzeń publiczna została urządzona na potrzeby kultury, rekreacji i wypoczynku - liczba przeprowadzonych akcji podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców - liczba oznakowanych pomników przyrody oraz innych cennych przyrodniczo obiektów i terenów - liczba zinwentaryzowanych cennych przyrodniczo obiektów - liczba nowoutworzonych form ochrony przyrody

	3.3. Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym i technicznym	• opracowanie Planu ogólnego gminy i realizacja jego założeń	• powierzchnia terenów objętych planami zagospodarowania przestrzennego • liczba miejscowości, w których zapewniono nowe połączenia komunikacyjne
--	---	--	---

Źródło: opracowanie własne

Priorytety rozwojowe Gminy Sabnie w perspektywie 2025-2035

Wizja i cele Strategii Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025–2035 zostały zbudowane w oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, potrzeby mieszkańców zidentyfikowane w toku konsultacji społecznych oraz kierunki wynikające z dokumentów strategicznych wyższego rzędu. Kluczowe znaczenie miały również priorytety rozwojowe sformułowane przez władze gminy, które stanowią fundament dla budowy celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niniejszego dokumentu.

Gmina Sabnie wskazuje cztery główne obszary, które w najbliższej dekadzie będą przedmiotem szczególnego wsparcia i intensywnego rozwoju:

1. Rozwój społeczny

Celem Gminy Sabnie jest tworzenie warunków do życia w przyjaznej, zintegrowanej i aktywnej społeczności. W szczególności działania będą ukierunkowane na:

- poprawę jakości i dostępności usług publicznych, takich jak edukacja, zdrowie, pomoc społeczna i kultura;
- wzmacnianie roli rodzin, osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami w życiu społecznym;
- rozwój oferty aktywności społeczno-edukacyjnej dla wszystkich grup wiekowych;
- działania wspierające integrację mieszkańców oraz rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego;
- poprawę bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, m.in. poprzez wsparcie jednostek OSP i rozwój monitoringu.

2. Rozwój gospodarczy

Gmina zakłada budowę silnego, konkurencyjnego i odpornego lokalnego rynku, opartego na potencjale przedsiębiorczości i rolnictwa. W tym zakresie priorytetami są:

- promocja gospodarcza gminy i wzmacnianie jej atrakcyjności inwestycyjnej;
- aktywne wsparcie lokalnych przedsiębiorców, w tym poprzez dostęp do doradztwa, funduszy oraz terenów inwestycyjnych;
- zwiększenie stabilności ekonomicznej i konkurencyjności gospodarstw rolnych, także poprzez współpracę i rozwój produkcji ekologicznej;
- rozwój i promocja infrastruktury turystycznej, bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych gminy;
- budowa sprawnej, nowoczesnej i dostępnej administracji samorządowej.

3. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura

Strategia kładzie nacisk na zrównoważony rozwój przestrzenny, odpowiadający na potrzeby mieszkańców i poszanowanie środowiska. Szczególne znaczenie mają:

- zapewnienie ładu przestrzennego i harmonijnego rozwoju zabudowy wiejskiej;
- poprawa jakości i dostępności infrastruktury technicznej, w szczególności wodno-kanalizacyjnej, drogowej i cyfrowej;
- rozwój systemu transportu lokalnego i infrastruktury pieszo-rowerowej;
- przygotowanie planu ogólnego gminy oraz planów miejscowych w sposób wspierający lokalny rozwój i inwestycje.

4. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu

Zarządzanie przestrzenią i gospodarką lokalną będzie realizowane z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Priorytety w tym zakresie obejmują:

- adaptację do zmian klimatu poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, retencję i działania edukacyjne;
- ochronę krajobrazu przyrodniczego i kulturowego gminy, w tym dolin rzecznych i zabytkowych założeń dworsko-parkowych;
- zachowanie i rozwój walorów przyrodniczych;
- wykorzystanie proekologicznych i innowacyjnych technologii, w tym OZE, rozwiązań niskoemisyjnych i obiegu zamkniętego.

Powyższe priorytety stanowią filary rozwoju Gminy Sabnie w nadchodzących latach. Ich realizacja będzie możliwa dzięki skoordynowanemu wdrażaniu celów i działań zawartych w Strategii oraz współpracy mieszkańców, instytucji lokalnych i partnerów zewnętrznych.

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 29 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sabnie na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie
Europejski Zielony Ład	Średniookresowa Strategia rozwoju kraju	Program regionalny Fundusze europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Sabnie
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025
	Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych. Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie

Celem nadrzędnym polityki przestrzennej gminy wskazanym w Studium jest zapewnienie rozwoju gminy przy maksymalnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, gospodarczych i społecznych. Wskazano, że polityka przestrzenna powinna uwzględnić trendy gospodarcze gminy, interesy podmiotów gospodarczych, których działalność rokuje znaczny postęp w ogólnym rozwoju gminy. Celem samorządu lokalnego powinno być wprowadzenie zasady zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój, ochrona środowiska oraz kształtowanie ładu przestrzennego, stanowią istotny element polityki przestrzennej samorządu gminnego. Studium oraz plany miejscowe są podstawowym instrumentem kształtowania programu racjonalnego zagospodarowania przestrzennego gminy. Główne zadania w tym zakresie to:

- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- zwiększenie efektywności procesów gospodarczych poprzez rozwój skupionych układów osadniczych oraz prowadzenie powierzchniowej eksploatacji kopalin i pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii w wyznaczonych rejonach gminy położonych poza jednostkami osadniczymi,
- zharmonizowanie programu zagospodarowania przestrzennego z budową i rozbudową systemu komunikacji oraz infrastruktury technicznej w zakresie zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę, systemów kanalizacji oraz gazyfikacji gminy, przy dopuszczeniu rozwiązań indywidualnych takich jak przydomowe oczyszczalnie ścieków,
- intensyfikacja i specjalizacja rolnictwa,
- inwestowanie w rozwój urządzeń obsługi ludności, będących w zakresie ustawowych obowiązków samorządu, w tym rozbudowa istniejących obiektów oświaty oraz lokalizacja ośrodka pomocy społecznej,
- umożliwienie innego wykorzystania mało przydatnych rolniczo gruntów ornych oraz ich przeznaczanie dla rozwoju funkcji nierolniczych, w tym zwłaszcza: mieszkalnictwo, rekreację, usługi, rzemiosło i produkcję oraz urządzenia pozyskujące energię z odnawialnych źródeł energii.

Podkreślono, że przy realizacji powyższych celów zagospodarowania przestrzennego gminy powinny być stosowane ogólnie przyjęte przez politykę państwa zasady zrównoważonego rozwoju, do których na terenie gminy Sabnie należą:

- ochrona środowiska przyrodniczego, w tym: gleb, powietrza, wód powierzchniowych i wglębnych, fauny i flory,
- ochrona terenów o szczególnych walorach przyrodniczych, w tym prawnie chronionych, takich jak Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, doliny rzeczne i korytarze ekologiczne,
- ochrona zabytków i dóbr kultu.

Na najważniejsze działania wskazano m.in. wspieranie i pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców, wspieranie i rozwijanie budownictwa mieszkaniowego i usługowego, stworzenie zachęt do rozwijania bazy usług agroturystycznych, powiększanie areálu gospodarstw rolnych przy jednoczesnym likwidowaniu gospodarstw małych nierentownych, rozbudowę i modernizację sieci drogowej, rozbudowę i poprawę stanu infrastruktury komunalnej.

Strategia przewiduje działania (w tym te określone jako priorytetowe) zgodne z ww. celami i działaniami wskazanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sabnie.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest Strategia rozwoju województwa Mazowieckiego 2030+. Przesądza ona o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa polityki województwa, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035. Pozostałe istotne dokumenty planistyczne o znaczeniu lokalnym dotyczą przede wszystkim zagospodarowania przestrzennego, współpracy międzygminnej.

W Strategii przyjęto cel główny jako „Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska” oraz następujące cele strategiczne:

- Cel 1 „Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze” poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Cel 2 „Dostępne i mobilne Mazowsze” poprzez poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego,
- Cel 3 „Zielone, niskoemisyjne Mazowsze” poprzez poprawę stanu środowiska przez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody,
- Cel 4 „Mazowsze zintegrowane społecznie” poprzez poprawę jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki,
- Cel 5 „Mazowsze bogate kulturowo” poprzez wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia.

Strategia swoimi założeniami jest zgodna z ww. celami i działaniami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Przewiduje bowiem wspieranie działalności gospodarczej w gminie, realizację inwestycji drogowych zwiększających dostępność komunikacyjną i spójność terytorialną gminy i regionu, działania na rzecz środowiska naturalnego i stosowanie zasad ograniczających negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko, zwiększenie dostępności usług publicznych Gminy Sabnie, edukację i ustawiczny rozwój dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz dbanie o lokalne zasoby kulturowe i środowiskowe wraz z promowaniem turystycznym gminy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Gmina Sabnie zidentyfikowana została jako wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych. Obszary te zdefiniowano jako położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Istotne bariery rozwoju tych obszarów obejmują niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju oraz słabą jakość infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie tych obszarów opiera się na niewyspecjalizowanym rolnictwie, a także agroturystyce z wykorzystaniem m.in. wartości kulturowych czy innych obszarach gospodarki. Działania dążące do wewnętrznej integracji województwa, poprawy jego spójności (m.in. doinwestowanie takich obszarów) pomogą ograniczać dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Rysunek 14 Położenie gminy Sabnie na planie wiejskich obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych w województwie mazowieckim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Dla tych obszarów wskazano następujące zasady zagospodarowania:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów,
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu rolniczego, wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych),
- poprawa dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę/rozbudowę istniejącej sieci drogowej, w szczególności dróg powiatowych i gminnych,
- budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć,
- zwiększenie nasycenia infrastrukturą informatyczno-komunikacyjną a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług,
- tworzenie przestrzeni publicznych będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnych,
- objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

Strategia jest zgodna z ww. zasadami zagospodarowania. W ramach celu 3.1 „Wsparcie rolnictwa” przewiduje działania m.in. na rzecz zwiększania areалу gospodarstw rolnych przy jednoczesnym likwidowaniu małych i nierentownych gospodarstw, modernizację i budowę dróg dojazdowych do pól i dróg gminnych, budowę sieci wodno-kanalizacyjnej, zwiększenie dostępu cyfrowego do usług publicznych czy modernizacji świetlic wiejskich, które stanowią jeden z elementów aktywizujących społeczności lokalne.

Poniżej przedstawiono kierunki zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych obszarach tematycznych.

Środowisko

W zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody na obszarze województwa mazowieckiego w Planie określono następujące działania:

- utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów cennych przyrodniczo,
- regulację granic obszarów chronionych (parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu), w tym weryfikację i aktualizację aktów prawnych ustanawiających te obszary,
- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione,
- uwzględnianie zapisów wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych sporządzanych dla obszarów objętych ochroną prawną,
- właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na obszarach objętych ochroną prawną,
- przeciwdziałanie wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt,

- prowadzenie wspólnych działań z sąsiednimi województwami na obszarach położonych na styku województw, w szczególności w zakresie kształtowania powiązań ekologicznych oraz utrzymania systemu obszarów chronionych,
- wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez kształtowanie spójnego systemu ekologicznego województwa.

Strategia przewiduje realizację celu strategicznego 3 „Kształtowanie przestrzeni gminy jako terenu funkcjonalnego i przyjaznego środowisku”, a w jego ramach m.in. działania na rzecz zachowania potencjału przyrodniczego gminy.

Kultura

W zakresie kultury na obszarze województwa mazowieckiego w Planie przewidziano zachowanie i kreowanie ładu przestrzennego, zachowanie walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:

- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji,
- wzmacnianie przestrzennych walorów obiektów oraz układów przestrzennych (w tym obiektów i obszarów przemysłowych) poprzez rewitalizację, restaurację oraz rekultywację,
- ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych (zwłaszcza architektury drewnianej i przemysłowej, dworskiej, obronnej, dorobku nauki i techniki) w tym zabytków mających znaczenie symboliczne,
- odbudowę i rekonstrukcję dóbr należących do światowego i krajowego dziedzictwa po zniszczeniu w wyniku konfliktów zbrojnych lub katastrof spowodowanych zagrożeniami naturalnymi.

Strategia przewiduje działania na rzecz pielęgnacji zasobów kulturowych gminy (zespołów dworskich, kościołów, cmentarzy itp.), które są elementem wpływającym na lokalną i regionalną tożsamość kulturową mieszkańców gminy i województwa. Powyższe ma nastąpić m.in. poprzez realizację celu operacyjnego 3.2 „Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność gminy”.

Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami w Planie określono tworzenie odpowiednich warunków dla funkcjonowania przyjętego systemu gospodarki odpadami poprzez m.in.:

- realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- wspieranie działań mających na celu ograniczanie negatywnego oddziaływania instalacji do zagospodarowania odpadów oraz rekultywację składowisk.

Strategia przyczynia się do realizacji ww. założeń m.in. poprzez realizację celu operacyjnego 3.1 „Poprawa stanu i rozwój infrastruktury technicznej”, w ramach którego ma nastąpić poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy Sabnie w tym m.in. tej dotyczącej gospodarki odpadami.

Infrastruktura społeczna

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej w Planie wskazano poprawę jakości i dostępności do infrastruktury społecznej, w tym poprzez:

- budowę i rozbudowę bazy kultury o znaczeniu regionalnym, budowę i rozbudowę sieci muzeów, rewitalizację oraz adaptację zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury,

- rozbudowę specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia (w tym szpitali wojewódzkich), zakładów opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej,
- rozbudowę placówek i bazy dydaktycznej uczelni, infrastruktury naukowo-badawczo-rozwojowej oraz placówek oświatowych, w tym szkolnictwa zawodowego.

Strategia przyczynia się do powyższych założeń poprzez realizację celu operacyjnego 1.3 „Wzrost aktywności zawodowej, poziomu wykształcenia i kompetencji mieszkańców gminy” poprzez doposażenie placówek oświatowych i działania na rzecz poprawy jakości kształcenia dzieci i młodzieży. Ponadto Strategia w ramach celu operacyjnego 3.2 „Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność gminy” przewiduje pielęgnację istniejących zasobów kulturowych gminy Sabnie również na cele kulturowe.

Infrastruktura techniczna

W zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków w Planie uwzględniono inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym mające na celu:

- budowę magistral przesyłowych i poprawę stanu technicznego sieci,
- rozbudowę ujęć wody i sieci wodociągowej w obszarze zainwestowania metropolii warszawskiej,
- wspieranie budowy i rozbudowy systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w małych miastach i na obszarach wiejskich, szczególnie w zwartych systemach osadniczych (stosowanie zasady „skojarzonego działania” w stosunku do zadań dotyczących wodociągowania i kanalizacji), w tym:
 - na obszarach o najniższym wyposażeniu w sieć wodociągową w północnowschodnim i południowo-wschodnim obszarze województwa;
 - na obszarach zagrożonych deficytem wód powierzchniowych;
 - na obszarach zainwestowanych położonych na terenach zalewowych.
- porządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji warszawskiej, w tym:
 - modernizację wybranych obiektów systemów kanalizacyjnych;
 - budowę kolektorów odciążających istniejący system i w nieskanalizowanych częściach miasta oraz pompowni ścieków w systemie kanalizacji ogólnospławnej, sanitarnej i deszczowej.
- porządkowanie gospodarki ściekowej wokół Jeziora Zegrzyńskiego i zbiornika Domaniów,
- dostosowanie do standardów europejskich systemów odprowadzenia i oczyszczania ścieków dla aglomeracji powyżej 100 000 RLM,
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miastach dla aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców od 15 000 do 100 000,
- dostosowanie oczyszczalni ścieków w aglomeracjach ściekowych powyżej 10 000 RLM do wymagań dyrektywy 91/271/EWG w zakresie podwyższonego usuwania biogenów we wszystkich oczyszczalniach,
- wyposażenie w oczyszczalnie ścieków i kanalizacje jednostek osadniczych o skupionej zabudowie o równoważnej liczbie mieszkańców od 2 000 do 15 000,
- sukcesywną sanitację terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich i miejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania),
- budowę ochronnego systemu kanalizacyjnego wokół zbiorników wodnych: Soczewka, Ruda, Nowe Miasto, Wykrot i innych oraz jezior w powiatach płockim, gostyńskim, sierpeckim, a także rzek wykorzystywanych w celach rekreacyjnych i kąpieliskowych,

- budowę systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych.

Infrastruktura transportowa

W planie wskazano m.in. na przebudowę/remont poszczególnych odcinków dróg, ale tych, które nie przebiegają przez teren gminy Sabnie. Transport lotniczy, kolejowy i śródlądowy nie występują w gminie więc nie odniesiono się do tych obszarów w analizie zgodności z zapisami Planu.

Infrastruktura energetyczna

W obszarze infrastruktury energetycznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego regionu wskazano w Planie, że niezbędny jest także rozwój, modernizacja i dywersyfikacja źródeł energii i paliw, w tym ich rozproszenie, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw. Kierunki rozwoju energetyki związane są także z realizacją pakietu klimatyczno-energetycznego Unii Europejskiej, zakładającego ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej.

Strategia przewiduje również rozwój odnawialnych źródeł energii w gminie oraz ograniczenie użytkowania nie ekologicznych źródeł ciepła.

Turystyka

W zakresie kształtowania atrakcyjności turystycznej i okołoturystycznej w Planie uwzględniono:

- rozwój stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- rozwój zagospodarowania turystycznego zbiorników wodnych oraz rzek regionu wraz z otoczeniem,
- rozwój ponadlokalnych przestrzeni turystycznych,
- kształtowanie zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych oraz powiązanie ich z trasami i szlakami województw sąsiednich,
- rozwój infrastruktury towarzyszącej dla tras i szlaków turystycznych oraz utworzenie spójnego systemu ich oznakowania,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych, w tym poprzemysłowych, elementów dziedzictwa kulturowego i kultu religijnego, linii wąskotorowych oraz obiektów kultury i ich wykorzystanie na cele turystyczne,
- rozbudowę i modernizację wyspecjalizowanej infrastruktury konferencyjno-kongresowej, wystawienniczej i biznesowej,
- rozwój ośrodków rekreacji wodnej z towarzyszącym im zapleczem (m.in. porty, przystanie, stacje, ośrodki turystyki wodnej) w sąsiedztwie rzek i zbiorników wodnych,
- budowę i rozwój infrastruktury do uprawiania sportów zimowych,
- rozwój kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych i centrów wypoczynku (m.in. parki rozrywki i aquaparki) na terenach atrakcyjnych turystycznie,
- rozwój infrastruktury turystyki uzdrowiskowej, w tym uzdrowiska Konstancin-Jeziorna w zakresie rozwoju sektora usług lecznictwa uzdrowiskowego oraz funkcji rekreacyjnych,
- rozwój infrastruktury turystyki prozdrowotnej (spa i wellness) oraz medycznej,
- rozwój i wykorzystanie potencjału wód geotermalnych oraz mikroklimatu kompleksów lasów sosnowych,
- zapewnienie właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych,

- wykorzystanie rzek jako turystycznych szlaków wodnych, przepraw promowych i tras tramwajów wodnych.

Działania przewidziane w Strategii wpisują się w ww. katalog. Strategia przewiduje rozwój agroturystyki w gminie oraz wykorzystanie zbiornika Niewiadoma do celów turystycznych, co jest zgodne z celem operacyjnym 2.2 „Wsparcie przedsiębiorczości” i 3.2 „Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność gminy”.

Zagrożenia

W Planie założono podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym poprzez:

- uwzględnianie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej (dla odcinków rzek które nie zostały objęte ww. mapami) a także Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły,
- przeciwdziałanie wystąpieniu skutków powodzi i suszy, także we współpracy z sąsiednimi województwami,
- realizację inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej przewidzianych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryt rzecznych, budowa wałów przeciwpowodziowych, urządzeń piętrzących i zbiorników retencyjnych) oraz działań strategicznych ujętych w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Wisły (m.in. budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury przeciwpowodziowej),
- utrzymanie oraz zwiększanie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni poprzez m.in.: zmniejszanie odpływu wód opadowych i roztopowych ze zlewni, zwiększenie różnych form retencji wodnej (budowa zbiorników retencyjnych wraz z budowlami hydrotechnicznymi, zwiększanie lesistości, odtwarzanie terenów wodno-błotnych, przywracanie naturalnego charakteru cieków i naturalnych przepływów wód, tworzenie polderów zalewowych),
- zapewnienie wysokiego stopnia zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych w zakresie zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych związanych z głównymi rzekami regionu m.in. z rzeką Wisłą oraz funkcjonowaniem stopnia wodnego we Włocławku, zapory w Dębem, zbiornika w Domaniewie,
- ograniczanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego terenów o intensywnym zagospodarowaniu oraz obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, obiektów użyteczności publicznej, stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe, itp.,
- zwiększanie wykorzystania wód opadowych i roztopowych,
- realizację projektu pt. „System Osłony Przeciwosuwiskowej”,
- stabilizację i zabezpieczanie terenów osuwiskowych przy zachowaniu wartości przyrodniczo-krajobrazowych obszaru.

Strategia w ramach celu operacyjnego 3.1 „Poprawa stanu i rozwój infrastruktury technicznej” przewiduje działania m.in. na rzecz zabezpieczenia terenów gminy przed skutkami powodzi, suszy i innych zdarzeń będących pokłosiem zmian klimatycznych.

Gospodarka

W Planie wyróżniono strategiczne obszary żywicielskie, które stanowią nie tylko o samowystarczalności żywnościowej województwa, ale są również obszarami o znaczeniu ponadregionalnym:

- płocki,
- opinogórski,
- nadbużański,
- sochaczewsko-grójecki,
- garwolińsko-kozienicki,
- lipski.

Gmina Sabnie została przypisana do nadbużańskiego SOŻ. Obszary te obejmują około 1/3 powierzchni województwa i stanowią szczególnie cenny zasób dla produkcji żywności – charakteryzują się wysokim potencjałem przyrodniczym, wykształconymi specjalizacjami oraz ponadprzeciętną towarowością produkcji rolniczej. W zakresie zrównoważonego kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Planie uwzględniono działania:

- przeciwdziałanie nadmiernemu przeznaczaniu gruntów rolnych na inne cele poprzez uwzględnianie w SUiKZP uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz przeciwdziałanie przeznaczaniu przez gminy gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w MPZP z uwzględnieniem struktury użytków rolnych oraz uwzględnianie położenia i sąsiedztwa w procesie decyzyjnym,
- ochronę przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (predestynowanych do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu w województwie mazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem: Równiny Łowicko-Błońskiej, Wysoczyzn: Ciechanowskiej, Płońskiej i Siedleckiej, rejonu Grójca oraz obszarów nadwiślańskich w powiatach: garwolińskim, kozienickim i lipskim),
- ograniczanie przeznaczania najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych,
- przeciwdziałanie fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw, w tym scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe,
- zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in. utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności,
- wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększanie towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu i jakości produkcji rolniczej tych obszarów,
- upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego,
- działania na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej,
- upowszechnienie działań polegających na wdrożeniu zapisów Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, tzw. programu azotanowego.

Strategia jest zgodna z ww. założeniami – w ramach celu operacyjnego 3.1 „Wsparcie rolnictwa” przewiduje działania m.in. na rzecz zwiększania areалу gospodarstw rolnych, likwidowanie zbyt małych i nierentownych gospodarstw, wsparcie doradcze dla rolników.

Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025

W Strategii określono następujące cele strategiczne:

- cel 1 „Zrównoważona i konkurencyjna gospodarka”,
- cel 2 „Aktywizacja mieszkańców i rozwój kapitału społecznego”,

- cel 3 „Rozwój turystyki w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego”.

W ramach celów strategicznych Strategia wskazuje cele operacyjne wskazujące na rozwój gospodarczy w oparciu o lokalny potencjał, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej powiatu, rozwój infrastruktury technicznej, modernizację i rozbudowę, infrastrukturę społeczną na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców, kreowanie warunków do wzmocnienia kapitału społecznego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zachowanie i ochrona wartości kulturowych, wspieranie i rozwój turystyki aktywnej oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035 przewiduje rozwój gminy Sabnie również w ww. obszarach na swoim terenie, co wspólnie z działaniami określonymi w Programie wpłynie na rozwój całego powiatu sokołowskiego.

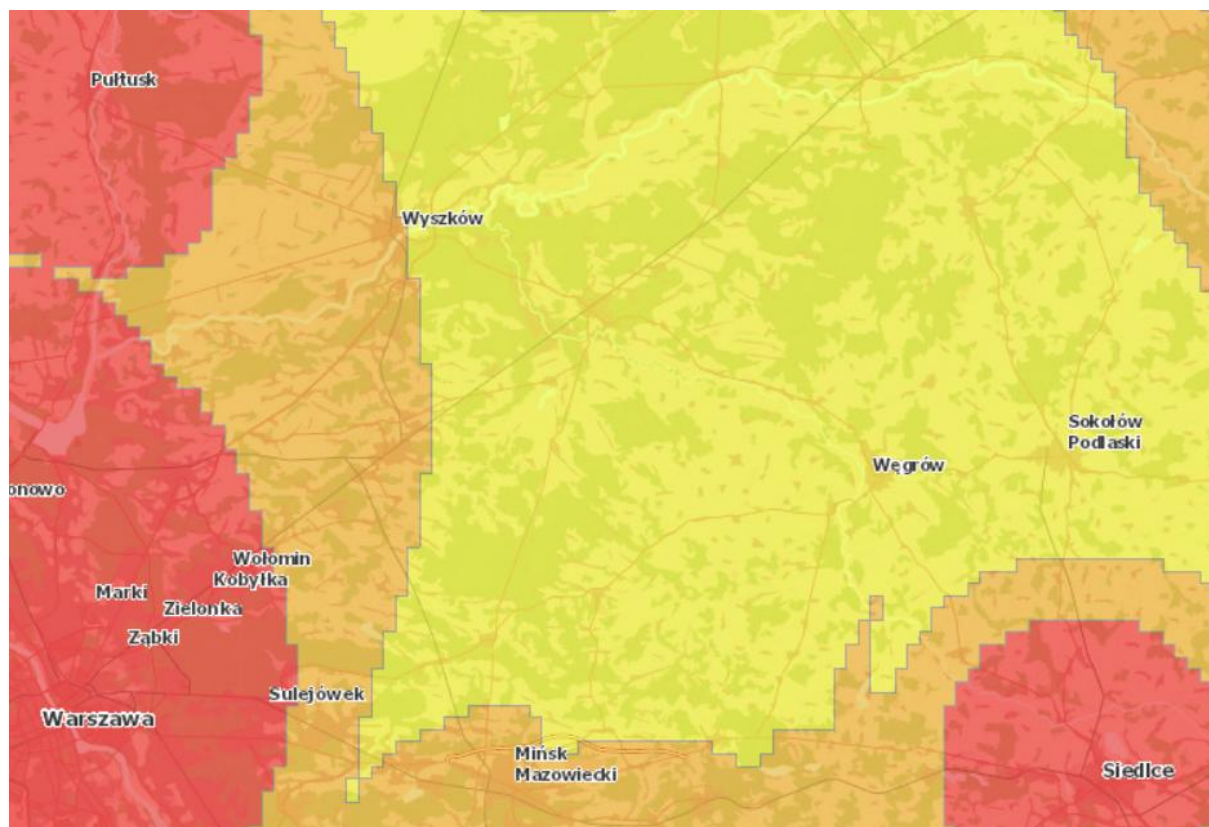
Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 1615) w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Sabnie są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną).

Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

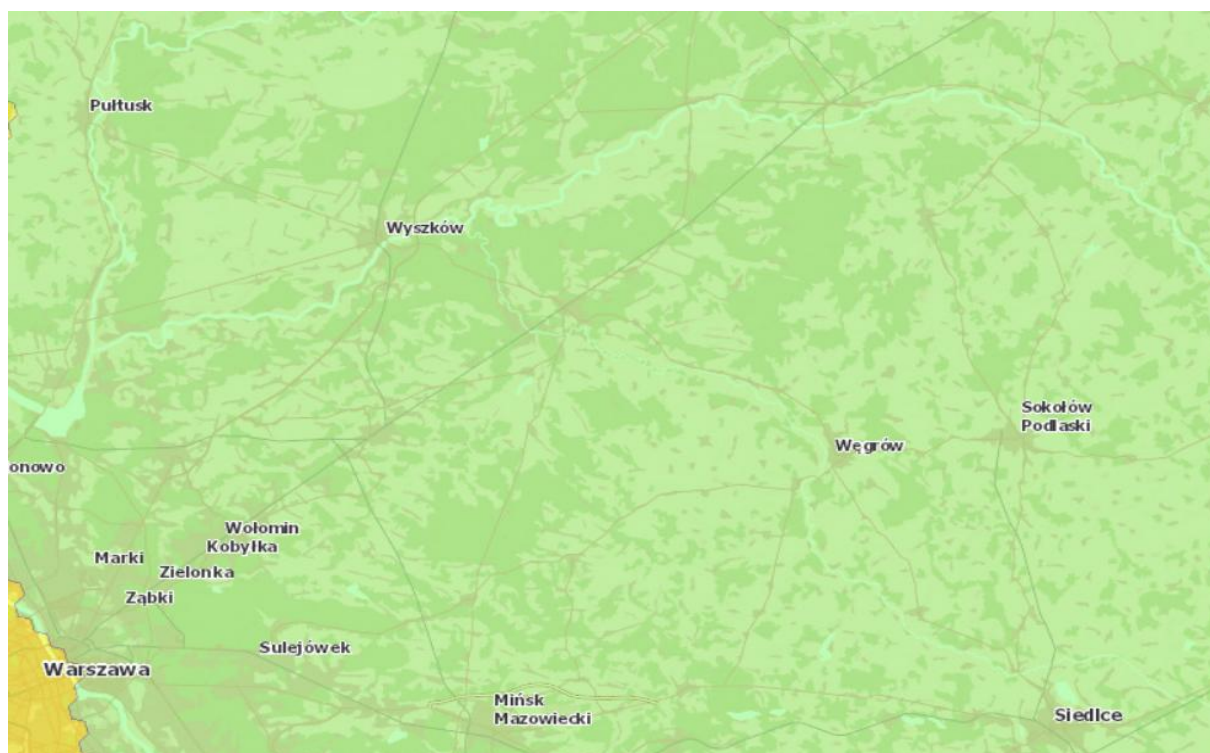
- klasa I – słabo zagrożone
- klasa II – umiarkowanie zagrożone
- klasa III – silnie zagrożone
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną

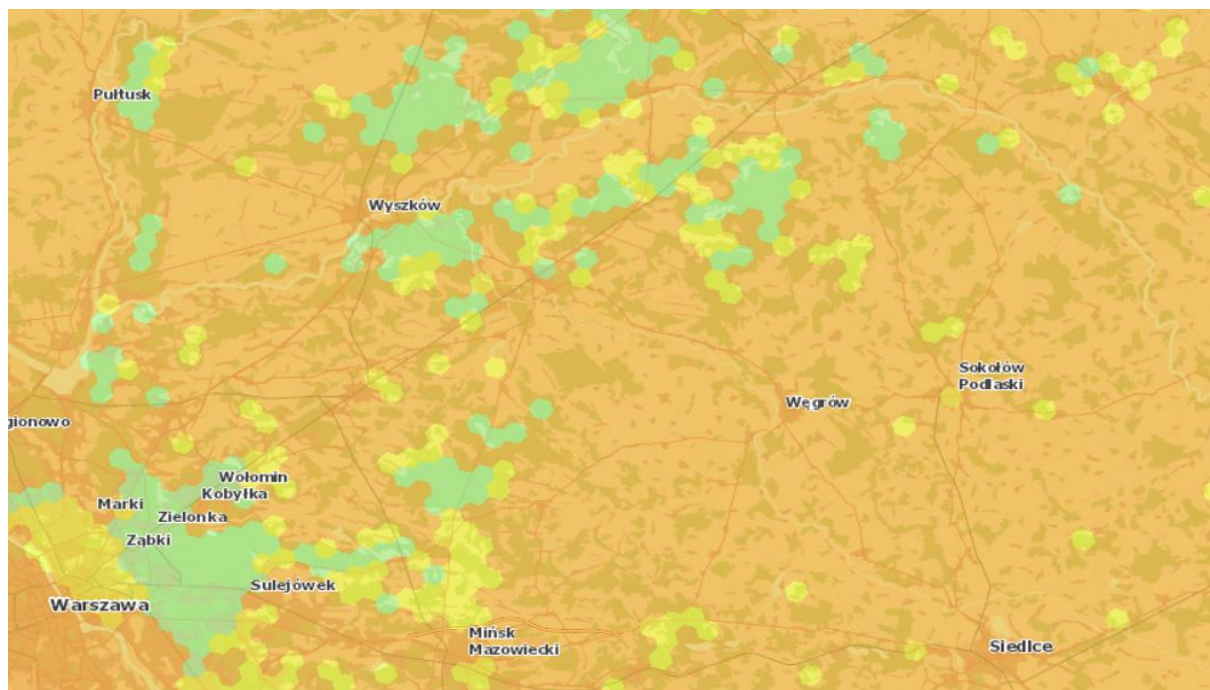
Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 18 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 19 Mapa łącznego zagrożenia suszą

Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Powyższe mapy wskazują, że tereny gminy Sabnie są silnie zagrożone suszą (przy szacowaniu łącznego zagrożenia suszą). Największe zagrożenie dotyczy suszy rolniczej, a najmniejsze suszy hydrogeologicznej.

W Planie w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy wskazano:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych, retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Przedmiotowa Strategia przewiduje w ramach celu operacyjnego 3.1 „Poprawa stanu i rozwój infrastruktury technicznej” m.in. działania na rzecz utrzymania istniejących rozwiązań retencyjnych i budowę nowych, nawadnianie upraw polowych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Istotne znaczenie – biorąc pod uwagę obecne i przyszłe zmiany klimatu – przy wdrażaniu Strategii ma jej zgodność z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy i zarządzania ryzykiem powodziowym. Z uwagi na charakter gospodarczy gminy oraz jej położenie, silny nacisk powinien być położony na wsparcie działań mających na celu zwiększeniu retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, co powinno następować poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

W Planie jako jedno z działań mających przeciwdziałać zagrożeniu powodziowemu i skutkom występowania susz wskazano wszelkie działania związane z retencjonowaniem wód opadowych. W Planie wskazano, że retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego ma nastąpić m.in. przez zwiększenie naturalnej i sztucznej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego terenu.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje utrzymanie istniejących rozwiązań retencyjnych.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

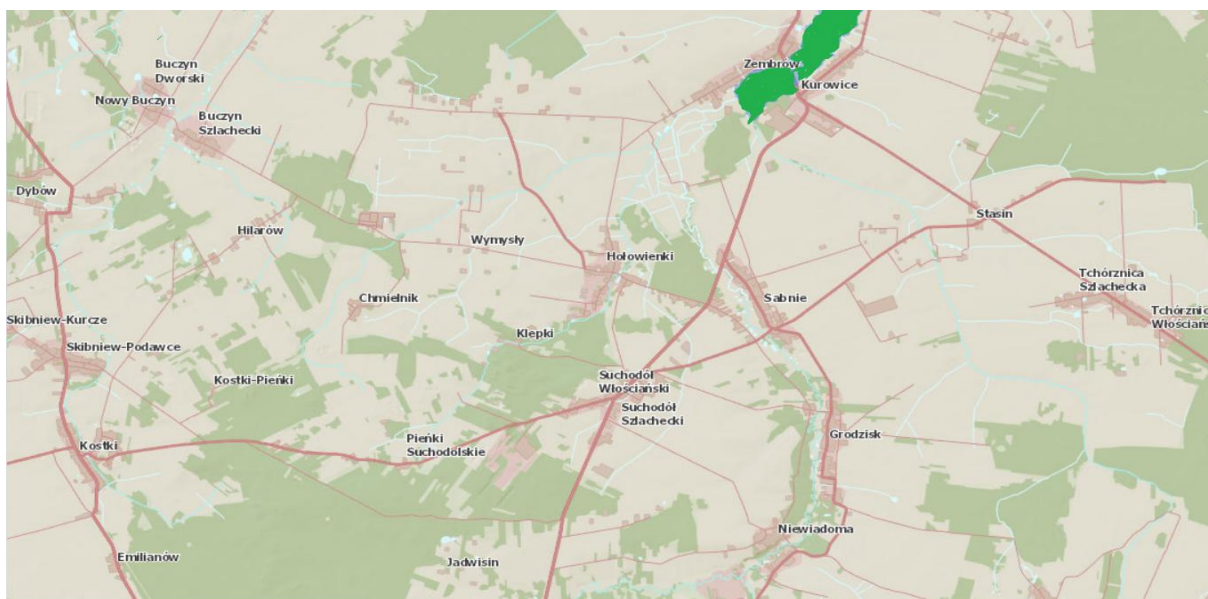
Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym stanowi strategiczny dokument służący właściwemu zarządzaniu ryzykiem powodziowym. W Planie (przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841), zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne) jako jedno z głównych działań przeciwdziałających zagrożeniu powodziowemu wskazano zbiorniki retencyjne. W dokumencie wskazuje się, że niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w obszarach zagrożenia powodziowego rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna

naturalnych jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje zatem ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych silnymi opadami, mogących powodować zalewanie obszarów, może wystąpić w szczególności na obszarach, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje utrzymanie istniejących rozwiązań retencyjnych i budowę nowych oraz rozwiązania przeciwpowodziowe.

Poniżej przedstawiono mapę, na której zaznaczono (na zielono) obszary szczególnie narażone na wystąpienie powodzi w gminie Sabnie.

Rysunek 20 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Sabnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

Jedynie północne tereny gminy Sabnie wzdłuż rzeki Cetyny w miejscowościach Zembrów i Kurowice są obszarami szczególnie narażonymi na wystąpienie powodzi.

Poziom krajowy

Zgodność z Krajowym Programem Odbudowy czy programami operacyjnymi będzie wynikała z realizacji poszczególnych projektów w ramach programów. Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – obejmuje swoim zakresem rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny zgodny z kierunkami wskazanymi w ww. dokumentach.

Poziom europejski

Europejski Zielony Ład

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynki (nowe i wyremontowane),

- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacje technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużycia zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny

Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim

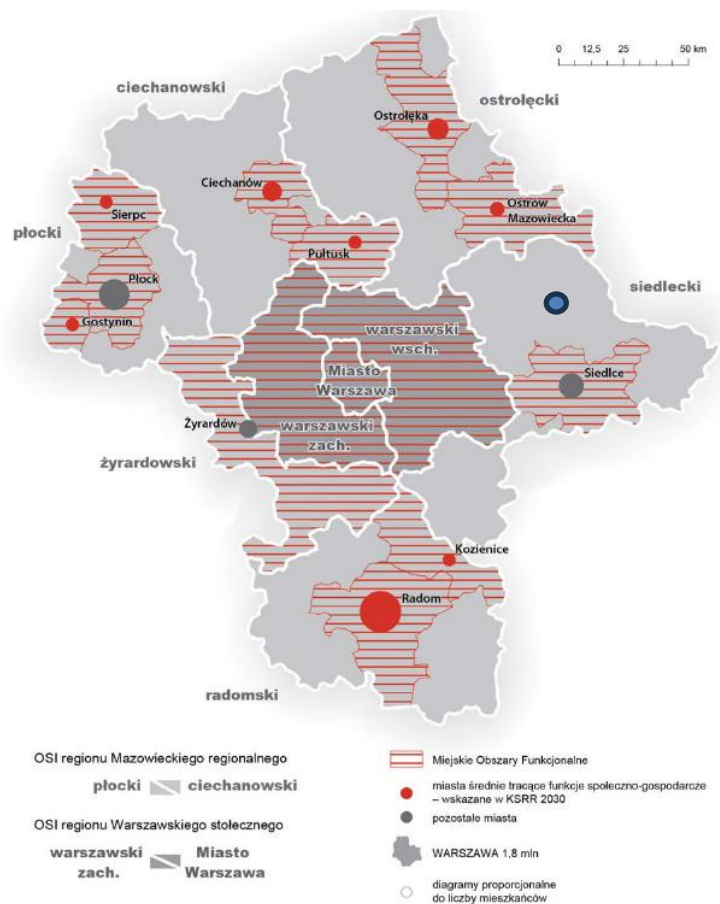
Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ wskazano OSI dwojakiemu rodzajowi:

- problemowe – podregiony NUTS 3:
 - w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
 - w regionie Warszawskim stołecznym: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
 - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
 - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

OSI problemowe obejmują podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego. Wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany bądź które negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników, uniemożliwiając efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych podregionów.

Poniżej przedstawiono OSI w województwie mazowieckim wraz ze wskazaniem lokalizacji gminy Sabnie.

Rysunek 21 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Gmina Sabnie została zaliczona do OSI problemowego „Siedlecki obszar strategicznej interwencji”. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ interwencja w OSI siedleckim zorientowana będzie na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej podregionu, wzmacnianie postaw przedsiębiorczych i rozwój lokalnych rynków pracy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału i specjalizacji gospodarczych. Ponadto wskazano, że istotne jest wzmacnianie zdolności obszaru do rozwoju nowych branż w celu dywersyfikacji gospodarki podregionu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, aktywizacji zawodowej ludności i wzmocnienia bazy dochodowej samorządów lokalnych. Działania powinny koncentrować się na tworzeniu spójnej, skoordynowanej oferty inwestycyjnej obejmującej m.in. poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw na rynkach krajowych i zagranicznych oraz zwiększenie dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Atrakcyjność turystyczna, w szczególności obszarów w pasmach przyrodniczo-kulturowych, pozwala na rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej. W podregionie niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. Ze względu na problem zanieczyszczenia powietrza, ważne będzie także ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego i transportowego. Działania w OSI siedleckim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

- wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:
 - wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
 - rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej,
- poprawa stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
 - modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Sabnie

Model z założenia stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego w tym przypadku gminy Sabnie. Przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy, wynikającą z uwarunkowań związanych z jej położeniem, trendami rozwojowymi (zarówno globalnymi, np. demograficznymi, klimatycznymi czy technologicznymi, jak i specyficznymi dla gminy) oraz kierunki zmian oczekiwanych w wyniku realizacji strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w kontekście przestrzennym. Model wskazuje (na podstawie m.in. wniosków z diagnozy, analizy uwarunkowań) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem rozwojowym, obszary o określonych funkcjach czy specjalnej roli) oraz rodzaje powiązań występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami (powiązania funkcjonalne). Niekiedy obszarem problemowym dla rozwoju gminy jest obszar całej gminy. Model ma za zadanie nakreślić stan docelowy obszarów z uwzględnieniem relacji między nimi. Na podstawie modelu wskazywane są obszary strategicznej interwencji. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy,
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W przedmiotowej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Sabnie:

- kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych,
- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy,
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych,
- potencjalne konflikty przestrzenne.

Gmina Sabnie od 2024 r. prowadzi prace zmierzające do opracowania planu ogólnego. Dotychczasowe studium będzie obowiązywało do dnia wejścia w życie planu ogólnego. Po tej dacie podstawowymi narzędziami kreowania i realizacji polityki przestrzennej będą plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a model zawarty w niniejszej Strategii będzie wyznacznikiem dla tworzenia tych dokumentów.

Rola gminy Sabnie w rozwoju regionu

Gmina Sabnie zlokalizowana jest w centralnej części powiatu sokołowskiego. Sąsiaduje z gminami Kosów Lacki, Sterdyń, Jabłonna Lacka, Repki i wiejską Sokołów Podlaski. Gmina pod względem gospodarczym ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie i miejscowości o luźnej zabudowie.

Przez gminę Sabnie przebiega droga krajowa nr 63. Pozostałą część dróg stanowią drogi gminne, powiatowe i wewnętrzne. System drogowy odgrywa najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta i zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Sokołowem Podlaskim, Siedlcami, Zambrowem czy Wyszkowem.

Gmina pozostaje w zasięgu wpływu Sokołowa Podlaskiego, który stanowi dla niej ośrodek koncentrujący usługi dla mieszkańców na poziomie ponadlokalnym. Związki funkcjonalne gminy z pobliskimi miastami mają także charakter gospodarczy: Sokołów Podlaski jest najbliższym rynkiem zbytu produktów rolnych.

Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Sabnie.

Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych w gminie Sabnie.

Rysunek 22 Rozmieszczenie dób kulturowych w gminie Sabnie

Kościoły, cmentarze i kaplice grobowe

Dworki i parki dworskie

Źródło: opracowanie własne

Grafika wskazuje, że dobra kulturowe gminy zlokalizowane są poza Sabniami: w Kupientynie, Niecieczy Włosciańskiej, Grodzisku, Wymysłach, Zembrowie i Kurowicach.

Infrastruktura transportowa

Poniżej przedstawiono graficznie przebieg dróg w gminie Sabnie.

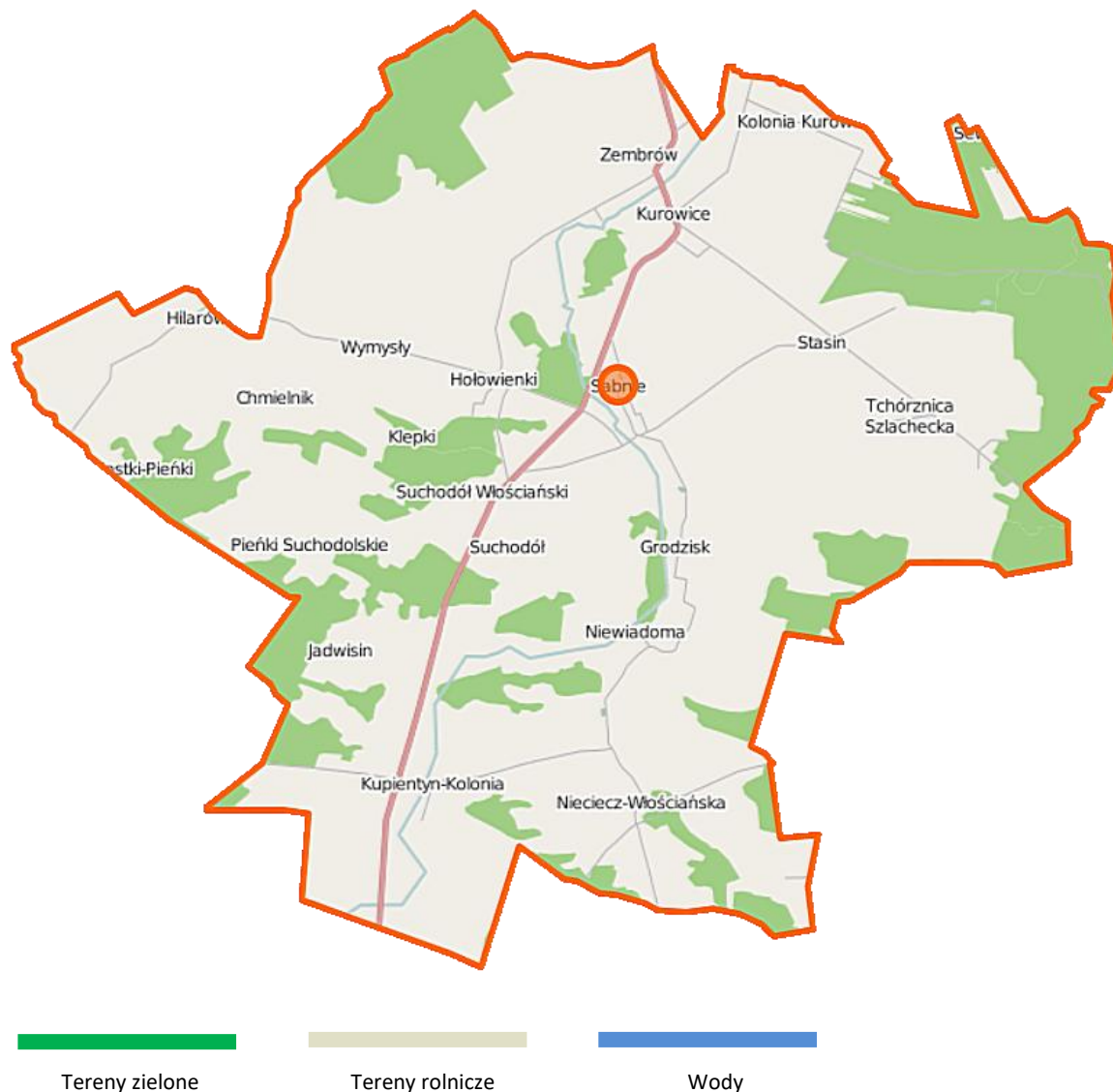

97

Podział funkcjonalny

Poniżej przedstawiono graficznie podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Sabnie

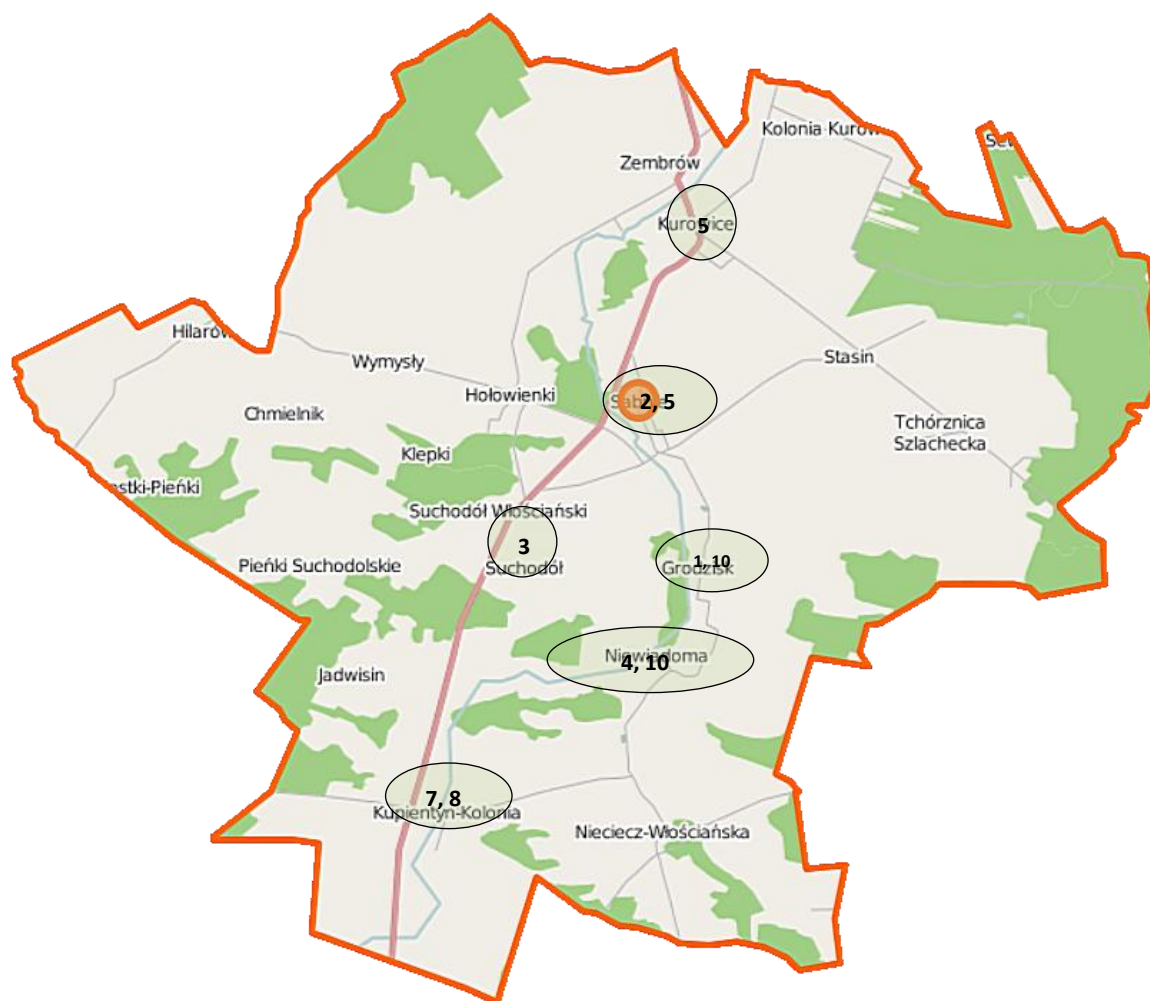
Źródło: opracowanie własne

Z powyższej mapy wynika, że znaczny obszar gminy Sabnie zajmowany jest przez tereny rolnicze. Niewielki obszar zajmują tereny zielone, wody oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest w miejscowościach gminnych (miejscowości zaznaczono na ww. planie poprzez wprowadzenie ich nazw).

Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono graficznie rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Sabnie.

Rysunek 25 Rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Sabnie

1. Modernizacja świetlicy wiejskiej w Grodzisku w ramach przedsięwzięcia „Modernizacja świetlic wiejskich”
2. Modernizacja pomieszczeń biurowych w Urzędzie Gminy Sabnie
3. Modernizacja świetlicy wiejskiej w Suchodole
4. Modernizacja sali wiejskiej w m. Niewiadoma
5. Przebudowa instalacji technologicznej w stacji uzdatniania wody w Kurowicach i w Sabniach
6. Modernizacja świetlic wiejskich na terenie gminy
7. Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją dla m. Kupientyn i Kupientyn-Kolonia
8. Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Kupientyn i Kolonia Kupientyn
9. Rewitalizacja zabytków, których właścicielem jest Gmina
10. Modernizacja zbiorników retencyjnych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne

Nie obserwuje się znacznej koncentracji planowanych przedsięwzięć w jednej miejscowości. Planowane przedsięwzięcia zlokalizowane będą na terenie wielu miejscowości gminnych.

Część planowanych inwestycji, w tym również wpisanych do przedmiotowej Strategii, dotyczy obszaru całej gminy, a ich dokładna lokalizacja nie jest możliwa do określenia na etapie tworzenia Strategii i rzeczonoego modelu funkcjonalno-przestrzennego (np. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków). Zarówno modernizacja dróg czy rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej są inwestycjami pożądanymi w gminie, ale ich dokładne umiejscowienie i określenie skali czy sposobu realizacji nie zostało dokonane przez Gminę na etapie opracowywania niniejszego dokumentu.

System obszarów chronionych

Poniżej przedstawiono występowanie obszarów chronionych w gminie Sabnie.

Rysunek 26 Obszary chronione w gminie Sabnie

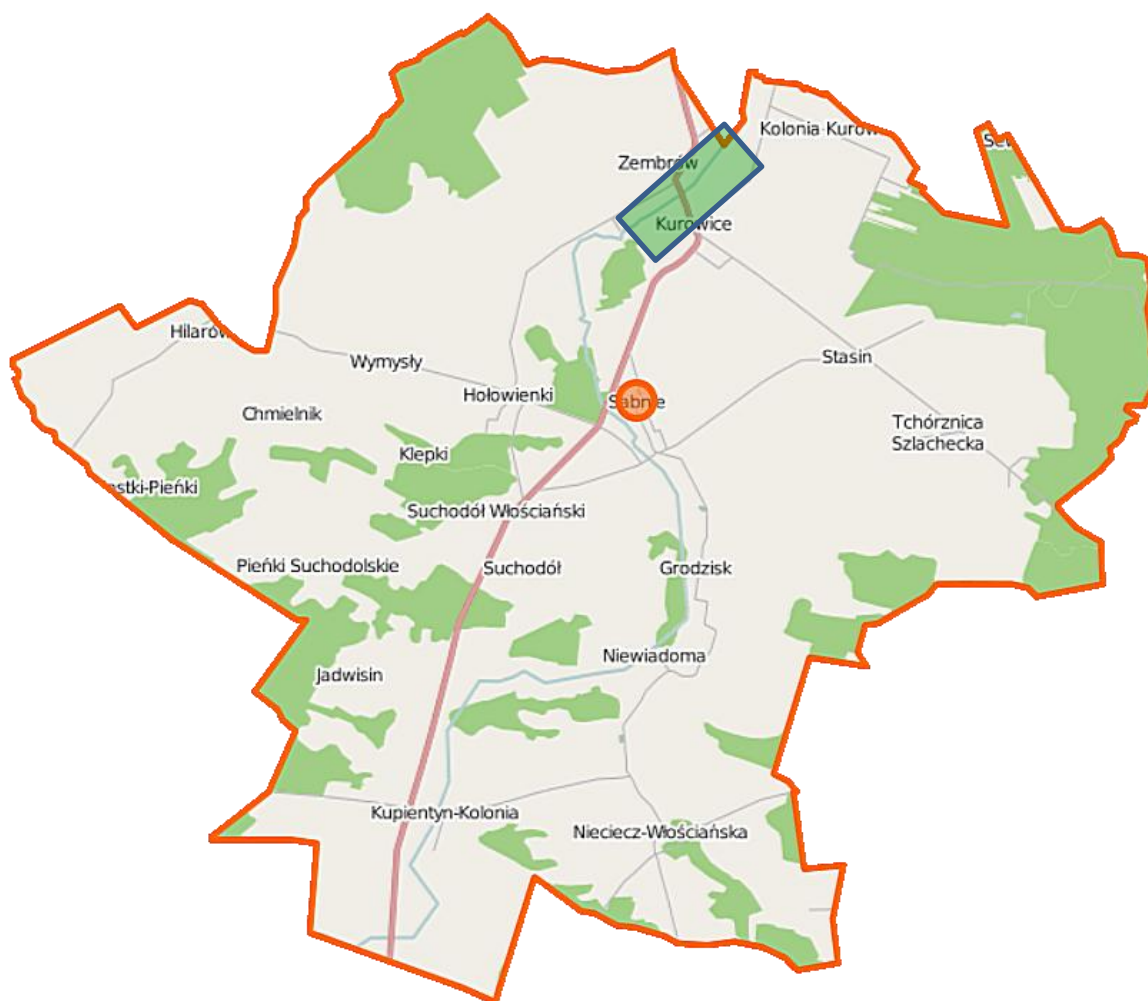
Źródło: opracowanie własne

Północno-wschód gminy Sabnie stanowi fragment Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOChK) o numerze PL.ZIPOP.1393.OCHK.109, ustanowiony Uchwałą Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. NOChK obejmuje szerokim pasem południowo-wschodnią część doliny Bugu.

Obszary narażone na wystąpienie powodzi

Poniżej zaznaczono orientacyjnie tereny gminy Sabnie narażone na zagrożenie wystąpienia powodzią.

Rysunek 27 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Sabnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

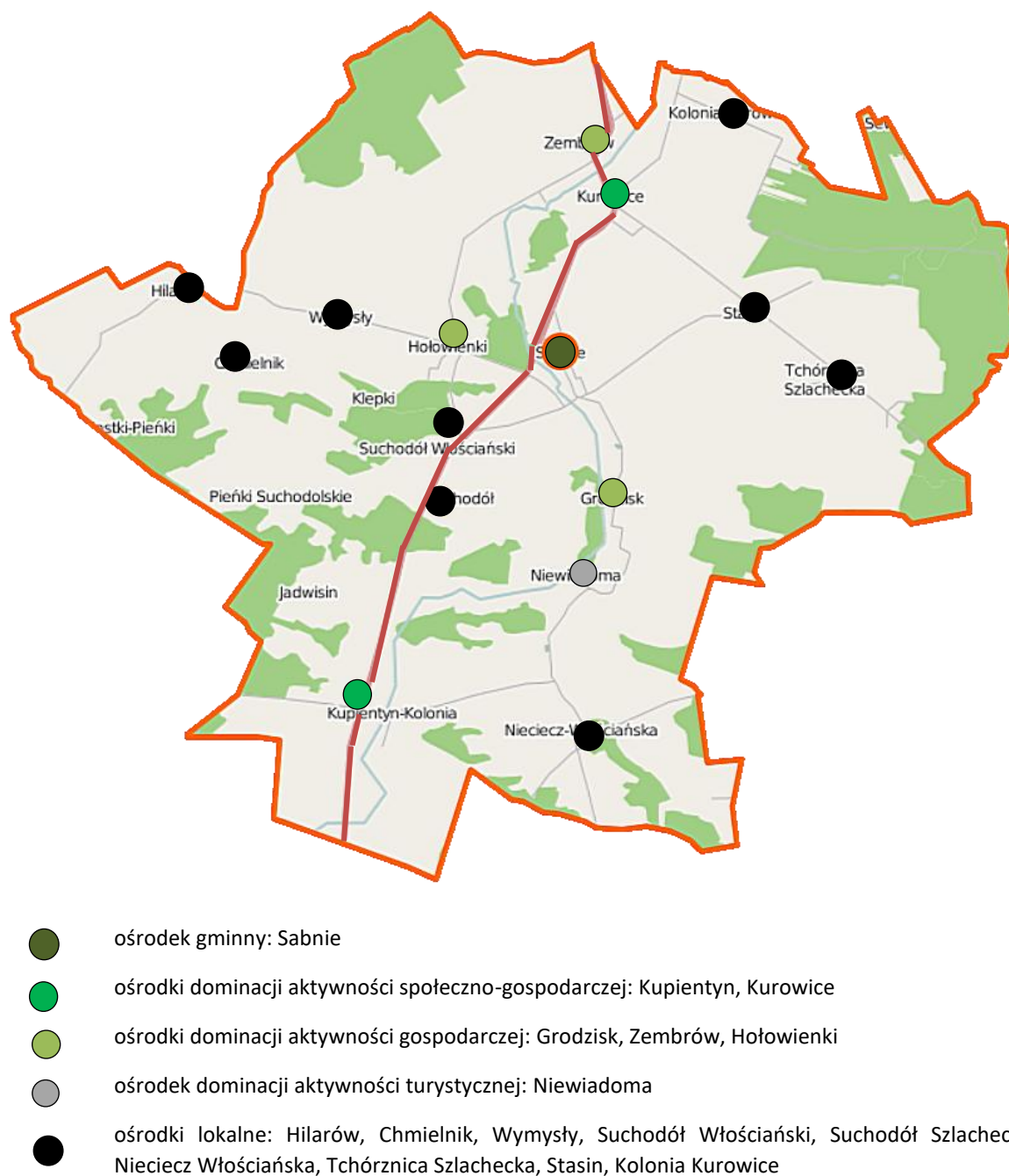
Jedynie północne tereny gminy Sabnie wzdłuż rzeki Cetyny w miejscowościach Zambrów i Kurowice są obszarami szczególnie narażonymi na wystąpienie powodzi.

Ośrodki rozwoju gminy

Zauważalny jest brak jednego znaczącego ośrodka wiejskiego w gminie, który w znaczący sposób oddziaływałby na inne miejscowości z racji najważniejszych obiektów gminnych zlokalizowanych właśnie w danej miejscowości czy siły gospodarczej, które determinują lub mogą determinować rozwój całej gminy. Największą miejscowością pod względem liczby mieszkańców jest Kupientyn, z kolei miejscowość Sabnie jest ośrodkiem władz gminnych.

Poniżej przedstawiono oddziaływanie ośrodków rozwoju w gminie Sabnie

Rysunek 28 Hierarchia ośrodków osadniczych w gminie Sabnie

Źródło: opracowanie własne

W centralnej części gminy zauważalny jest znaczący wpływ drogi krajowej nr 63 na rozwój gospodarczy przyległych terenów co zaznaczono na czerwono.

Oprócz Sabni również Kupientyn, Kurowice, Grodzisk, Zembrów i Hołowienki są ośrodkami o dużej sile oddziaływania na rozwój gminy, co powiązane jest z funkcjonowaniem m.in. znaczących dla gminy ciągów komunikacyjnych.

Zakłada się utrzymanie ww. funkcji poszczególnych ośrodków z uwzględnieniem potencjału ośrodków lokalnych do rozwoju w kierunku stania się ośrodkami dominacji społecznej, gospodarczej,

turystycznej. Planowane inwestycje (również te wpisane literalnie do Strategii) nie zmieniają podziału funkcjonalnego i przestrzennego gminy Sabnie.

Obszar Strategicznej Interwencji gminy i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Gmina Sabnie boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Sabnie w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji. Poniżej przedstawiono rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej czyli m.in. kierunki rozwoju przestrzennego zgodne z Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie, określone strefy funkcjonalne w gminie i wpływ ośrodków gminnych na rozwój gminy.

Problemy funkcjonalno-przestrzenne

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii do głównych problemów gminy Sabnie w sferze przestrzennej należy zaliczyć stan dróg gminnych wymagający modernizacji, brak obszarów o dużej wartości przyrodniczej, brak sieci ciepłowniczej, stopień skanalizowania gminy najniższy w powiecie, widoczne braki w dostępie do sieci szerokopasmowego Internetu oraz zanieczyszczenie powietrza spowodowane głównie niską efektywnością energetyczną budynków i nie ekologicznymi źródłami ciepła.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie określa obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie. Gmina jest w trakcie opracowania planu ogólnego, którego obowiązek sporządzenia wynika z Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688). Ustalenia planu ogólnego gminy określa się, uwzględniając politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią, której opracowanie zostało wszczęte od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Studium pozostaje w mocy do momentu uchwalenia planu ogólnego gminy. Podstawowymi dokumentami kształtującymi politykę przestrzenną będą strategia rozwoju gminy, plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zatem, jeszcze w obecnym stanie prawnym, to zapisy Studium stanowią zbiór szczegółowych uwarunkowań i zasad dla wyznaczania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jednak, mając na uwadze nowelizację przepisów wprowadzonych ww. ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., to właśnie w strategii rozwoju należy określić szereg uwarunkowań zawartych dotychczas w studium, które następnie będą uwzględnione w planie ogólnym. Można więc rzec, że nowa strategia rozwoju niejako przejmie część treści i funkcji zawartych dotychczas w studium. Wobec powyższego określa się poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

a) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Ochrona różnorodności biologicznej

Gmina Sabnie, charakteryzująca się dużym udziałem terenów rolnych oraz walorami przyrodniczymi w obrębie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, wdraża politykę przestrzenną nakierowaną na ochronę bioróżnorodności. Priorytetem jest ochrona obszarów podmokłych i dolin rzecznych, utrzymanie mozaikowego charakteru krajobrazu rolniczego,

a także promowanie rolnictwa ekologicznego. Zaleca się zwiększanie powierzchni zadrzewień śródpolnych, szczególnie wzdłuż cieków wodnych i dróg. Szczególnej uwagi wymagają obrzeża kompleksów leśnych i łąkowych o istotnym znaczeniu dla lokalnych ekosystemów.

- Ochrona wód

Wobec niskiego stopnia skanalizowania gminy, nadrzędnym celem jest ochrona zasobów wodnych, szczególnie ujęć wody i wód powierzchniowych. Działania powinny obejmować rozwój małej retencji, stosowanie zrównoważonych systemów odwadniających (np. rowy, stawy chłonne), ograniczenie zrzutów nieoczyszczonych ścieków bytowych oraz ochrona cieków Cetynia i związanych z nim mokradeł. Należy także uwzględnić zagrożenie powodziowe w dolinach rzecznych i planować inwestycje w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego.

- Ochrona powietrza

Z uwagi na dominację indywidualnych źródeł ciepła i brak sieci gazowej, gmina Sabnie powinna promować programy wymiany źródeł ogrzewania na niskoemisyjne oraz inwestycje w odnawialne źródła energii, w szczególności instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła. Nowa zabudowa powinna być projektowana w sposób umożliwiający naturalne przewietrzanie i minimalizowanie zjawiska zastoju powietrza. Rekomenduje się także kontynuowanie działań edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza, kierowanych do mieszkańców.

- Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Rekomenduje się tworzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg oraz wokół terenów inwestycyjnych. Nowe inwestycje powinny być poprzedzane oceną ich oddziaływania akustycznego. Należy również unikać lokalizacji masztów telekomunikacyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej oraz placówek oświatowych i opiekuńczych.

- Kształtowanie systemu przyrodniczego

Gmina Sabnie powinna dążyć do ochrony spójnego systemu ekologicznego opartego o sieć terenów rolniczych, zadrzewień i dolin rzecznych. Istotne jest utrzymanie powiązań przestrzennych pomiędzy cennymi przyrodniczo obszarami oraz ich integracja z terenami użytkowanymi rolniczo. Cennym elementem systemu są m.in. kompleksy leśne w rejonie miejscowości Kurowice, Kupientyn, Kolonia Hołowienki i Zembrów, które pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

- Ochrona i kształtowanie krajobrazu

W polityce przestrzennej należy uwzględnić zachowanie otwartego krajobrazu rolniczego, tradycyjnej zabudowy wiejskiej oraz dominant krajobrazowych, takich jak zadrzewienia cmentarne, alejowe czy zbiorniki wodne. Zaleca się ograniczanie chaotycznej suburbanizacji i promowanie zrównoważonego rozwoju wsi. Konieczna jest również ochrona osi widokowych oraz nienaruszalnych panoram, m.in. w obrębie dolin rzek, wokół miejsc kultu religijnego i zespołów parkowo-dworskich.

b) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zaleca się utrzymanie historycznego układu osadniczego wsi oraz ochronę istniejących obiektów zabytkowych, w tym obiektów sakralnych, cmentarzy i zespołów dworsko-parkowych. Działania inwestycyjne w ich sąsiedztwie powinny być prowadzone z uwzględnieniem zaleceń konserwatorskich.

W gminie znajdują się m.in. kościół parafialny pw. Św. Trójcy w Grodzisku, kościół w Zembrowie i Niecieczy Włościańskiej oraz cmentarze parafialne.

c) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna być lokalizowana w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących struktur osadniczych, z dostępem do infrastruktury technicznej, przede wszystkim wodociągowej. Zaleca się unikanie rozpraszania zabudowy i jej lokalizowania poza istniejącymi ciągami komunikacyjnymi. Preferuje się zabudowę uzupełniającą w miejscowościach Sabnie, Grodzisk, Niewiadoma, Kurowice i Zembrów, które dysponują stosunkowo rozwiniętą infrastrukturą i potencjałem funkcjonalnym. Nowa zabudowa powinna wpisywać się w lokalny kontekst krajobrazowy oraz historyczny, z zachowaniem skali i charakteru istniejącej zabudowy.

d) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

Z uwagi na wiejski charakter gminy, nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Handel detaliczny powinien być rozwijany w oparciu o lokalne punkty usługowe, w szczególności w miejscowości Sabnie jako centrum administracyjnym gminy.

e) Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

W zakresie inwestycji celu publicznego gmina powinna skupić się na:

- budowie i modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- budowie oczyszczalni ścieków komunalnych i przyzagrodowych,
- modernizacji dróg gminnych i budowie chodników,
- budowie świetlic wiejskich i terenów integracji mieszkańców,
- inwestycjach w placówki oświaty i ochrony zdrowia,
- rozbudowie infrastruktury telekomunikacyjnej i cyfrowej.

f) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- Komunikacja kołowa: modernizacja dróg lokalnych, poprawa dojazdów do dróg wojewódzkich i powiatowych, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym przez budowę oświetlenia i zatok autobusowych.
- Linia kolejowa: zachowanie istniejącej linii kolejowej nr 31 jako potencjalnego szlaku transportu towarowego i turystycznego.
- Komunikacja rowerowa: rozwój ścieżek rowerowych i tras rekreacyjnych w powiązaniu z siecią tras wojewódzkich i sąsiednimi gminami.
- Komunikacja lotnicza: gmina nie posiada terenów lotniczych ani lądowisk – nie przewiduje się ich lokalizacji.
- Infrastruktura techniczna i społeczna: rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, modernizacja stacji uzdatniania wody, inwestycje w OZE, poprawa dostępu do usług zdrowotnych, edukacyjnych i cyfrowych.

g) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Dopuszcza się lokalizację urządzeń OZE (fotowoltaika, biogazownie) poza jednostkami osadniczymi, na gruntach rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej, przy zachowaniu wymogów środowiskowych i krajobrazowych. Wskazane są tereny wschodniej i północno-zachodniej części gminy o dobrej ekspozycji słonecznej i dostępności infrastruktury technicznej.

h) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, na terenach objętych formami ochrony przyrody oraz w dolinach rzecznych. Przedsięwzięcia takie mogą być dopuszczone jedynie w ramach inwestycji celu publicznego lub przy zachowaniu szczególnych środków kompensacyjnych.

i) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej: zachowanie gleb wysokiej jakości dla produkcji rolnej, przeciwdziałanie suszy, promowanie rolnictwa retencyjnego i przyjaznego środowisku, w tym wspieranie programów rolnictwa zrównoważonego.
- Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zadrzewień i zakrzewień: zwiększanie lesistości, zwłaszcza poprzez zalesianie gruntów marginalnych i wprowadzanie pasów zieleni śródpolnych, w szczególności wzdłuż dróg, miedz i cieków wodnych.

j) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów zdegradowanych w rozumieniu ustawy o rewitalizacji. Zaleca się jednak możliwość rewitalizacji zdegradowanych przestrzeni publicznych (np. zaniedbane place, zdegradowane budynki publiczne), w szczególności poprzez ich adaptację na potrzeby społeczne, edukacyjne lub rekreacyjne. Wskazane jest także opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji w horyzoncie nowej perspektywy finansowej UE.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 30 Lista przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym planowanych do realizacji w latach obowiązywania Strategii

Inwestycja/projekt	Lata realizacji	Wartość w zł	Planowane źródło finansowania
Inwestycje w Infrastrukturę wodno - kanalizacyjną: - modernizacja sieci wodociągowej, - budowa sieci kanalizacyjnej, - modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Sabnie, - modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków położonych na terenie Gminy Sabnie - budowa oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Sabnie - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2025 - 2035	25 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Budowa sieci dróg rowerowych (ścieżek rowerowych) na obszarze Gminy Sabnie	2025 - 2035	1 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Budowa, przebudowa, modernizacja sieci dróg oraz przepustów na terenie Gminy Sabnie	2025 - 2035	2 500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego (wymiana i montaż nowych lamp) na obszarze Gminy Sabnie	2025 - 2035	500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Modernizacja i budowa dróg lokalnych i chodników na obszarze Gminy Sabnie	2025 - 2035	1 500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Zagospodarowanie terenu wokół Zbiornika wodnego Niewiadoma (retencyjno-rekreacyjny) poprzez	2025 - 2035	3 500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy

budowę infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej			
Modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych na obszarze Gminy Sabnie	2025 - 2035	1 200 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Sabnie	2025 - 2035	400 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Remont i modernizacja zabytkowych budynków, parków na obszarze Gminy Sabnie	2025 - 2035	2 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest z obszaru Gminy Sabnie	2025 - 2035	100 000,00	Fundusze europejskie i regionalne
Budowa i modernizacja zaplecza sportowo-rekreacyjnego na terenie Gminy Sabnie (m.in. place zabaw, siłownie napowietrzne, boiska wielofunkcyjne, ławki, ścieżki ekologiczne, itp.)	2025 - 2035	1 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności budynkach użyteczności publicznych	2025 - 2035	700 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Termomodernizacja oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Sabnie	2025 – 2035	4 500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy
Modernizacja zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Sabnie	2025 – 2035	700 000,00	Fundusze europejskie i regionalne,

Źródło: opracowanie własne

Priorytetowe przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczą przede wszystkim gospodarki wodno-ściekowej, modernizacji obiektów ważnych dla społeczności lokalnych (świetlic wiejskich i sal), rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, rozbudowy oświetlenia ulicznego i zapewnienia odpowiedniego poziomu cyfryzacji usług publicznych.

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,

- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Zgodnie z wykazem planowanych inwestycji w latach 2025-2035 w gminie Sabnie wartość inwestycji wynosi ok. 15 mln zł.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet Gminy Sabnie,
- budżet Województwa Mazowieckiego,
- budżet Powiatu Sokołowskiego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe np. Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Program inwestycji Strategicznych),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
 - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym program regionalny Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027 i krajowe programy operacyjne,
 - wspólna polityka rolna UE,
 - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
 - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
 - programy Komisji Europejskiej,
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii oraz jej wskaźniki.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Sabnie i jej jednostki organizacyjne. Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć Ochotnicze Straże Pożarne i Stowarzyszenia Gospodyń Wiejskich.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Podlaskiego, Urząd Wojewódzki w Warszawie, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 31 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	– stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie Gminy Sabnie	– realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji Gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	– finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	– finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	– udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,

- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- Wójt Gminy:
 - odpowiada za wdrażanie Strategii,
- Rada Gminy:
 - analizuje postępy wdrażania Strategii,
 - akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
 - analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
 - uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,
- partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Sabnie oraz jednostki organizacyjne Gminy:
 - realizują poszczególne kierunki działań,
 - przekazują informację o stopniu realizacji zadań oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,
 - zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. W celu przeprowadzenia monitoringu (w zależności od potrzeby Gminy może to być monitoring coroczny lub w innym odstępie czasowym) jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań przekazują informację o stopniu realizacji zadań oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania jak również zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może odbyć się corocznie, w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- w oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
- w ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
 - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz, misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
 - cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
 - kierunki działań,
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom, a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,
- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
- efektywności – oceny dotyczącej tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035 została opracowana przy udziale mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Sabnie. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii

w ramach konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sabnie. Analizy te wykazały, że gmina Sabnie boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Sabnie na lata 2025-2035 związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych:
 - Cel operacyjny 1.1: Poprawa jakości oraz dostępu do usług publicznych o charakterze społecznym,
 - Cel operacyjny 1.2: Doposażenie podmiotów organizacji społecznych,
 - Cel operacyjny 1.3: Wzrost aktywności zawodowej, poziomu wykształcenia i kompetencji mieszkańców gminy,
- Cel strategiczny 2: Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa:
 - Cel operacyjny 2.1: Wsparcie sektora rolnego,
 - Cel operacyjny 2.2: Wsparcie przedsiębiorczości,
- Cel strategiczny 3: Kształtowanie przestrzeni gminy jako terenu funkcjonalnego i przyjaznego środowisku:
 - Cel operacyjny 3.1: Poprawa stanu i rozwój infrastruktury technicznej,
 - Cel operacyjny 3.2: Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność gminy.

Cele Strategii wykazują zgodność z szeregiem innych dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym. Przyjęto, że system wdrażania Strategii będzie oparty na Radzie Gminy Sabnie i na strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Sabnie. Strategia zawiera listę przedsięwzięć priorytetowych. Lista działań priorytetowych jest listą otwartą – każde nowo zidentyfikowane przedsięwzięcie, które zdaniem Gminy powinno być traktowane priorytetowo, może zostać wpisane na listę poprzez aktualizację treści Strategii. Należy zaznaczyć, że realizacja działań w ramach Strategii uwarunkowana jest w głównej mierze od pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ponadto bieżący monitoring realizacji celów Strategii i jej bieżąca aktualizacja mają za zadanie sprawić, aby główne założenia Strategii mogły być kontynuowane w kolejnej perspektywie czasowej.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Sabnie w latach 2018-2024	7
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Sabnie w latach 2018-2024.....	7
Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego – stan na 31.12.2024 r.	10
Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Sabnie na oświatę i wychowanie w latach 2018-2024.....	13
Tabela 5 Wyniki egzaminu ośmioklasisty w gminie i dla powiatu sokołowskiego w roku szkolnym 2024/2025	13
Tabela 6 Liczba zgonów w gminie Sabnie na 1000 ludności w latach 2018-2024.....	14
Tabela 7 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024	14
Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Sabnie w latach 2018-2024	15
Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024	16
Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Sabnie w latach 2020-2024.....	20
Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024	22
Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Sabnie w latach 2018-2024	22
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Sabnie w latach 2018-2024	22
Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sabnie w latach 2018-2024.....	23
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sabnie w 2024 w porównaniu do gmin powiatu sokołowskiego	24
Tabela 16 Informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych w gminie Sabnie	29
Tabela 17 Opis Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 55 PLGW200055	32
Tabela 18 Podsumowanie ocen z badania ankietowego	60
Tabela 19 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej	61
Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Sabnie	62
Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Sabnie.....	63
Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Sabnie	64
Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Sabnie.....	64
Tabela 24 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze społecznej.....	65
Tabela 25 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze gospodarczej.....	66
Tabela 26 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze przestrzennej.....	66
Tabela 27 Analiza SWOT gminy Sabnie w sferze klimatyczno-środowiskowej.....	67
Tabela 28 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów	73
Tabela 29 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny	77
Tabela 30 Lista przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym planowanych do realizacji w latach obowiązywania Strategii	107
Tabela 31 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii.....	110

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Sabnie	6
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Sabnie na planie województwa mazowieckiego.....	255
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Sabnie na planie powiatu sokołowskiego	25
Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Sabnie	27
Rysunek 5 Położenie gminy Sabnie względem Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	32
Rysunek 6 Położenie gminy Sabnie względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 .	33
Rysunek 7 Położenie gminy Sabnie względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000	34
Rysunek 8 Położenie gminy Sabnie względem rezerwatów przyrody	34
Rysunek 9 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024	36
Rysunek 10 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 2023-2024 r.	37
Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sabnie	62
Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii	69
Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii.....	72
Rysunek 14 Położenie gminy Sabnie na planie wiejskich obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych w województwie mazowieckim	80
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną.....	87
Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą rolniczą.....	88
Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną	88
Rysunek 18 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną	89
Rysunek 19 Mapa łącznego zagrożenia suszą	89
Rysunek 20 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Sabnie	91
Rysunek 21 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim	93
Rysunek 22 Rozmieszczenie dóbr kulturowych w gminie Sabnie.....	96
Rysunek 23 Drogi w gminie Sabnie	97
Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Sabnie	98
Rysunek 25 Rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Sabnie	99
Rysunek 26 Obszary chronione w gminie Sabnie.....	100
Rysunek 27 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Sabnie	101
Rysunek 28 Hierarchia ośrodków osadniczych w gminie Sabnie	102

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Sabnie w podziale na płeć w 2024 r.	7
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Sabnie w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2024 r.)	8
Wykres 3 Liczba mieszkańców miejscowości w gminie Sabnie.....	9
Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Sabnie w latach 2018-2024.....	9
Wykres 5 Wskaźnik fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa mazowieckiego, powiatu sokołowskiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.).....	16
Wykres 6 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2024 r.	21

Wykres 7 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Sabnie (2024 r.)	21
Wykres 8 Dochody i wydatki ogółem gminy Sabnie w latach 2018-2024 (zł).....	23
Wykres 9 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu sokołowskiego (2024 r.)	38
Wykres 10 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Sabnie w latach 2022-2024 (w zł).....	44
Wykres 11 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Sabnie w latach 2022-2024 (Mg)	45
Wykres 12 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego (2023 r.).....	46
Wykres 13 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego (2023 r.).....	46
Wykres 14 Osoby korzystające z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego (2023 r.)	47
Wykres 15 Liczba ankietowanych w podziale na płeć.....	51
Wykres 16 Liczba ankietowanych w podziale na wiek	51
Wykres 17 Liczba ankietowanych w podziale na wykształcenie	51
Wykres 18 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy	52
Wykres 19 Ankietowani według miejsca zamieszkania	52
Wykres 20 Ogólny standard życia	53
Wykres 21 Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	53
Wykres 22 Dostępność (domy opieki, kluby seniora)	53
Wykres 23 Poziom bezpieczeństwa publicznego	53
Wykres 24 Atrakcyjność oferty kulturalnej	53
Wykres 25 Dostępność (świetlice wiejskie)	54
Wykres 26 Oferta sportowo – rozrywkowa	54
Wykres 27 Dostępność mieszkań	54
Wykres 28 Dostępność (żłobki, przedszkola)	54
Wykres 29 Poziom edukacji.....	54
Wykres 30 Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej	55
Wykres 31 Poziom usług pomocy społecznej.....	55
Wykres 32 Poziom rozwiązywania problemów społecznych	55
Wykres 33 Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych	55
Wykres 34 Dostępność komunikacyjna gminy	55
Wykres 35 Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów).....	56
Wykres 36 Dostępność i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)	56
Wykres 37 Ceny nieruchomości	56
Wykres 38 Poziom dochodów mieszkańców	56
Wykres 39 Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy.....	56
Wykres 40 Dostępność do nowoczesnych technologii (Internet)	57
Wykres 41 Czystość, porządek, estetyka gminy	57
Wykres 42 Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców	57
Wykres 43 Poziom aktywności społecznej	57
Wykres 44 Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	57
Wykres 45 Jakość usług administracji publicznej	58
Wykres 46 Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców	58
Wykres 47 Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	58
Wykres 48 Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	58
Wykres 49 Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)	58

Wykres 50 Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki).....	59
Wykres 51 Jakość terenów rekreacyjnych (parki, mała architektura)	59
Wykres 52 Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe).....	59
Wykres 53 Stan środowiska naturalnego	59
Wykres 54 Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	59
Wykres 55 Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana	60
Wykres 56 Czy Gmina Sabnie jest Pani/a zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?	60

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Zdjęcie Zespołu Szkół w Sabniach	10
Zdjęcie 2 Zdjęcie Gminnego Klubu Dziecięcego w Sabniach	11
Zdjęcie 3 Zdjęcie Gminnego Klubu Dziecięcego w Sabniach	11
Zdjęcie 4 Hala sportowa Zespołu Szkół w Sabniach	12
Zdjęcie 5 Gminna Biblioteka Publiczna w Sabniach	15
Zdjęcie 6 Wóz strażacki OSP w Niecieczy	17
Zdjęcie 7 Zdjęcia terenów gminy Sabnie	26
Zdjęcie 8 Zdjęcia terenów gminy Sabnie	26
Zdjęcie 9 Zbiornik „Niewiadoma”	31
Zdjęcie 10 Zbiornik „Niewiadoma”	31
Zdjęcie 11 Dwór w Kupientynie	39
Zdjęcie 12 Kościół w Grodzisku	39
Zdjęcie 13 Kościół murowany w Zembrowie	40
Zdjęcie 14 Kościół murowany w Niecieczy Włościańskiej	40
Zdjęcie 15 Zespół dworski w Kurowicach	401
Zdjęcie 16 Zespół dworski w Grodzisku	401
Zdjęcie 17 Zespół dworski w Wymysłach	402